

USİAD

Yıl: 8
Sayı: 30
Eylül-Ekim 2007

BİLDİREN

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI DERNEĞİ'NİN YAYIN ORGANIDIR

Sermayenin Yolculuğu

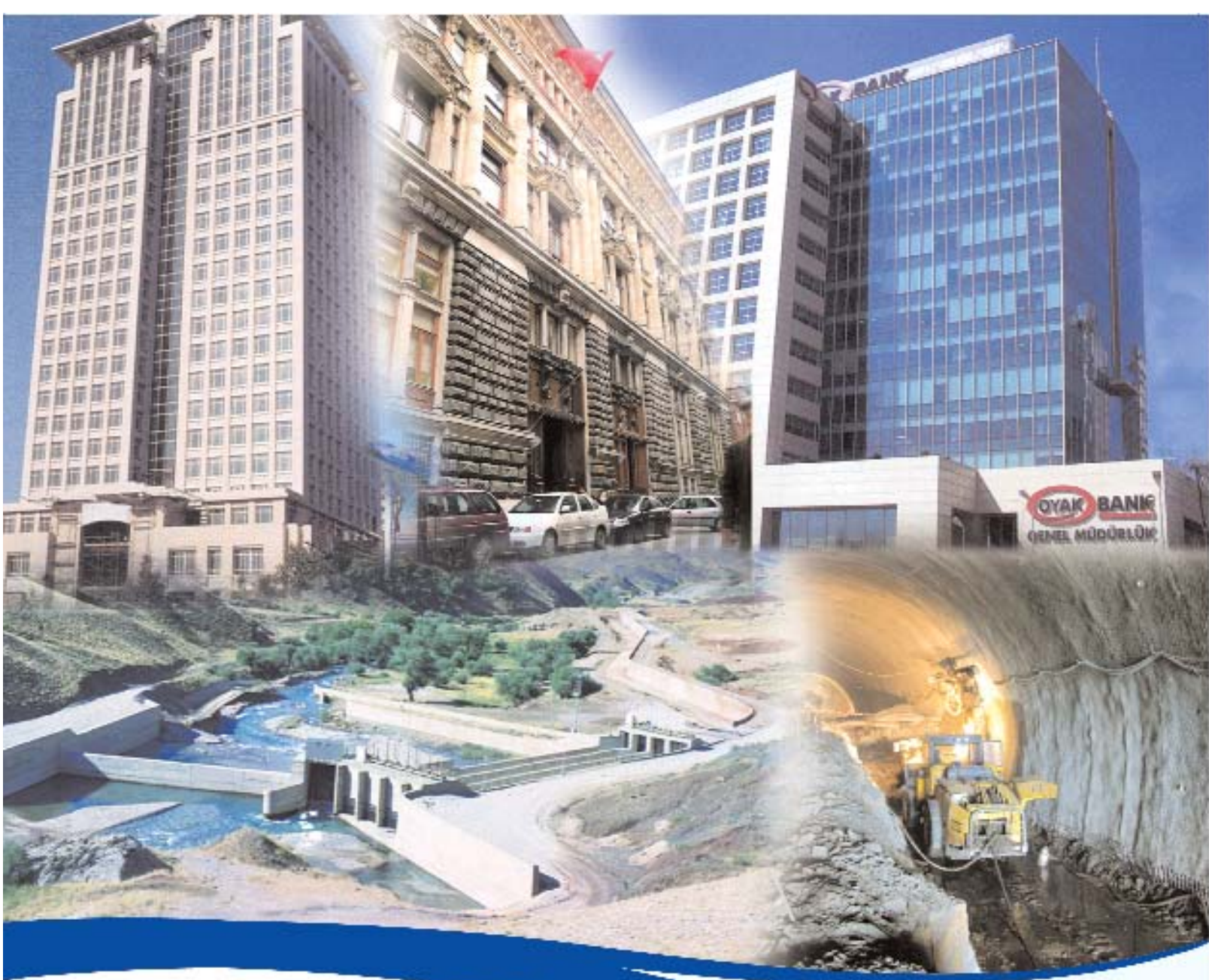
EKONOMİDE YABANCILAŞMA

Doç. Dr. Doğan YAŞAR:

**“Küresel Isınma
Kötü Bir Şey Değil”**

**USİAD Su Raporu
Büyük İlgı Gördü**

HİDROELEKTRİK ENERJİ SANTRALLERİNİN PROJELENDİRİLMESİ VE İNŞAASINDA Kaliteli hizmetin ETKİN gücü ile hizmetinizdeyiz.

Şirketimizin 1993 yılından beri gerçekleştirdiği çok çeşitli yapıların dışında;

- ✓ Hidro Elektrik Santralleri (HES) inşaat işlerinde özellikle Enerji Üniteleri inşaatı,
- ✓ HES kesin projeleri,
- ✓ HES uygulama projeleri,
- ✓ HES müşavirlik hizmetleri vermektedir.

Etkin Yapı San. A.Ş.'nin diğer hizmet alanları;

- ▶ Kaba İnşaat İşleri,
- ▶ İnce İnşaat İşleri,
- ▶ Çiydime Cephe (Cam, Granit) ve Alüminyum,
- ▶ Doğrama İşleri,
- ▶ Restorasyon İşleri,
- ▶ Dekorasyon İşleri,
- ▶ Güvenlik ve Yangın Alarm Sistemleri,
- ▶ Yangından korunma tesisatı (Sulu ve gazlı sistemler),
- ▶ Ses ve Görüntü Sistemleri,
- ▶ Taşıyıcı Sistemler,
- ▶ Isıtma tesisatı,
- ▶ Soğutma tesisatı,
- ▶ Havalandırma tesisatı,
- ▶ Elektrik tesisatı işleri,
- ▶ Dışarıdan hava tesisatı,
- ▶ Sifirli tesisatı,
- ▶ Su arıtma sistemleri,
- ▶ Otomatik kontrol sistemleri,
- ▶ Bina otomasyon sistemleri (BAS).

Merkez: Haberler Sk. No:4 34394 Esentepe / İstanbul - Türkiye Telefon : +90 212 274 98 63 Faks: +90 212 347 18 11
E-posta: etkinyapı@etkin.biz.tr

Ankara Ofis: Çiğdem Sk. No: 8/1 Kavaklıdere / Ankara - Türkiye Tel: +90 312 117 00 11 Faks: +90 312 117 00 51

Türkmenistan Şube: B0y0k Separmurat Türkmenbaşı Yolu No: 124 Aşgabat - Türkmenistan Tel: +99 312 45 08 20-24 Faks: +99 312 45 07 89
E-posta: ashgabat@etkin.biz.tr

www.etkin.biz.tr

Yıl: 8 Sayı: 30 ■ Eylül - Ekim 2007
Dergimiz iki ayda bir yayımlanmaktadır
Yaygın süreli yayın
ULUSAL SANAYİCİ VE İŞ ADAMLARI
DERNEĞİ ADINA SAHİBİ:

Fevzi DURGUN

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Samim UYKUSEVEN

Dernek Müdürü
Pertev CENGİZ

Genel Yayın Yönetmeni
Oktan ERDİKMEN

Editör
Oktay GÜNEY

Görsel Yönetmen
Okay LAÇIOĞLU

Bildiren Yönetim Yeri:
USİAD Genel Merkez:
Büyükdere Cad. Oya Sok.
Devran Apt. No: 2-1 Kat: 7 D: 13
34394 Mecidiyeköy-İSTANBUL
Tel: (0 212) 217 36 48 - 217 36 50
Faks: (0 212) 217 36 33
e-posta: iletisim@usiad.net
bildirendergisi@usiad.net
www.usiad.net

Danışma Kurulu:
(Alfabetik Sırayla)
Prof. Dr. Alpaslan Işıklı
Yrd. Doç. Barış Doster
Doç. Dr. Ermin Gürses
Prof. Dr. Eren Omay
Prof. Dr. Erol Manisalı
Prof. Dr. Gülten Kazgan
Doç. Dr. İ. Yaşar Hacısalihoğlu
Mete Akyol
Murteza Çelikel
Şefik Soyuyüce
Prof. Dr. Şükrü Sina Gürel

Prof. Dr. İ. Reşat Özkan
Dr. Necip Hablemitoğlu
Cevdet İnci

Onursal Başkan
Kemal Özden

USİAD Ankara Şube:
Atatürk Bulvarı No: 175/21 Bakanlıklar
Tel-Faks: (0 312) 419 44 79

USİAD Denizli Şube:
Saltak Cad. No: 29 K: 6
Tel-Faks: (0 258) 264 27 28

USİAD İzmir Girişim Kurulu:
5709 Sk. No: 37 Karabağlar
Tel ve Faks: (0 232) 253 10 08
e-posta: tbayır@as-el.com.tr

Ofset Hazırlık ve Baskı:
Dünya Yayıncılık A.Ş.
(0 212) 440 24 24

Dergimize gönderilecek yazılar e-posta ile
iki sayfayı geçmeyecek şekilde gönderilmelidir.
Yazılardan yazarlar, reklamlardan firmalar sorumludur.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

6

KAPAK

EKONOMİDE YABANCILAŞMA

24

DERNEKTEN
ORHAN'I SEVGİYLE
ANARKEN

28

SÖYLEŞİ
SADETTİN TANTAN:
"KİMLİKSİZ, KİŞİLİKSİZ VE
GAYRİ MİLLİ SERMAYE,
SİYASETİ VE EKONOMİYİ
YÖNLENDİRİYOR"

34

SÖYLEŞİ
HÜSEYİN ÖZBEK:
"EMPERYALİZMİN TÜRKİYE'YE
TAHAMMÜLÜ YOK"

44

EKONOMİ
SELİM SOMÇAĞ
EKONOMİK ANALİZ

16

SÖYLEŞİ

DOÇ. DR. DOĞAN YAŞAR:
"KÜRESEL İSİNMA KÖTÜ
BİR ŞEY DEĞİL"

20 DERNEKTEN USIAD SU RAPORU BÜYÜK İLGI GÖRDÜ

46 JAPONYA TOMOYUKİ ABE: "TÜRKİYE'NİN AVANTAJI NİTELİKLİ İŞ GÜCÜ"

48

TEKNOLOJİ
MEHMET ZAİM
YENİ ÜRÜN GELİŞTİRME
PROJELERİNİN YÖNETİMİ

50

DEĞERLENDİRME
SEMA SANDALCI
KÜLTÜREL MİRASIMIZA
SAHİP ÇIKMAK

56

BİZ BİZE
GENÇ TOHUMCULUK

SÖYLEŞİ

AZİZ KOCAOĞLU:
"EXPO 2015 ÇOK
BÜYÜK FIRSAT"

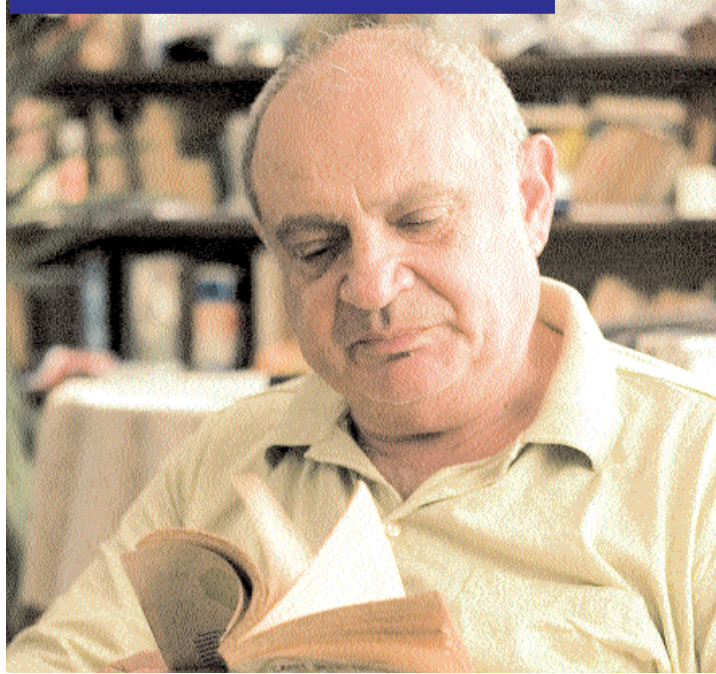
26

USTALARA SAYGI

AFŞAR TİMUÇİN:
"TOPLUMSALLIK BİLİNCİ
GİDEREK ERİYOR"

52

Sana Ne Yaptılar

O sabah mı çıkmıştın, bir gün önce mi
Bir bıçağın ağzında yürür gibiydin
Demirlerin soğukluğu soluk dudaklarında
Gözlerinde karanlığı dar hücrelerin
Seni görür görmez özgürlüğümden utandım
Söyle ne içersin, çay mı kahve mi
Çok değişmişsin birden tanıyamadım.

Saçların uzundu, omuzlarına akardı
Gönlümüz şenlenirdi sarışınlığından
Onlar mı kestiler, sen mi kısalttın
Gülerdin, içimize aylar doğardı
Görünmez dağların arkasından
Eski gülümsemi beyhude aradım
O sabah mı çıkmıştın bir gün önce mi
Çok değişmişsin birden tanıyamadım.

Bir çay içer misin, yoksa kahve mi
Kibritim yok, demek cigaraya başladın
Ellerin de titriyor, bir şeyin mi var
Böyle bir kız değildin sen eskiden
Sana ne yaptılar, sana ne yaptılar?
Kırpiklerin ıslanıyor durup dururken
O sabah mı çıkmıştın, bir gün önce mi
Çok değişmişsin birden tanıyamadım.

Attila İLHAN

İkinci ölüm
yıl dönümünde
saygı, sevgi ve özlemlerle
anıyoruz...

USİAD

fevzi.durgun@usiad.net

Başkan'dan Sizlere

Sevgili Dostlar,

1,3 milyarlık İslam dünyasında tek laik ve demokratik devlet olan ülkemiz son dönemde 2 önemli seçim yaşadı.

Erkene alınan genel seçimin ve Cumhurbaşkanlığı seçiminin sonuçlarına demokrasi ve demokratik gelenekler içinde saygı duyulması gerektiğini düşünüyoruz.

Ancak Türkiye gibi ekonomisi dışarıya bağımlı ve küresel güçlerin bölge ile ilgili planlarının tam ortasında yer alan ülkemizde seçim sonuçlarının dikkatlice değerlendirilmesi gerektiği düşüncesini taşıyoruz.

Her iki seçimden sonra yabancı basında "Laik devlet yapısının 84 yıllık iktidarına son verildi..." şeklinde yer alan ve ülkemizi bir ılımlı İslam ülkesi olarak ele almaya başlayan değerlendirmeleri, önümüzdeki dönemde ulusal çıkarlarımızı ve istikrarımızı doğrudan etkileyebilecek değerlendirmeler olarak görüyoruz. Bu nedenle seçimle iktidara gelen anlayışın bundan sonra izleyeceği politika ve uygulamaların, bu değerlendirmeleri haklı çıkarmayacak yönde olması gerektiğini umut ediyoruz.

Tarihinin en sorunlu dönemlerinden birini yaşayan ülkemizde, dış dünyada, bölgemizde ve kendi içimizde yaşanacak tüm gelişmelerin laik demokratik cumhuriyet yapımızın değiştirilmesine yönelik olmaması için tüm kesimlerin sorumlu davranması gerekmektedir. Önümüzdeki süreç hem toplumsal barış, hem birlik ve beraberliğimiz hem de ekonomik istikrar ihtiyacımız açısından son derece önemli bir süreçtir. Bu koşullar, seçilenlerin verdikleri sözlerin takipçisi olunması gereğini açık bir şekilde bir görev olarak ortaya koymaktadır.

USİAD olarak, ülkemizin en temel alanlarındaki ulusal politika eksikliklerini hazırladığımız sektörel araştırma ve inceleme raporlarıyla ortaya koymaya devam ediyoruz. Enerji, Bölgelerarası Gelişmişlik Farkı konularındaki raporlarımızdan sonra hazırladığımız "Su Raporu" nu ilgili tüm kesimlere ulaştırdık. Raporun ulaştığı tüm kesimlerden, yazılı ve görsel basından çok olumlu değerlendirmeler aldık. Raporumuzun diğer raporlarımız gibi ülkemizin bol olmayan su kaynaklarını en verimli şekilde geliştirilmesine ve yönetilmesine yönelik "ulusal politikalar" ın oluşturulmasında yararlı olacağı umudunu taşıyoruz. Ülkemizin stratejik proje ve sektörlerinde ulusal politikalar oluşturulmasına yönelik görüş ve önerilerimizin yer alacağı "sektörel araştırma ve inceleme raporları" hazırlamayı sürdüreceğiz.

USİAD olarak ülkemizin doğal kaynakları, insan kaynakları ve finans kaynaklarının yine ülkemizin kalkınma ve gelişmesine yönelik olarak kullanılmasının her alanda savunucusu ve takipçisi olacağız. Yaşadığımız gelişmeler tüm kurum ve kuruluşların bu alandaki sorumluluk ve duyarlılıklarının artması gerektiğini ortaya koymaktadır.

Selam ve Saygılarımla

Fevzi Durgun

Ekonomide Yabancılaşma:

Sermayenin Yolculuğu

1 8. yüzyılın ikinci yarısında başlayan ve 19. yüzyıl boyunca süren Sanayi Devrimi, batıda çok önemli bir sermaye birikimini de beraberinde getirdi. Sanayi toplumu öncesindeki atölye tipi üretimde sanat-zanaat ve el emeği lehine olan denge, teknolojik gelişme ve yoğunlaşan üretim nedeniyle sermaye lehine bozuldu. Yirminci yüzyılın ortalarına gelindiğinde Sanayi Devrimi ardında bir yüzyıldan fazla süren sefalete, çocuk işçilere, on altı saatlik çalışma günlerine, kanlı sınıf kavgalarına, bir büyük ihtilale neden olmuştu. Yapısı gereği kabına sığama-

yan ve ulus-ötesi olmaya çalışan sermaye de iki büyük paylaşım savaşı, yitip gitmiş kuşaklar ve yeteneksiz yerel diktatörlere teslim edilmiş çok sayıda sömürge devlet bırakmıştı.

Yirminci yüzyılın ikinci yarısında gelişen bilgi teknolojileri aslında ulusal nitelikleri belli olan ancak kayıt ve vergi kolaylıkları açısından ulus-ötesi olarak nitelendirilen sermayenin teknik olarak akışkanlığını kolaylaştırmış ve sermayenin küreselleşmesini sağlamıştır.

Tarihi ideolojik temelleri, tüm üretim faktörlerinin dünya üzerinde serbestçe dolaşımına dayana-

nan “bırakınız yapsınlar, bırakınız geçsinler” prensipleri olan küreselleşme, sermayenin dışındaki faktörlerin serbest dolaşımındaki sorunlar nedeniyle bu prensiplerden sapmış ve bu prensiplere en çok yaklaşan “ikinci en iyi” teorilerine dayanmaya çalışmıştır.

Bunlardan birincisi tüm üretim faktörlerinin serbestçe dolaştığı, tüm dünya olmasa da ulus devletlerden daha büyük pazara dayanan ancak sınırlı bir alanda kurulan bir ekonomik düzendir. Buna tipik örnek Avrupa Birliği’dir. Avrupa Birliği esas itibarı ile içeride yaratılan zenginliği dış dünyaya karşı koruma misyonlu bir ekonomik alan görünümündedir. AB dış dünyaya karşı nispi üstünlük sağladığı sermayenin hareketlerine fazla bir sınırlama getirmemekte ancak ara mallar ve ürünler için sınırlamaları artırmaktadır. AB müktesebatı denilen mevzuat, ekonomik alan içindeki mal ve hizmetlerin standartlarını yükseltmek amaçlı olduğu kadar, dış dünyadan gelecek alternatif ürünler için de bürokratik bir savunma refleksidir. Tarım ürünlerinin ithalatı tamamen kontrol altında, önemli bir üretim faktörü olan emeğin ithali ise kaçak işçiler dışında tümüyle yasaklanmış durumdadır. Yakın çevre ülkesi olarak Türkiye’nin de AB ile olan ilişkileri bu çerçevede şekillenmektedir. Gümrük birliği nedeniyle AB ile ticaret hacmi

çok artmış ve bunun ülke istihdamı üzerinde olumlu etkileri görülmüş olsa bile, dış ticaret hadleri sürekli Türkiye'nin aleyhine gelişmekte ve ülkemiz bu ilişkide artan oranlarda dış ticaret açığı vermektedir.

Diğer "ikinci en iyi" durumu da, daha önce ifade edildiği gibi, konuşulduğu yer itibarı ile ulus-ötesi ancak yönetildiği yer itibarı ile ulusal niteliği belli olan ve küresel sermaye olarak adlandırılan fonların durumudur. Burada da teorik temel "madem üretimin tüm unsurları dünya üzerinde serbestçe dolaşmıyor, o halde en az bir tanesi (sermaye) serbestçe dolaşabilsin" düşüncesidir. Özellikle 1970 li yıllardan sonra dünya ekonomisindeki dalgalanmalar, bazı hammadde fiyatlarının artması ve şişen borsalar sonucunda oluşan spekülasyon sermayenin dar alanlarda sıkışıp kalmasının önüne geçebilmek için küreselleşmenin teorik temelleri atılmıştır.

1980 li yıllardan sonra dünyada estirilen liberalizm rüzgarı ile az gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde de menkul kıymetler borsaları kurulmuş ve bu borsalara akan sıcak para, yerel politikacılar tarafından kötü yönetilen ülke ekonomileri için kısa vadeli kurtarıcı olmuştur. Dışa açık ekonomik modelleri benimseyen ülkeler, verdikleri dış ticaret açıklarını ilk bakışta borçlanmadan daha avantajlı gözükken bu "emanet" para ile kapatmışlardır. Kırılgan ekonomilerde balon her patladığında yamanıp yeniden şişirilmiş, krizlerden dolayı ortaya çıkan sefalet, işsizlik ve küçülme alternatif olabilecek ekonomik sistemler önemsenmemiştir. Günümüzde 2 trilyon amerikan doları seviyelerinde seyreden bu uçucu spekülasyon paraya karşı gelişmiş ülke ekonomileri dahi tedbirler alma yoluna gitmektedirler.

Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı'nın verilerine göre 2006 yılında tüm dünyada dış ticarete konu olmuş ürünlerin toplam hacmi 12 trilyon amerikan dolarına ulaşmıştır ve düzenli olarak artmaktadır. (Tablo I) Ayrıca dünya üzerindeki hizmet ticaretinin hacmi 2.6 trilyon amerikan dolarıdır. Dünyadaki toplam üretilen mal ve hiz-

Dünya Dış Ticareti								
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Milyar Amerikan Doları								
Dünya	5.711	6.444	6.185	6.473	7.526	9.167	10.440	11.983
Gelişmiş Ülkeler	3.924	4.230	4.096	4.238	4.885	5.761	6.292	7.085
Gelişmekte Olan Ülkeler	1.659	2.045	1.917	2.052	2.411	3.091	3.751	4.409
Türkiye	27	28	31	35	47	62	72	83

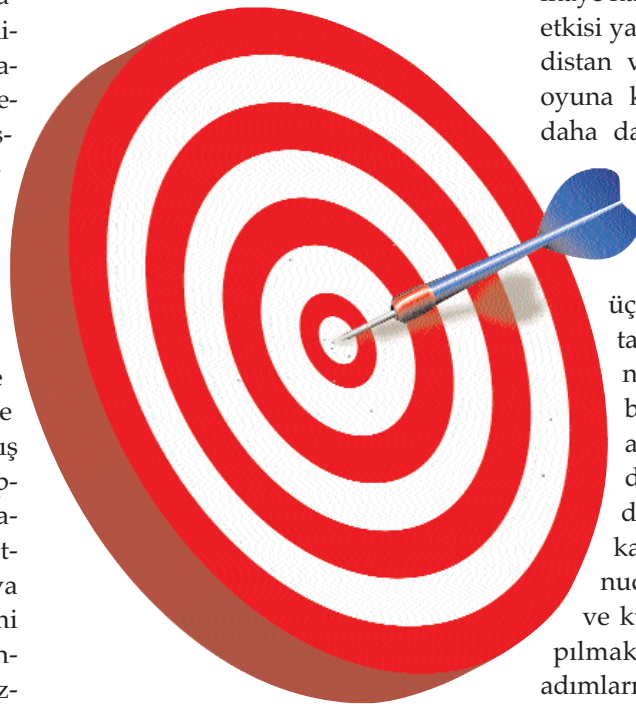
Dünyadaki Doğrudan Yabancı Sermaye Hareketleri							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Milyar Amerikan Doları							
Dünya	1.100	1.405	832	618	558	711	916
Gelişmiş Ülkeler	862	1.146	610	443	361	411	556
Gelişmekte Olan Ülkeler	228	255	211	162	173	260	321
Türkiye	0,78	0,98	3,4	1,14	1,75	2,84	9,68

metler toplamının 45 trilyon amerikan doları olduğu düşünülürse dış ticarete konu olan rakamlar oldukça önemli yer tutmaktadır.

Yine aynı örgütün verilerine göre dünyadaki doğrudan yabancı sermaye yatırımları da buna paralel olarak yıllık 1 trilyon amerikan dolarına ulaşmıştır. (Tablo II) Çin'in tek başına bu miktarın yüzde onunu aldığı hesaplanmaktadır. (Örgüt portföy yatırımlarının dışında kalan ve şirket kurma veya satın alma ve birleşme yoluyla edinilen kurumların karar alma mekanizmalarında yer alınan durumları doğrudan yabancı sermaye yatırımı olarak nitelendirmektedir). Dünyada dolaşan sıcak para stoğu 2 trilyon dolar

civarındadır. Buna karşılık Türkiye'ye gelen doğrudan yabancı sermaye yatırımları yıllık on milyar amerikan dolarına yeni yeni ulaşmaktadır. Türkiye, 400 milyar dolara ulaşan iç ve dış borcu ve de 50 milyar dolar seviyesinde dolaşan dış ticaret açığıyla kırılgan yapıya sahip bir ekonomi görünümü vermektedir. Ülkemizde dolaşan sıcak paranın yüz milyar amerikan doları civarında olduğu varsayılırsa bu miktarın yapısal kırılganlığı arttırdığı kesindir.

Uluslararası ticaretin artmasına paralel olarak dünya üzerindeki doğrudan yabancı sermaye yatırımları da artmaktadır. Bu gidişin ilk küresel krize kadar süreceği de aşikardır. Çin'in oyuna katılması küresel sermaye hareketleri üzerinde bir doping etkisi yapmıştır. Yakın gelecekte Hindistan ve Afrika kıtasının tümüyle oyuna katılacağını varsayarsak pot daha da yükselecektir. Yeni dünya düzeninde küresel sermaye, ülkelerin siyasal karar alma mekanizmalarını, sıcak para-borsa-finans sektörü üçgeni ile ipotek altına almaktadır. Dünya üzerinde oynanan bu oyuna katılan belirli bir ölçekteki tüm ülkeler adımlarını orta veya uzun vadeli mega planlar çerçevesinde atmaktadırlar. Görüldüğü kadarıyla Türkiye'nin bu konuda siyasal bir kararlılığı yoktur ve küresel akıntıya daha çok kapılmak için bu ülkelerin atacağı adımları beklemektedir. ■

Yabancı Yatırımlar Kanunu ve Madenlerimizin Yabancılaşması

M. Mustafa ÇINKI

O 5 Haziran 2003 tarihinde TBMM’de çokuluslu şirketlere hizmet veren Doğrudan Yabancı Sermaye Danışma Servisi adlı bir yabancı kuruluş tarafından hazırlanan “Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu” kabul edildi. Kanunun tanımlar başlıklı 2. maddesi; yabancı yatırımcıların yurt içinden sağladıkları doğal kaynakların aranması ve çıkarılmasına ilişkin hakları doğrudan yabancı yatırım kapsamına almış, ayrıca takip eden maddelerinde ise;

■ Yabancı yatırımcılar yerli yatırımcılarla eşit muameleye tabi oldukları,

■ Doğrudan yabancı yatırımların, yürürlükteki mevzuat gereğince; kamu yararı gerektirmedikçe ve karşılıkları ödenmedikçe kamulaştırılmayacağı ve-

ya devletleştirilemeyeceği,

■ Yabancı yatırımcıların Türkiye’deki faaliyet ve işlemlerinden doğan net kâr, temettü, satış, tasfiye ve tazminat bedelleri, lisans, yönetim ve benzeri anlaşmalar karşılığında ödenecek meblağlar ile dış kredi ana para ve faiz ödemeleri, bankalar veya özel finans kurumları aracılığıyla yurt dışına serbestçe transfer edebileceklerini,

■ Yabancı yatırımcıların Türkiye’de kurdukları veya iştirak ettikleri tüzel kişiliğe sahip şirketlerin, Türk vatandaşlarının edinimine açık olan bölgelerde taşınmaz mülkiyeti veya sınırlı aynî hak edinmelerinin serbest olduğu,

■ Özel hukuka tabi olan yatırım sözleşmelerinden kaynaklanan çözümü ile yabancı yatırımcıların idare ile yaptıkları kamu hizmeti imtiyaz şartlaşma ve Sözleşmelerinden kaynaklanan yatırım uyuşmazlıklarının çözümlenmesi için;

görevli ve yetkili mahkemelerin yanı sıra, ilgili mevzuatta yer alan koşulların oluşması ve tarafların anlaşması kaydıyla, milli veya milletlerarası tahkim ya da diğer uyuşmazlık çözüm yollarına başvurulabileceği, hüküm altına alınmıştır.

Bu ve Benzer Yasa Tasarıları Nerede Hazırlanıyor?

Eskiden paylaşım, çokuluslu bir şirketin önderliğinde yapılırdı. Paylaşımında ilk adım paylaşılacak kaynaklarına el konulacak ülkenin yöneticisinin ya da yöneticilerinin ele geçirilmesiydi. Örneğin, 1960’ların sonunda Endonezya’nın karşı karşıya kaldığı parselasyon ve talan böyle olmuştu. 1967 yılında The Time-Life adlı şirketin önderliğinde Cenova’da Endonezya’nın dünyanın en büyük çokuluslu şirketlerince nasıl kalkındırılacağı (!) konusunda ciddi görünümlü bir toplantı yapıldı. Sözde kalkındırılacak olan Endonezya masaya yatırılmış ve zengin yeraltı kaynakları, ormanları, finans kuruluşları, Sigara üretim şirketleri...

Teker teker parsellenmişti. Gelişmiş dünyanın semirilmiş şirketleri, masaya yatırılmış Endonezya’nın üzerine üşüşmüşlerdi. Tıpkı leş kargaları gibi, her biri bir lokma kapmıştı Endonezya ve onun kaynaklarından. Kimler yoktu ki. Rockefellerlar, Rotschildlar onların petrol şirketleri, İngiliz Kraliyet Ailesi karteline ait şirketler, General Motors, British American Tobacco, US Steel, Freeport Mc Moran, Alcoa, Inco, BHP Billiton, Rio Tinto ve daha niceleri.

Masa başındaki şirketler, sözde Endonezya'yı kalkındıracak, yatırımların kanuni alt yapısını da tasarlamaktaydılar. Şartlar çokuluslu şirketler tarafından belirleniyor ve belirlenen tüm hususlar konferans tutanaklarına geçirilerek sözde kalkınma adına ihanet ve sömürü, yağmalama tarihe kazınıyordu. Ülkesini pazarlayan Suharto ve onun ihanet kadroları, Endonezya'yı sömürgeci sermayenin eline paketleyip bırakıvermişlerdi.

Ülkesini çokuluslu şirketlere pazarlayan Suharto, Endonezya'ya döner dönmez, yabancı yatırımı düzenleyen bir kanun çıkartmıştı. Freeport şirketi Batı Papua'nın bakır madenlerini ele geçirdi, Alcoa Endonezya'nın tüm boksit rezervlerine el koydu. Inco adlı şirket nikel madenlerine, BHP Billiton, Rio Tinto Plc, BP Amoco Endonezya'nın kömür kaynaklarına el koymuştu...

Beş yıl vergi muafiyetinden faydalanan çokuluslu madencilik şirketleri, Endonezya'nın yeraltı kaynaklarını muafiyet süresi dolmadan talan ettiler. Hiper Marketler, enerji, bankacılık ve finans sektörleri tama-

men finans kapitalin eline geçmişti. Ancak Endonezya'da istihdam artmadı, yaratılan gelir, yurt dışına çıkarıldı. Servet el değişti, doğal kaynaklar tamamen çokuluslu madencilik kartellerinin kontrolünde ve mülkiyetindeydi. Kişi başı gelir asla 1.000 Dolar'ın üstüne çıkamadı. (2001 yılı kişi başı gelir 688 Dolar)

1970'lerin başında çokuluslu şirketlerin taktiği değişti. 1972 yılında bir araya gelen 1000 çokuluslu şirket Dünya Ekonomi Vakfı adıyla bir örgüt kurdular. Anılan vakıf 1987 yılında vakıftan foruma dönüştürüldü ve daha sonra Birleşmiş Milletler'de danışmanlık statüsü kazandı. Artık paylaşım bu forum tarafından düzenlenen yıllık toplantılarda yapılmaya başlandı. Toplantılara politik ve akademik çevrelerin yanı sıra finans tekelleri (Citibank, HSBC...), gıda (mcdonaldps, cargill, coca-cola, kraft foods, nestle...), tütün tekellerinin (Philip Morris British American Tobacco RJR Nabisco ...) yanı sıra madencilik tekelleri (BHP Billiton, Alcan, Rio Tinto, Alcoa Newmont, Anglo-American Corporation, Phelps

Dodge, Normandy, De Beers, Western Mining Corporation BP – Amoco...) katılmaktaydı. Forum toplantıları geleneksel olarak İsviçre'nin Davos kentinde yapılmakla birlikte bunun istisnaları da oluyordu. Forum toplantılarına ilk defa Turgut Özal'ın katılımıyla başlayan Davos süreci, günümüze değin aralıksız sürdü. Ülkemizin politikacıları; mankenler ve dansözlerle donatılmış sözde Türk gecelerinde, ülkeye yabancı sermaye çekmek üzere tanıtım ve pazarlama yapmaktaydılar. Ancak çokuluslu şirketler, Türk gecelerinden ziyade, Türkiye'nin kendilerine tanıyacağı sınırsız kar ve sermaye transferi, vergi muafiyeti çeşitli istisna ve muafiyetler ile ilgili yasal düzenlemeler, hangi alanların kendilerine tahsis edileceği ne tür imtiyazlar tanınacağı konularıyla ilgileniyorlardı.

Genellikle Davos'ta yapılan Dünya Ekonomik Formu'nun, huzuruna çağırdığı sanayileşmemiş ülkelerin; iktidar partileri Genel Başkanları, diktatörleri ve birçok bakanları düzenlenen çeşitli toplantılara katılırlar. Bazı toplantılarda

konuşmacı olarak bulunurlar. Ülkelerekinin ekonomisindeki canlanmaların anlatıldığı pazarlama toplantıları düzenlenir. Toplantının son gününde dünyanın en büyük (genellikle aralarında çağrılan ülkeyi sektörel olarak parsellemiş ve paylaşmış 20'yi geçmeyen) çokuluslu şirketlerin tertip ettiği yemeğe katılır ve orada davetli gelişmemiş ülkenin ne tür yatırım olanakları sunduğu ve taahhüt ettiği konuşulur. Katılan ülkenin yetkilileri ülkelerindeki yatırım ortamının nasıl iyileştirdiklerini, daha da ileri hangi iyileştirmeler yapacaklarını anlatır. Çokuluslu şirketlerin seçtikleri bir sözcü de isteklerini sıralar;

■ Çok uluslu sermayenin serbest dolaşımı önündeki engelleri kaldırın, (!)

■ Uluslararası tekelere askeri sanayi dışında her sektörde mülkiyet edinim hakkı verin, (!)

■ Yabancı ülkelere yatırım yapmak için yerli şirketlerle ortaklık kurma zorunluluğunu ortadan kaldırın, (!)

■ Özelleştirme uygulamalarında devletin, doğal tekel durumunda bulunan alanlarda altın hisse uygulamasına son verin, tüm tekelleri çokuluslu sermayeye açın ve çalışanlara satışı yasaklayın, (!)

■ Yabancı yatırımlarda;gelirin belli bir kısmının yeniden yatırıma yönlendirilmesi, teknoloji, istihdam yaratma zorunluluğu vb. koşulları ortadan kaldırın, (!)

■ Doğal kaynakların tüketiminde ulusal ve toplumsal çıkarın gözetilmesi şartını kaldırın, uluslararası tekelere petrol, maden ve orman gibi yenilenemeyen ya da uzun vadede yenilenebilen(orman gibi) kaynakları sınırsız kullanma yetkisi tanıyın, (!)

■ Yabancı yatırımlarda, ülke içerisinde elde edilen karın ülke dışına taşınmasında (kar transferi) uygulanan şartları tamamen ortadan kaldırın, Yabancı yatırımcıya sınırsız kâr transfer etme hakkı verin, (!)

■ Yabancı yatırımlar karşısında yerli yatırımcının korunmasına ve teşvikine yönelik tüm uygulamaları ortadan kaldırın, (!)

■ Yabancı yatırımcılarla anlaş-

mazlıklarda çözümü ulusal hukuk sistemine değil uluslararası tahkim devredin, (!) aslında talep edilenlerin tamamı (OECD) bünyesinde 29 üye ülkeden biri olarak Türkiye'de katılmasıyla hazırlıkları sürdürülen ancak, ulus devleti ortadan kaldıracakları nedeniyle Fransa'nın tepkisiyle yarım kalmış ve hiçbir gelişmiş ülke tarafından uygulanmayan çok taraflı yatırım anlaş-

masının (MAI) tek taraflı düzenlemelerinin dayatmasından öte bir şey değildir.

Sanayileşmemiş ülke yöneticisi ülkesine döndüğünde çokuluslu şirketlerin yöneticilerinden oluşan bir heyet gelişmeleri bizzat yönetmek ve yasal mevzuatı düzenlemek ve esaslarını belirlemek üzere en kısa sürede o ülkeye gelir ve o ülkede kurulmuş bulunan yabancı sermaye dernekleriyle koordineli bir çalışmanın içine girilir.

Yer Altı Kaynaklarımız Üzerinde Sınırsız İmtiyazlar Tanınmasının Ülkemiz Ekonomisine Bir Katkısı Olacak mı?

Ülkemizin yeraltı kaynaklarını özellikle metalik madenlerini işleyerek metal ya da ileri ürünlere dönüştüren tesislerin önemli bir bölümü kapatılmış geri kalanları ise kapatılma noktasına getirilmiştir. Kapatılan ya da kapatılma noktasına getirilen bu tesislerin tamamı kamu tesisleridir. Özel sektör, Cumhuriyet tarihimiz boyunca yeraltı kaynaklarımız ve onları ileri metalurjik ürünlere dönüştürecek sanayileşme

sürecimize katkıda bulunacak bir tek sanayi işletmesi kurmamıştır. Yeraltı kaynaklarımız üzerinde sözcüde madencilik yapanlar, yeraltı kaynaklarımızı toprak altından çıkararak yurtdışına ihraç etme kolaylığından bir türlü kopamadığı gibi özel sektör madencilik faaliyetleri gelişmiş ülkeler ve sanayilerini ülkemizin yer altı kaynaklarına bağlamak, diğer bir deyimle ülkemizi gelişmiş ülkelerin hammadde kaynağı olarak konuşlandırmak gibi ulusal ekonominin gelişmesini engelleyici bir fonksiyon üstlenmişlerdir.

Buna karşın, sanayileşmiş ülkelerde yaratılan kapasite oldukça yüksek ve her geçen yıl bu kapasite büyüyor. Ayrıca, sanayileşmiş ülkeler metal üretiminde ihtiyaç duydukları ham cev-

her açısından dışa bağımlılar. Özellikle Avrupa'da kurulu metalürji tesisleri boksit, bakır, çinko, kurşun, kromit, demir gibi metalik madenlerde %100 dışa bağımlı hale gelmişlerdir. Bu tesisler işleyecek ham cevher bulamazlarsa, kapanma durumuyla karşı karşıya kalacaklardır. Diğer taraftan yukarıda sayılan cevherlerden bazılarının dünya rezervleri önümüzdeki 20-30 yıl içerisinde tükenme riskiyle karşı karşıyadır.

Yine çarpıcı bir diğer gerçek de,

dünyanın bilinen en önemli iki endüstriyel minerali olan trona(doğal soda) ve bor tuzları Avrupa kıtasında bulunmayıp bu iki mineral açısından da dünyanın en zengin ülkesinin Türkiye olduğudur.

Gelişmiş ülkelerin karşı karşıya kaldıkları yukarıda ifade edilen gerçekler, ülkemizdeki ham cevheri metale dönüştüren tesislerin bir bir kapatılmasını ve bilinen metalik maden yataklarının neredeyse çöküşlü madencilik şirketlerinin eline geçmesini ve Bor tuzları ve Trona üzerinde oynanan oyunları da oldukça anlamlı kılmaktadır.

İşte bu gerçekler karşısında; özellikle dünya rezervlerinin marjinal sınırlara geldiği bakır, kurşun,çinko gibi metalik maden cevherlerini işleyen ülkemizde kurulu metalürji tesislerinden sanayileşmiş ülkeler oldukça rahatsız olmaktadır. Özelleştirme sonucu kapanan Çinkur, yıllardır Özelleştirme İdaresi tarafından özelleştirilmeyi bekleyen modernizasyon ve hatta bakım yaptırılmadığı için kapanma noktasına gelen Karadeniz Bakır İşletmeleri (Bu tesiste Haziran -2003 ayı içinde bakır üretimini durdurmuştur) gibi kamu şirketleri nedeniyle ülkemiz özellikle

çinko, kurşun ve bakır rafinasyonu yapmayan, yaptırılmayan bir ülke konumuna düşürülmüştür. Bu durum ham madde sıkıntısı çeken çöküşlü şirketleri fazlasıyla memnun etmiştir.

Şimdi tüm bu gerçeklerin ışığı altında:

Çokuluslu yabancı madencilik şirketleri, ülkemizde kurulu olan ve sadece kamuya ait metalürji tesislerinin yaşamasını, kapasitelerinin artmasını ister mi ? Anılan çokuluslu madencilik şirketleri ülkemizde metalürji tesisleri kurulması yönünde yatırım yapar mı? sorularına verilecek cevabın hayır olacağı,

Metalürji tesisleri kapatılmış ya da kapatılmayı bekleyen, neredeyse tüm yeraltı kaynaklarına yabancıların hakim olduğu ülkemizden çıkarılan özellikle metalik madenlerin sanayimizi geliştirmesi beklenebilir mi ? sorularının ne kadar anlamsız ve saçma olduğu, üzerinde tartışma yapılmayacak kadar açık değil mi?

Çokuluslu madencilik şirketlerinin, ülkemizden çıkardığı ve merkez ülkelerine ve bu ülkelerdeki sanayi tesislerine götürdüğü madenler için; 5 yıl vergi muafiyeti tanınması, çalışanların sosyal sigorta mevzuatıyla işverene yüklenmiş olan pirimlerinin hazine tarafından ödenmesi, madeni limana taşırken kullandığı demiryolunun nakliye ücretinin %50 indirimli uygulanması, kullandıkları kredinin bankanın ortalama maliyeti üzerinden olması, çalışanların ücretinden kestiği vergileri iki yıl bedavadan kullanması, kullandığı elektriğin %50 indirimli olması, kullanacakları hazine arazilerinin mülkiyetinin bedavadan verilmesi, faaliyetleri sonucu elde ettiği karın ve hatta sermayenin hiçbir sınırlama ve engellemeyle karşılaşmadan ülke dışına çıkarılmasının...; ülkemiz ekonomisine bir katkısının olmayacağını, tam tersine sanayileşmiş ülkeleri bedava hammadde kaynaklarına kavuşturacağını, yabancı ülkelerin sanayilerinin ve ekonomilerinin fakir ülkemizin kaynaklarıyla sübvansiyon edileceğini, bunun sonucunda ülkemizin sanayisinin öleceğini görmemek için gaflet dalalet ve hatta ihanet içinde olunması gerekmiyor mu?

Sadece hammadde satmak üzere madencilik geliştirerek kalkınacağımıza toplumu inandıranlar aslında büyük bir ihanetin içine gark olmuş durumdadır. Topluma anlattıkları hikayelerin ardında ceplerini nasıl

dolduracaklarının dayanılmaz bir tamahkarlığı, içinde buldukları topluma ve ülkelere olan ihanetlerinin dayanılmaz bir hafifliği var.

Birinci Dünya Savaşından yenik çıkan Osmanlı önce Mondros Ateşkes Antlaşması ardından Sevr ile tarihin tozlu sayfalarına gömülme üzereyken, 16 Mayıs 1919'da Mustafa Kemal Paşanın Tophane rıhtımından Bandırma vapuru ile başladığı yolculuk, Türk ulusunun kaderini değiştirmiş, çökmüş bir İmparatorluğun yıkıntıları üzerinde Türkiye Cumhuriyetinin kurulmasıyla sonuçlanmıştır. Çıkan çetin yolculuğun temel hedeflerinden biri tam bağımsızlıktır.

Yanlış düşünüp doğru olmayan sonuçlara mı ulaştık? Ya da, "AB'ye üye adayı (!) bir ülkenin vatandaşı olarak eski köhne düşüncelere mi kapıldık? Yoksa Damat Ferit'in 1919 yılında başta İngiltere olmak üzere Osmanlı'yı yenen devletlere sunduğu "Biz Avrupalıyız, Avrupa elimizden tutmalı" şeklindeki muhtıraya 84 yıl sonra cevap veriliyor da habirimiz mi yok? İyi de Türkiye Cumhuriyeti 1939 yılına kadar başta madenler olmak üzere ulaştırma, enerji alanında onlarca millileştirmeyi niçin yaptı. Dün bedelini ödeyerek millileştirdiğimiz madenler ve diğer sektörlerde yer alan işletmeler neden yok pahasına ulusal ekonomi dışına itiliyor.

Şimdi bize düşen görev; o terazinin bir kefesine 1838 ticaret anlaşmasını, Tanzimat fermanını, ıslahat fermanını koymak. Diğer kefesine de; Doğrudan Yabancı Yatırımlar Kanunu, Maden Kanunu, Geri Kalmış İllerde İstihdam Yaratılması ve Yatırımların Teşvik Edilmesi Hakkında Kanun Teklifini, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanunu, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Uluslararası Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanunu koyup, terazi dengede mi değil mi bir bakmak. Terazinin ibresi Sykes Picot'tan Mondros'tan, Sevr'den yana mı? Yoksa Bağımsız Üniter Devlet, Türkiye'den mi? ■

Yıldırım KOÇ:

“Türkiye’ye Ekonomik ve Siyasi Saldırıları Var”

Gökhan ÇILAK

Türkiye’de devlet kurumlarının önemi nereden geliyor? Özelleştirmelerin ve yabancılaşmanın anlamı nedir?

Türkiye Cumhuriyeti Osmanlı’dan bir ümmet, çeşitli aşiretler ve etnisiteler devraldı. Osmanlı’dan Türk milleti, Türk ulusu devralınmadı. 1912’de Türk Ocakları kurulana kadar zaten güçlü bir Türkçülük hareketi de yok. 1912’de Türk Ocakları Pantürkizm biçiminde oluşturuluyor. Amaç dünya Türklerini birleştirmek. Ama bu da başarılı olamıyor. Cumhuriyet’in Osmanlı’dan devraldığı miras çağdaş bir Türk milleti değil. Atatürk bu noktada “Türkiye Cumhuriyeti’ni kuran Türkiye halkına Türk milleti denir.” Diyerek işe başlıyor. O zaman farklı inançlardan, farklı kökenlerden gelen insanlardan bir millet inşa edilecektir. Bu milletle yeni oluşturulan devlet arasında güçlü bir bağ kurulacaktır. Türkiye’de devletçilik salt bir ekonomik kalkınmacı anlayışla ortaya çıkmıyor. Türkiye’de devletçilik, milleti inşa etme sürecinde belki de çok daha önemli bir işlev yükleniyor. Örneğin sağlık hizmetini devlet kendi olanaklarıyla vatandaşına götürürse ve vatandaşa götürürken farklı bölgelerdeki insanları sağlık hizmeti aracılığıyla bir araya getirirse uluslaşma sürecine olumlu bir katkıda bulunmuş olur. Kürt kökenli bir Vanlı doktor Edirne’de insanlara sağlık hizmeti götürürse ön yargıları aşar. Samsunlu bir doktor Diyarbakır’daki bir hastaya devlet hastanesinde bir sağlık hizmeti götürürse aradaki bağ güçlenir. Burada güçle-

necek iki bağ güçlenir; biri o yörede yaşayan insanlarla devlet arasındaki bağ, diğeri de farklı kökenden insanlar arasındaki bağ. Oysa özelleştirilmiş ve dolayısıyla yabancılaştırılmış bir sağlık sisteminde bu tür bağlar oluşturmak olanaklı değil.

Aynı hasta aynı doktordan özel hastanede sağlık hizmeti alırsa ne değişir?

Eğer Diyarbakır’daki devlet hastanesi özelleşirse, eskiden olduğu gibi Fransızlar gelip o hastaneyi satın alır, orada şifa bulan bir hasta “Allah Fransızlardan razı olsun” der. Amerikalılar Gaziantep’te hastane açar, Antep’te de kendi devletinin olmayışından yakınır, beni Amerikalılar rahatlatı der ve o gönül bağı Amerikalılarla oluşur. Devlet hastanelerini belediyelere devrederseniz de o belediyenin başındaki kişinin itibarını arttırırsınız. Ayrıca örneğin Diyarbakır Belediyesine ait hastanede Samsunlu doktorun gelip çalışması mümkün olmaz. Hatta şimdi olay aile hekimliğine kadar gidiyor. Aile hekimliğinde hasta doktor seçecek. Bu sanki demokratik bir hakmış gibi sunuluyor. Oysa hastanın hekimin özelliklerini bilerek hekim seçmesi mümkün değil. Öyleyse neye göre hekim seçecek? Kendi mezhebenden, kendi kökeninden olanı seçecek. O zaman aile hekimliği yöntemi bile ülkede ulusal bütünlüğün oluşturulmasına katkısı olan bir uygulamayı tasfiye edebiliyor. İşte tüm bu sözünü ettiğim nedenlerden ötürü sağlıkta devletçilik çok önemli.

Yol-İş Sendikası Eğitim Sekreteri Yıldırım Koç’la özelleştirmeler aracılığıyla kamu kurumlarımızın yabancılara devredilmesi sorununu konuştuk. Yıldırım Koç özelleştirmelerle yapılanın devletin merkezi otoriteden uzaklaştırılarak yerleşmenin önünü açacağı, bunun da Türkiye Cumhuriyeti’nin ulusal bağlarını zayıflatacağı görüşünde.

Eğitim alanında özelleştirme ve yabancılaşma hakkında görüşleriniz neler?

Cumhuriyetin eğitim alanında l bir yapı devralmıştı. 5 yüze yakın medrese vardı. Çok sayıda yabancı misyoner okulları vardı. Bunların dışında bir de devletin resmi okulları vardı. Eğitim ve öğretimin birleştirilmesi kanunuyla birlikte bazı istisnalar dışında bu farklı okulların hepsi devlet okulu haline getirildi. Ardından 1927’de parasız yatılı kanunu çıkarıldı. O zaman devlet faklı bölge­lerden, kökenlerden ve inançlardan insanları bir araya getirip aynı yatakhanelerde yatırıyor, aynı yemekhanede yediyor, aynı elbiseyi giydiliyor, cebine aynı harçlığı veriyor ve onları birbiriyle kardeş yapıyordu. Eğer eğitim yerelleştirilir veya özelleştirilirse bu eğitim de ulusu bütünleştirici bir araç olmaktan çıktığı gibi ulusu parçalayıcı, emperyalizmin oyunlarına alet edici bir hale gelecektir.

Bu nasıl gerçekleşebilir? Biraz açar mısınız?

Örneğin bu konuda Fetullah Gülen’in okullarını düşünebiliriz. Devlet tarafından istediği kadar denet-

lensin, sonuçta devlet değil. Eğitimin devlet eliyle verilmesi devlet ulus bağını ve devletin vatandaşlarına sağladığı ortak eğitim yapısı aracılığıyla ülkenin bütünleştirilmesini sağlıyor. Eğer zel okullar yaygınlaştırılırsa veya yerelleştirilirse, yani belediyelere devredilirse -rneğin Diyarbakır Belediyesi’nin yapısını biliyoruz- oradaki eğitim ulusu bütünleştirici bir anlayışla sağlanamayabilir. Böylece Türkiye Yugoslavya’ya benzer bir yapıya dönüşebilir.

Eğitim ve sağlık devlet olmadan olmuyor diyorsunuz. Peki, yabancılaşma ekonomik alanda söz konusu olursa ne olur?

Sanayi, ulaştırma, iletişim, limanlar, madenler gibi yaşamın tüm alanlarında devlet varsa, piyasayı kontrol ediyorsa o zaman doğrudan güçlü bir devlet olduğu için birinci olarak emperyalizmin saldırılarına karşı daha güçlü bir mevzi oluşturabiliyorsunuz. İkincisi, devlet işletmelerine personel alınırken hep farklı bölgelerden personel alınması politikası izlenmiştir. Örneğin 1935’te Kayseri Sümerbank fabrikasına işçi alınırken sadece Kayseri’den alınmamıştı. Kapatılan Köy

Hizmetleri Genel Müdürlüğü’nde 80-90 bin dolayında işçi ve memur çalışıyordu. Burada köye hizmeti devlet götürüyordu. Örneğin Muş’ta kar yolları kapadığında Köy Hizmetleri genel Müdürlüğü’ne ait sarı araç yolları açıyor ve aracın üzerinde de Sinoplu bir iş makinesi operatörü var. O zaman Muş’taki köylü hem devlete hem de o “Sinopluya” duacı oluyor. Köy Hizmetleri 2005 Martında kapatıldı, yerine İl zel İdareleri kuruldu. Bu yeni yapıda artık Sinop’tan Muş’a tayin edilmek olanaklı değil. Sinop ayrı bir tüzel kişilik ve Sinop’ta ancak yine bir Sinoplu alışacaktır. Yerelleşme ve özelleştirme devletliğin alternatifi olarak geliştirilen ve aynı oyunun iki ayağı. Bunu dayatan ise Türkiye’nin kendi koşulları değil emperyalist lkeler. Demokrat Parti Adnan Menderes döneminde, 1950-60 yılları arasında bir sürü kamu kuruluşu kurdu. İlkelere arasında devletlilik yoktu, liberal ekonomiyi savunduğunu söylüyordu. Adalet Partisi de devletliğe karşıydı ama Süleyman Demirel’in o dönemki başbakanlığı sürecinde Türkiye birçok kamu fabrikasının temel­lerini atmıştı. Devletlilik Türkiye’de salt ekonomik bir tartışma konusu de-

ğildir. Biz farklı farklı kökenlerden gelen insanlardan oluşan bir milletiz, ırka dayalı bir halk yok Türkiye’de. O zaman Türk ulusunun bir araya gelebilmesi için sağlık, eğitim gibi ilişkiler, ekonomik ilişkiler çok önemlidir. Şırnaklı üretici ürününü Tokat’a satabilmelidir. Tokat’taki fabrika ürününü Urfa’ya satabilmelidir, Urfa öncelikle Suriye’yle ticarete dayalı bir ilişki içinde olmamalıdır. 1980’e kadar bu aşağı yukarı böyleydi. Hakkârililer hastası olduğunda Barzani’ye giderdi. Oysa Hakkâri Türkiye’nin eğitiminin sağlığının ve iç pazarının bir parçası olursa biz ulus oluruz. Hakkâri hastalandığında Barzani’nin doktoruna giderse ben onunla bir ulus yaratmam. Özelleştirme tartışması yerleşmeyle birlikte gelişmelidir. Türkiye merkezi devlet yapısının güçlü olduğu ve devletçilik aracılığıyla halkı iyice bütünleştirdiği bir yol izlemek zorundadır. Bunu yapamazsak ağır bir bedel öderiz.

Yerelleşme ve özelleştirme ideolojik bir tercih midir?

Devletin, doğumundan ölümüne kadar vatandaşın refahından, mutluluğundan ve huzurundan sorumlu olup olmadığı her zaman tartışılan bir konu. Eğer devletin bunlardan sorumlu olduğunu düşünüyorsanız Batı Avrupa’daki sosyal devleti savunuyorsunuz demektir. Bu bir ideolojik tercihtir. Bunun ötesinde devletin ikinci bir grup görevi ortaya çıkıyor. Sanayileşmenin sağlanması. Bir az gelişmiş ülkeykeniz sanayiye kurmakla devletin görevi bitmez. Çünkü ulus ötesi şirketler sizin limanlarınızı, su şirketlerinizi, iletişim kurumlarınızı elde edebiliyor ve sizle istediği gibi oynayabiliyor. Öyleyse az gelişmiş bir ülkeykeniz bağımsızlık için devletçilik önem kazanıyor. Örneğin Osmanlı kendi parasını çıkaramıyordu Osmanlı Bankası çıkarıyordu. Türkiye 1930’larda kurduğu Merkez Bankası aracılığıyla kendi parasını çıkarma hakkını elde ediyor. Bu bir devletçiliktir ve önemli bir bağımsızlık unsurudur. Bağımsız kalabilmek için ekonomiye müdahale araçları devletin elinde olmalıdır. Bugün karşımızda

bulunan sorun, devlet aracılığıyla halkın ekonomiye hâkim olması mı yoksa ekonomiye serbest piyasa adı altında emperyalizmin ulus ötesi şirketlerinin hâkim olması mıdır? İkinci nokta da şu devlet hizmetlerini merkezi devlet aracılığıyla mı verecek devlet aracılığıyla mı verecek? Türkiye’de merkezi devletin bu hizmeti götürmesi önemli.

Yabancı sermaye girişi istihdamı artırır mı? Yerli yatırımcının yapmadığı yeni yatırım alanları açabilir mi? Özelleştirmenin gerekçesi olarak sunulan bu gibi neoliberal tezler üzerine ne düşünüyorsunuz?

Türkiye’de kısa sürede 15–16 bin dolayında yabancı şirket oldu. Yabancı sermaye girişi devletin genel stratejileriyle uyumlu ve kontrol altında olması önemli. Şu anda Türkiye’ye giren yabancı sermaye yatırımları devletin belirli bir politikası çerçevesinde davet edilerek gelen bir sermaye değildir. Bu yabancı sermaye Türkiye’yi bir ucuz işçi cenneti olarak gören, Türkiye kaynaklarını kontrol altına almaya ve sömürmeye çalışan bir mantıkla gelen bir sermaye çeşididir. Yakında enerji kaynaklarımız yabancıların kontrolüne girerse, bu Türkiye açısından çok sakıncalı bir durumu

doğurur. Şu andaki gelişim o yönde. Ayrıca Türkiye’deki yabancı sermaye istihdam yaratmıyor. Çünkü yabancı sermaye Türkiye’ye girerken yeni yatırım yapmak yerine var olan tesislerimizi satın alma yoluyla giriyor. İSO’nun son açıkladığı 500 büyük sanayi şirketi sonuçlarında karın yüzde 48’i, ihracatın yüzde 49’u yabancı şirketlerin denetimi altında. Bu iktidarın politikaları devam ederse Türkiye Avrupa’nın işçisine ucuz tatil olanağı sağlayan, işçisine ucuz iç çamaşırı, gömlek, buzdolabı, çamaşır makinesi sağlayan ve böylece onların işçisinin refahını arttırdıkları kullandıkları bir yer haline gelecektir.

Türkiye’ye yabancı sermaye girişinin son yıllarda büyük oranda artmasının nedeni nedir?

Türkiye’de şu anda telekomünikasyon sistemimiz, petrol dağıtım sistemimiz, gıda alanında birçok işletme yabancıların kontrolüne geçmiş durumda. Türkiye Afrika’nın kıyısında önemsiz bir ülke değil. Avrasya’nın merkezinde, Ortadoğu ve Kafkaslar gibi iki büyük enerji kaynağının tam ortasında. Amerika’nın değerlendirmesiyle, Hazar havzasına ve Ortadoğu’ya güç gönderiminde ideal koordinatlara sahip bir ülke. Yabancı sermaye yatırım olarak geliyor, yüksek faiz için geliyor, aynı zamanda Türkiye’ye istediklerini yaptıramadıklarında istikrarı bozmada kullanacakları araçlar olarak geliyor. Büyük sermaye hareketleri de emperyalist ülkelerin istihbarat örgütlerinden bağımsız değildir. 1974’te Kıbrıs Harekâtı başladığında, o zaman yabancı petrol şirketlerine ait olan Ataş rafinerisi bakıma alındı ve bizim uçaklarımıza benzin, tanklarımıza yağ vermedi. O nedenle Türkiye Petrol Ofisi Libya’dan bunları temin etti. Savaş bittikten sonra Petrol Ofisi gösterdiği yararlıktan dolayı madalyayla ödüllendirildi. Türkiye ekonomik olarak dışa bağımlı olduğunda siyasi olarak da bağımlılığı artıyor. Türkiye’yi emperyalizm BOP çerçevesinde kullanmak istediğinde elindeki en önemli silah ekonomik kriz yaratabilme gücüdür. O nedenle ekonomik sorunlarla siyasi sorunlar birbiriyle çok ilintili. ■

Nem Düzenleyiciler Nem Alıcılar

HR 10

Üç Fonksiyonlu Nem Düzenleyici Cihaz
Kapasite: 10 lt/gün

Cihaz, nem alma, nemlendirme ve hava temizleme özelliklerini bir arada bulundurmaktadır. Sade ve dekoratif olarak tasarlanmıştır ve kolay kullanım olanağı sağlar. Seçilen değere göre, ortam nemi yüksek ise nem alıcı, düşük ise nemlendirici olarak çalışır ve ortam nemi otomatik olarak düzenlenir.

Kuru havalı ortamlarda nemi artırarak boğaz kuruluğu, deri kuruması gibi şikâyetlere çözüm olur. Aynı zamanda hava temizleyici olarak çalışarak tozları tutar. Hava temizleme, "Carbonized Fiber Ionizer" in (CFI) ürettiği 2,1 milyon / cm³ iyonla sağlanmaktadır. Pratik yapısı ve tekerlekleri sayesinde rahatlıkla istenen mekana taşınabilir. Kontrol paneli üzerindeki dijital ekrandan, ortam sıcaklığı ve nem değeri izlenebilir. İnsanlara yaşam ortamlarında kaliteli hava sağlar.

HR 10

DH 12

Oda Tipi Nem Alıcı
Kapasite: 12 lt/gün

Nem alma cihazı havadaki aşırı nemi alarak, konforlu hava oluşturur, alerji ve astım şikâyeti olanlar için ideal hava şartını sağlar. Yoğuşmadan doğacak zararlara engel olur. Eşyaları pas ve küf tehlikesinden korur, kâğıt ve boyaların kabarmasını, dökülmesini, küf ve nemin oluşturduğu kötü kokuları önler. Banyo ve kiler gibi yerlerde ıslak malzemelerin kurumasını sağlar.

Kontrol panelinden; istenilen nem seviyesi ayarlanabilir, otomatik defrost ve tank doluluk durumu, ikaz lambaları ile izlenebilir. Ön filtreleme ile havadaki tozları tutar. "Anti-bakteriyel" formüllü su haznesi, depolanan suyu, bakteri etkisinden korur. Sade ve dekoratif olarak tasarlanmış olan gövde, tekerlekleri sayesinde kolay hareket olanağına sahiptir. Cihaz istenildiğinde sabit drenaja bağlanabilir.

DH 12

HAVAK ENDÜSTRİ TESİSLERİ TİC. LTD. ŞTİ.

Çaycılar Sokak No. 42 Topçular 34050 İSTANBUL
Tel: (0212) 612 27 74 - 501 20 08 Faks: (0212) 501 35 25
E-posta: info@havak.com Web: www.havak.com

Havak

EN ISO 9001:2000

üyedir.

Doç. Dr. Doğan Yaşar:

"Küresel Isınma Kötü Bir Şey Değil"

Oktan ERDİKMEN

**Dokuz Eylül Üniversitesi
Deniz Bilimleri ve
Teknolojisi Enstitüsü
Deniz Teknolojisi
Anabilim Dalı Başkanı**

Doç. Dr. Doğan Yaşar, küresel ısınmanın küresel kuraklığa neden olduğu şeklindeki açıklamaları 'bilim dışı' olarak değerlendirirken, "Dünya sürekli olarak ya küresel ısınma ya da soğuma dönemi içinde olmak durumundadır. İnsanlığı olumsuz etkileyen dönem de hep küresel soğuma dönemi olmuştur" şeklinde konuştu.

Küresel ısınma tartışmalarını nasıl değerlendiriyorsunuz?

Dünyanın birbirini takip eden küresel ısınma ve soğuma dönemleri vardır. Tarihte, büyük savaşlar hep kuzeyden güneye yönelik olarak gerçekleşmiştir ve hep de kuzeyliler kazanmıştır. Çünkü kuzeylilerin kaybedecek bir şeyleri yoktur. Bunun nedeni, küresel soğuma dönemlerinin kuzey bölgeleri buzlar altında bırakması ve tarım yapamayan kuzeylilerin de aç kalmaları sonucu güney bölgelere saldırmasıdır.

Dünyada iklimler, sürekli olarak ya ısınma ya da soğuma eğilimi içerisindedirler. Yani hiçbir zaman sabit

olmazlar. Bu eğilimler en küçük zaman birimi için dahi geçerlidir. Şu anda küresel ısınma dönemi içerisindeyiz. Ancak bu küresel ısınma bir takım kişilerin iddia ettikleri gibi, insanlığı yok olmaya sürükleyecek bir sürecin başlangıcı değildir. İnsanlık için olumsuz sonuçlar doğuran süreç, iddiaların aksine küresel soğuma dönemidir. Bunları karşılaştırdığımız zaman küresel ısınma iyi bir şeydir diyebiliriz.

Sıcaklıklar sürekli artıyor mu?

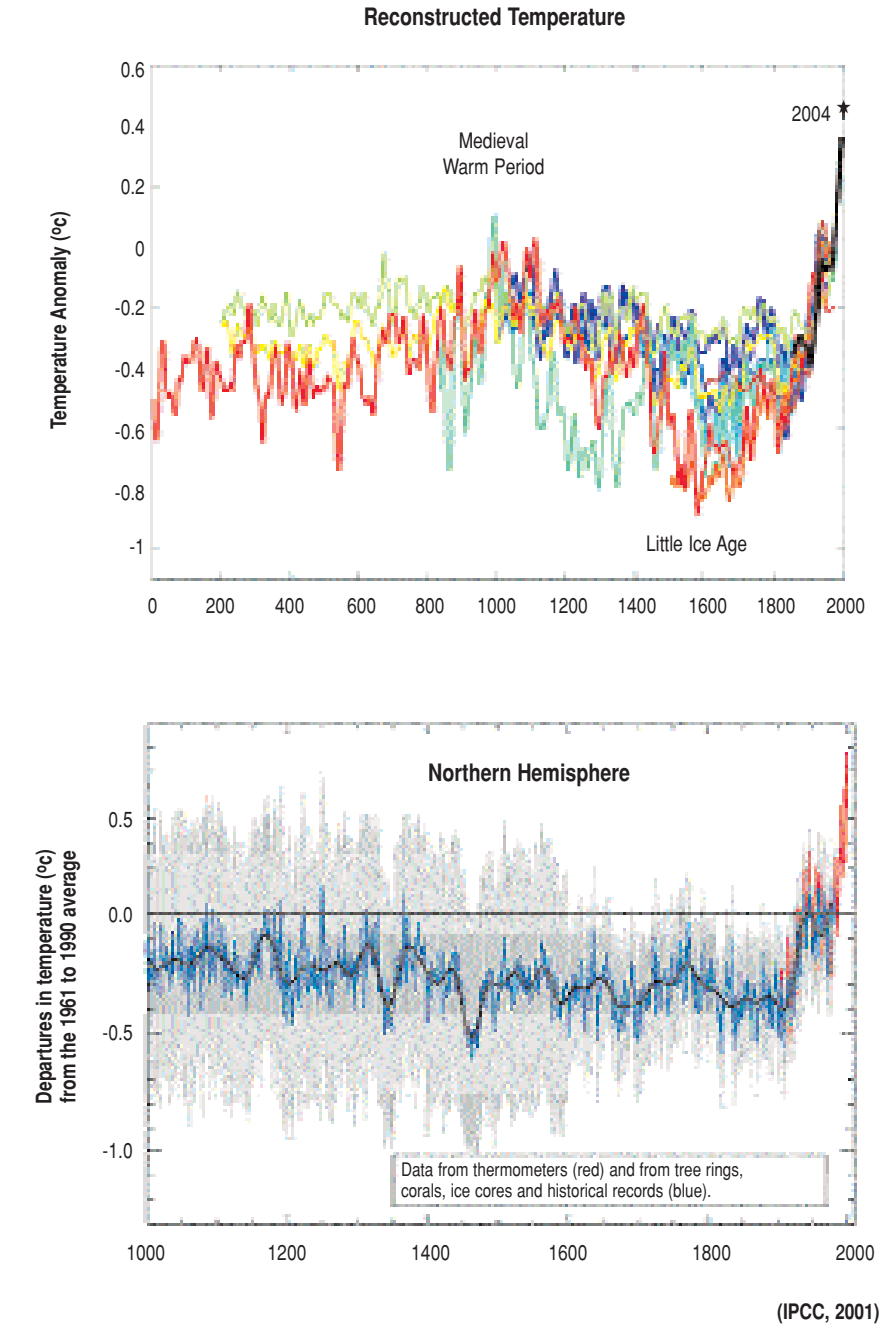
İstanbul'un, Denizli'nin, İzmir'in, Antalya'nın son sekiz yıllık

sıcaklık grafiklerine bakalım, 1998-2006 yılları arasında ortalama sıcaklıkların düştüğünü görüyoruz. Zaten şu anda yaşadığımız kuraklığın nedeni bu sıcaklık düşüşüdür. “Küresel sıcaklık küresel kuraklığa yol açar” şeklinde bir ifade, bilimle hiçbir ilgisi olmayan bir ifadedir. Küresel sıcaklık artışı demek, küresel yağışın artması demektir. Dünya sıcaklık ve yağış grafiklerine bakalım, sıcaklık arttıkça yağış artar, bunu görürüz. Tencerenin altındaki ateşi ne kadar açarsanız, buharlaşma o kadar fazla olur. Buharlaşma demek, yağış demektir. Jurassic Park filmi seyretmişsinizdir. Orada sıcaklık günümüze göre ortalama 10 derece daha fazladır. Bu nedenle oradaki canlıların, ağaçların, dinazorların her şeyin boyutu devasadır. Şu anda yaşadığımız kuraklık küresel ısınmadan değil, kaynakları düzgün kullanmadığımız içindir.

O halde neden her yerde buzullar eriyecek ve sular altında kalacağız yaygarası koparılıyor?

Tamamen bilgisizlikten. Araştırmadan, hayatında bir tane deniz suyu örneği alıp incelememiş insanların ortaya attığı iddialar bunlar. Burada dikkat edilmesi gereken en önemli nokta ortaya atılan iddialarda kullanılan verilerde ve grafiklerde rakamlarla, dönemlerle, yerlerle savunulmak istenen görüş doğrultusunda oynanmasıdır. Gazetelerde bir grup bilim adamının uzun tartışmalar neticesinde küresel ısınmayla ilgili falanca kararlar aldıklarına dair haberler okuyoruz. İklim değişiklikleri yeni bir bilim konusudur ve birkaç günlük toplantılarla sonuca varılamaz. İklim değişiklikleri bir bilim konusudur ve bilimde tartışma olmaz. Grafikler ortadadır, veriler ortadadır, kanıtlar ortadadır. Bunların tartışması olmaz. Örneğin küresel ısınma ile ilgili konuşmalara sürekli olarak 1800’lü yıllarda gerçekleşen sanayi devriminden sonra diye başlanır. Çünkü ellerine verilen incillerle idare edilen ve bilimden uzak olan insanları kandırma için böyle başlanması gerekir. Grafikte gördüğümüz gibi (ed. aşağıdaki grafik) 1000’li yıllarda sıcak bir dönem varken, 1800’lü yıllarda mini

buzul dönemi hüküm sürmekte. Yani 1800’lü yıllardaki sıcaklık, 1000’li yıllara göre zaten 0,6 – 0,7 derece düşmüş durumda. Sıcakların düşüş nedeni de Tambora Yanardağı ile güneş patlamalarının alansal ve sayısal olarak çok azalmasıdır. Ayrıca, geçmiş ile karşılaştırma yapmak için en az son 20 yıldaki değerlerin ortalamasını almak gerekir. İklimsel değişiklikler de 20 yılın ortalamalarında olan değişikliklerdir. Çünkü iklimler sürekli değişir. Dünyanın ya küresel ısınma ya da küresel soğuma içinde olması gerekir. Eğer iklimler sabitlenirse bilin ki dünyadaki yaşamın sonu gelmiştir.

IPCC’nin grafiğine çok dikkat edilmesi gerekir. Burada üç büyük

tuhaflik göze çarpıyor. Birincisi referans olarak IPCC verilmiş. Bilimsel grafikte isim olur, komisyon değil. İsim olur ki, o ismi arayıp bu grafiklerdeki anlamadığım bazı olayları sorabileyim. İkincisi, 1961 ile 1991 değerleri baz alınmış. İklim değişikliklerinin algılanabilmesi ve doğru yorumlanabilmesi için 20 veya 40 yıllık bir periyodun ele alınması gerekir. Neden 2000’e kadar olan yıllar alınmıyor? Üçüncüsü neden yalnızca kuzey yarı küre grafiğe dahil ediliyor? Küreselleşmeden söz edilirken yalnızca bir yarı kürenin ele alınması size de garip gelmiyor mu? Kuzey yarı kürede karalar fazladır. Doğal olarak sıcaklık daha yüksek çıkacaktır. İşte bu gibi saptırmalar

bilimle hiçbir ilgisi olmayan bir kandırmaca uğraşdır. Bir senaryodur.

Bütün bunların nedeni nedir?

Bütün bunların nedeni Türkiye ve Türkiye gibi ülkelere Kyoto'yu imzalatarak çevre teknolojisi satmaktır. İklim bilimi jeolojik, biyolojik, kimyasal, fiziksel oşinografi ile astronomi ve meteoroloji bilimlerinden oluşan çoklu bir disiplindir. Hobi olarak yapılamayacak kadar ciddi. Kyoto Protokolü'nü hazırlayan ülkeler karbondioksitin azalmasını acaba gerçekten istiyorlar mı, ya da buna inanıyorlar mı?

Bakın, Güneydoğu Anadolu Projesi'ni gerçekleştirdik. 30 milyar dolar harcadık ve tek kuruş kredi vermediler. Karbon emisyonunu azaltacak bir temiz enerji projesi için kredi yok. Oysa şimdi AB'ye girmek için ön koşullardan birisi olarak, bu suların yönetimine el koymak istiyorlar.

Ulaşımımız neredeyse tamamen, %90'lara varan bir oranla kara taşımacılığına bağlı. Oto yola kredi var ama demir yollarına kredi yok. Yani karbon emisyonunu azaltacak projelere kredi yok. Diğer taraftan termik santrale kredi var. Yani karbon emisyonunu artıracak projeye kredi var. 2004 yılında Mersin'de termik santral açıldı. Dünyanın en kötü ve çevresine en çok zarar veren enerji ünitesi olan termik santrale, Kyoto Anlaşması'nın bayraktarlığını yapan Almanya neden kredi verdi? Bu kredinin şartı, santralin kömürünü Kolombiya'dan almaktı. Çünkü Kolombiya'nın Almanya'ya borcu vardı ve kömüründen başka satacak bir şeyi yoktu.

Dünyanın en zengin jeotermal kaynaklarına sahip bir ülkeyiz. AB

ülkeleri neden bu kaynağı kullanmamız için baskı yapmıyorlar? Jeotermal dünyanın en temiz enerjisidir.

Alman Çevre Bakanı 2006 ekiminde İzmir'de bir üniversitede yaptığı konuşmada "Bundan sonra atmosferi kullanmak fiyatlandırılacak ve borsa kurulacak" demişti. Hiç dünyanın sonunu getirecek bir gazın borsası olur mu?

Kyoto Protokolü'nü nasıl değerlendiriyorsunuz?

Koyoto Anlaşması'nın bir "iyi niyet" bölümü vardır, bir de "yaptırım" bölümü. Biz anlaşmanın iyi niyet kısmını 2004 mayısında zaten imzalamıştık. Ancak yaptırıma imza atmadık. Yaptırım kısmından ilk sorumlu olanlar OECD ülkeleridir. Yani Japonya ve AB dışında, ABD, Kanada, Türkiye ve Avustralya öncelikli ülkeler kısmına giriyor. Çin, Rusya gibi ülkeler bu ilk dönemde bir şey yapmak zorunda değil.

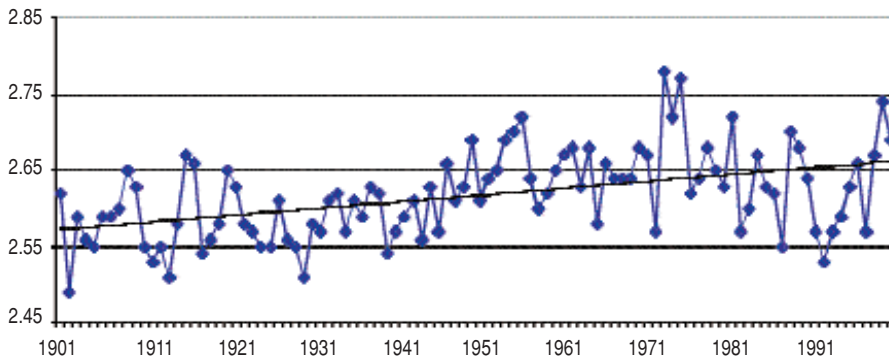
Peki karbon emisyonunu indir-

meyi kabul eden AB ülkeleri ne durumda? Almanya ve İngiltere dışında diğer AB ülkelerini toplam olarak ele aldığımızda, 2008 ve 2012 arasında halen 1.720.000 ton olan emisyonlarını 1.730.000 tona çıkarıyorlar. Hani bu gaz ölümcüldü? Almanya ve İngiltere ise indirmelerine rağmen hala Türkiye'nin üç katı atmaya devam edecekler. Bu anlaşma ortak ama galiba bu atmosfer ortak değil. Çünkü anlaşmaya göre onların bizden üç kat daha fazla karbon atmaya hakları var.

Dünya rakamlarına baktığımızda ABD, Çin, Japonya, Almanya, Fransa, Rusya, İngiltere zaten tüm karbon atımının %70'inden fazlasını gerçekleştiriyorlar. Yani dünyada yedi sekiz ülke sera gazlarının %70'inden fazlasını atmosfere bırakıyorlarsa, bu soruna da kendi aralarında çözüm getirmeleri gerekiyor mu? Bizim bu masada, bu anlaşmada işimiz ne?

Neden karbon seviyesi 1990 yıllarındaki seviyelere düşürülmek isteniyor? Bu yılların özelliği nedir? Gelin, nüfusa göre bir kişi başı karbon emisyonu oranında anlaşalım, Almanya ne kadar atıyorsa biz de o kadar atalım. Bunu kabul ederler mi? Etmezler. O halde bizim de bu masada işimiz yok. Bakın bu anlaşma yürürlüğe girdikten sonra gelişmiş ülkeler, fakir ülkelere teknik yardım adı altında teknoloji satacaklar. Yani ortada çok büyük bir pasta var. Eğer gerçekten dünyada iklimin insan etkisi ile değiştirildiğini iddia ediyorlarsa ve bu değişime kendileri neden

Dünya Ortalama Yağışlar mm/gün (1901-2000)

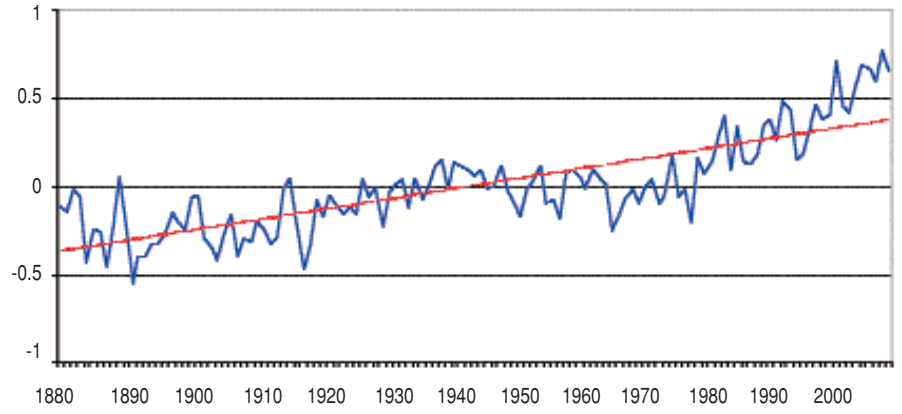

oluyorlarsa bize neden Kyoto için baskı yapıyorlar? Türkiye enerjisini %55'i ithal olmak üzere %72 oranında fosil yakıttan elde ediyor. AB neden demir ve deniz yollarına yönelmemiz için, jeotermal yataklarımızı devre sokmamız için değil de, Kyoto'yu imzalamamız için baskı yapıyor? Türkiye kişi başı emisyonda dünyada 70. sıralarda, bir an önce Kyoto'ya imza atmamız gerektiğini söyleyen STK'lara göre de 50. sıralarda. Ama basında sürekli olarak en çok emisyonu sahip ülkeler arasında gösteriliyoruz.

Bugün yaşanan kuraklığı neye bağlıyorsunuz?

Gerçekte tartışılması gereken "İnsan iklimleri etkiler mi, etkilemez mi?" sorusu değildir. Çünkü ortada, meydana geleceği çok önceden belli olan bir kuraklık gerçeği var. Önemli olan verimlilikle büyük azalmalar meydana getiren bu kurak dönemlerde neler yapılması gerektiğidir. Şu an bilimin bildiği tek kesin konu budur ve Türkiye olarak, yeterli barajımız olmadığı için hem yağışlı hem de kurak dönemlerde zarar ediyoruz. 2003 ve 2004 yıllarında katıldığım televizyon programlarında sürekli önümüzdeki yılların kurak geçeceğini, bunun beklenen, doğal bir sonuç olduğunu ifade ettim. Çünkü biz, her 8-10 yılda bir kurak ve sonraki 8-10 yılda bir de yağışlı dönemi yaşıyoruz. Bu olay, konuyla ilgili her araştırmacının bildiği sıradan bir olaydır. Devlet Planlama Teşkilatı'na 2004 yılı başında ODTÜ ile birlikte bir proje önerisi götürmüştük. "Ulusal Deniz ve Tarım Ürünleri Verim İyileştirme Programı" isimli önerimizde aynen şu şekilde bir cümle vardır: "Deniz çalışmalarına hemen başlanacaktır. Bunun nedeni, 2004 yılının kuraklık yıllarının başlangıcı olma olasılığının çok yüksek olmasıdır." 2004, 2005, 2006 yıllarında yağışlar ortalamanın altında gerçekleşti. İlk iki yıl kuraklığı çok fazla hissetmedik çünkü barajlarımız dolu idi. Şimdi barajlar boşaldı ve kuraklık hissedilmeye başlandı. Yağışların 2012 yılına kadar iki ya da üç yıl dışında ortalamanın altında olmasını bekliyorum. Tabi güneşte birtakım

Küresel Sıcaklık Anomolisi (1880-2006)

anormallikler ve herhangi bir yanardağ patlaması olmazsa. Yanardağ patlaması durumunda kuraklık daha da uzayacak ve sertleşecektir. Bunun en güzel örneği, 1990'lı yıllarda kuraklığın daha da sertleşmesine neden olan Filipinler'deki Pinatubo Yanardağı'dır. Yaklaşık 6 civarında bir büyüklükle gerçekleşen bu volkanik patlama, dünya sıcaklığının 2,5 yıl boyunca ortalamasının 0,5 derece düşmesine ve yağışların azalmasına neden olmuştur. Pinatubo son 125 yılın en büyük yanardağ patlamasıdır. Dünyada bu yanardağdan 350 kat daha büyük yanardağların olduğu düşünülürse yer altı suları planlamalarının çok daha dikkatli yapılmasının gereği ortaya çıkar. Çünkü böyle dönemlerde yağışlar oldukça azalır ve tarım için gerekli su, yer altı kaynaklarından temin edilebilir.

Bugün, Konya Ovası ve Batı Anadolu başta olmak üzere kimi bölgelerimizde yer altı suyu kullanımı konusunda ciddi sorunlar yaşanıyor. 1990'lı yıllarda 50 - 60 metreden sağlanan su, artık 200 hatta 300 metrelere kadar inmiş durumdadır. Şu an, 6 ya da 7 büyüklüğünde bir yanardağ patlaması ile sertleşmesi muhtemel bir kuraklık Türkiye'yi çok daha büyük sorunlarla karşı karşıya bırakabilir.

Bu nedenlerle, su fakiri denilebilecek ülkemizde açılan kuyuların kritik seviyelerinin belirlenerek, her yıl düzenli olarak kontrollerinin yapılması; belirli seviyenin altına düşen kuyuların devre dışı bırakılarak kendini yenilemesine imkan sağlanması gereklidir. Alt akiferlerdeki su, yanardağlar gibi beklenmedik doğa olaylarının getirebileceği kuraklıklar

için rezerv olarak bekletilmelidir. Bu konudaki su kanunlarının ve cezai müeyyidelerin de yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. Örneğin, tarım yapılan bir alanda su alınan kuyu seviyesi kritik seviyeye doğru inmeye başlamışsa, yapılması gereken öncelikle çiftçiyi bu alanda susuz tarıma yönlendirmek olmalıdır. Eğer su seviyesi akiferi tehdit eder hale gelmişse tarıma bu bölgede belirli bir süre ara vermek gerekebilir. Tarıma ara verildiği dönemlerde de devlet çiftçinin zararını karşılamalıdır. Bu konuya dünyadan bir balıkçılık örneği vereyim. 1990'lı yıllardaki kurak dönemde Atlantik'te balık stoklarının azalması üzerine Kanada, avlanmayı yasaklamış ve kaçak avcılar için donanmasını Kuzey Atlantik'e çıkarmıştır. 1994'e kadar süren avlanma yasağı ile balıkçıların uğradığı zarar ise devlet tarafından karşılanmıştır. Bizde ise mesela Konya Ovası'nda su seviyesi son 20 yılda 50 metreden 300 metreye kadar düşmüştür. Buna rağmen alanda sulu tarımda ısrar ediliyor, çünkü devlet bu konuda destek primi veriyor. Oysa yer altı su seviyesi Tuz Gölü seviyesinin altına düştüğü için, şu an söz konusu bölgede tuzlanma başlamıştır. Bu gidişle bir iki yıl sonra bölgenin tüm yer altı suyu tuzlanacaktır. Yani bundan sonra bu alanda uzun yıllar hiçbir şekilde tarım yapılamayacaktır. Bu nedenle, kuyular devletçe belirlenen seviyelerin altına indirilmezlerse, herhangi bir büyük yanardağ patlaması veya güneş patlamalarının azalması durumunda rezerv derinliklerdeki sularımız devreye girecek ve belirli bir süre su sıkıntısı çekmeyeceğiz. ■

USİAD Su Raporu Büyük İlgı Gördü

Derneğimiz tarafından 15.08.2007 tarihinde düzenlenen basın toplantısında, hazırlamış olduğumuz "Su Raporu" basına tanıtıldı.

Toplantıya katılan Genel Başkanımız Sayın Fevzi DURGUN ve raporun editörlüğünü yapan USİAD Genel Başkan Danışmanı Sayın Dursun YILDIZ, "Su sorununun Ankara'daki su kesintilerinden ayrı değerlendirilmesi gereken uzun dönemli bir strateji gereksinimi olduğunu" ifade ederek son çeyrek yüzyıldaki su sorunlarını ve su stratejilerini ele alan açıklamalarda bulundular.

Genel Başkanımız Fevzi DUR-

GUN, doğal kaynakların korunması ve bu kaynaklardan en verimli, en sürdürülebilir şekilde ulusal çıkarlar doğrultusunda yararlanılması gerektiğini ifade ederken, uygulanacak politikalarda suyun önümüzdeki dönemde küresel şirketlerin kâr aracı olarak ele alınmaması gerektiğinin altını çizdi. DURGUN, su sorunu konusunda ulusal ve bölgesel ölçekte dış müdahalelerden uzak olarak belirlenmiş, etkin bir su politikası oluşturulmasının önemini vurguladı.

DURGUN sözlerine "Türkiye'nin su politikası bulunmamaktadır. Bugüne kadar bize akarsular bakımından zengin bir ülke ol-

duğumuz öğretilmişti, ancak bilimsel olarak incelediğimizde Türkiye su zengini bir ülke olmaktan öte ortalamanın altında yer almaktadır. Böylesine stratejik bir konuda devlet politikasının olmaması çok büyük eksikliklerdir. Türkiye'yi yöneten, yönetime talip olan herkes bu konuda teknolojik gelişmeyi takip ederek merkezi planlamaya gitmeli. Oysa partilerin programlarında su ile ilgili tek bir ifadeye bile rastlamak mümkün değil" şeklinde devam etti.

Dursun YILDIZ ise konuyla ilgili teknik sorulara yanıt verirken, ulusal su politikası uygulayabilmek için ulusal sanayi, ekonomi ve dış politikaya ihtiyaç duyulduğunu ifade etti. "Suyun yeni finans modelleri içine sokulamayacak kadar ciddi bir konu olduğunu" vurgulayan YILDIZ, "Su, dikkatle kullanılması gereken ve kullanımından yatırımına kadar ulusal bir plan ve perspektifle ele alınması gereken doğal yaşam kaynağıdır. Bu nedenle de ulus ötesi küresel şirketlerin ilgi alanında olan su kaynaklarımızın küresel dünyaya akmasını engellemeliyiz" şeklinde konuştu.

Toplantıya katılan TRT, TGRT ve Ulusal Kanal raporumuza saat başı

haberlerde yer verirken, çeşitli yazılı basın organlarından gelen gazeteciler de konuyla ilgili sorular yönelttiler. Öte yandan Milliyet Gazetesi Köşe Yazarı Nail GÜRELİ ve Tercüman Gazetesi Yazarı Ufuk SÖYLEMEZ de raporumuzu köşelerine taşıdılar.

Su Raporu'nda, su kaynaklarının hızlı nüfus artışı, kirlenme ve yanlış kullanım baskısı altında olduğu belirtilmektedir. Bunun yanı sıra Dünyadaki dağılımı yere ve zamana göre değişen tatlı su kaynaklarının dünyanın birçok bölgesinde artık stratejik bir doğal kaynak durumuna geldiği de ifade edilmektedir.

Raporun ön sözünde Dünyadaki petrol ve doğal enerji kaynakları üzerinde asırlardır süren egemenlik savaşının artık su kaynakları üzerinde de başlamış bulunduğu söz edilmektedir.

Su Raporu'nda yeni su kaynakları yönetim politikalarının küresel reçetelerin dışında ulusal çıkarlar gözetilerek belirlenen ve aynı zamanda sosyal taleplere de duyarlı politikalar olması gerektiği üzerinde durulmaktadır.

Raporda ülkemizde de özellikle son on beş yıldır su kaynaklarımızın yönetimi ve su potansiyelimizin, ulus ötesi küresel şirketlerin ilgi alanında yer aldığı belirtilmekte olup, diğer taraftan Dicle ve Fırat nehirlerinin aşağı bölgesinde yaşanan belirsizliğin bu su kaynaklarımıza olabilecek olası etkilerine de dikkat çekilmektedir.

Bu çerçevede su potansiyelimizin en verimli şekilde geliştirilmesi konusunda ulusal politikalara duyulan ihtiyacın gün geçtikçe arttığı belirtilen USİAD Su Raporu'nun bu konudaki ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesine katkıda bulunmasının umut edildiği dile getirilmektedir. ■

15.08.2007

Basına ve Kamuoyuna

Dünyada güç paylaşımında geçmiştekinden farklı yöntemlerin etkili olduğu bir küresel süreç yaşanmaktadır. Son çeyrek yüzyılda su sorunları ve su stratejileri ile ilgili olarak küresel anlamda aktörleri, değişenleri ve değişkenleri farklı olan yeni bir döneme girilmiştir. Bu dönemde doğal kaynaklardan oluşan güçlerini stratejik ağırlık merkezleri olarak koruyarak geliştirebilen ve kullanabilen ülkeler, başarı sağlayabileceklerdir. Bu nedenle günümüzde doğal kaynakların korunması aynı zamanda, ulusal güvenlik stratejisinin de ayrılmaz bir parçası olarak ortaya çıkmaktadır.

Ülkemizin doğal kaynaklarını korumayı ve ondan en verimli ve sürdürülebilir şekilde ulusal çıkarları doğrultusunda yararlanmayı öncelikleri arasında bulunduran bir kalkınma gelişme anlayışına ihtiyaç bulunmaktadır.

Bu çerçevede, su potansiyelimizin en verimli şekilde geliştirilmesi konusunda ulusal politikalara duyulan ihtiyaç da gün geçtikçe artmaktadır. USİAD Su Raporu, bu konudaki ulusal politika ve stratejilerin belirlenmesine görüş ve önerilerimizle katkıda bulunmak ve bu konuda toplumsal bilinç oluşturulmasına yardımcı olmak amacı ile hazırlanmıştır.

Ulusal Sanayici ve İş Adamları Derneği olarak, USİAD Su Raporu'nun konuyla ilgili sorunların çözüm sürecine katkıda bulunacağına inanıyoruz.

Saygılarımla,

Fevzi DURGUN
Genel Başkan

Su, Stratejik Bir Maddedir

Türkiye’de devlet kurumlarının su politikaları olmuş mudur?

DURGUN: Elbette ki olmuştur. Ancak biz suyun stratejik bir madde olduğunun altını çiziyoruz. Geçmişte su, ekonomik bir madde olarak algılandı ve bu yönde politikalar üretilmeye başlandı. Tarımda sulama sularının özelleştirilmesi gibi konular gündeme gelmiştir. Tarımdaki sulama sularının özelleştirilmesinden sonra sıra, kullanım sularının özelleştirilmesine gelecektir. İçme suları zaten özelleştirilmiştir. Bu açıdan baktığımızda Türkiye içinde kullanımda olan, sınır aşan sular da vardır. Dicle ve Fırat gibi sınır aşan sularımızda da iş ve anlayış birliği oluşturulmalıdır. Bunu şu anda yapmıyoruz. Ama AB bunu, bugün itibarıyla Suriye ve İran’ı da ilgilendiren bu suları, İsrail ve Ürdün’ü de içine katan bir anlayışla, Brüksel’den yönetmek istemektedir. Türkiye’ye dayatılan maddelerle bu bölgenin yönetimini ele almaya çalışmaktadır. Biz de diyoruz ki Türkiye kendi su politikalarını ve stratejilerini oluşturmalıdır. Bu stratejileriyle, bölge ülkeleri ile sürdürdüğü iş birliklerini geliştirerek her iki tarafın da yararına olacak kararlar almalıdır.

Su sektöründe Dünya Bankası kredileri ile yapılan özelleştirmeler konusunda ne düşünüyorsunuz?

DURGUN: Tarım sularında başlayan özelleştirmenin devam edeceğini düşünüyoruz. Bilindiği gibi, suyu üç şekilde kullanıyoruz. İlki tarımda sulama suyu olarak, ikincisi

sanayide, üçüncüsü şehirlerde kullanıma suyu olarak kullanıyoruz. Su politikalarının sanayinin, tarım alanlarının planlanmasına, hatta coğrafi olarak nüfus alanlarının dağılımına kadar oluşturulması gerekiyor. Su, en önemli doğal kaynaktır ama insan ve teknoloji buna müdahale etmemelidir. Dünyada su, kendi doğal koşulları içinde oluşmaktadır. Belli yataklardan toplanıp belli yataklardan akmaktadır. Bugün, İstanbul’un su sorununu çözmek için Melen’den su taşımayı düşünüyoruz. Çünkü hem kullanım suyu, hem de sanayi suyu olarak çok büyük bir ihtiyaç vardır. Demek ki tarım alanları oluştururken, sanayi tesisleri oluştururken bütün bunları göz önünde bulundurmalıyız.

Bu konular şimdiye kadar göz ardı edilmiş ve bugün için gündeme yüksek maliyetli taşıma su projeleri alınmıştır. Ancak bunlar büyük yatırım gerektiriyor. Örneğin Melen Çayı projesi 1 milyar dolarlık bir projedir. Aynı şekilde Ankara’ya Kızılırmak’tan su taşıma projesi, yıllar önce de Gerede’den su taşıma projesi vardı. Diğer taraftan baktığımızda ise Ankara’da sanayi bölgeleri oluşturulmaktadır. Bundan da sanayi bölgeleri adına kıvançla bahsedilmiştir. Ama bugün su stratejilerinin olmaması bize sanayi tesislerinin doğru yerde kurulmasını acı bir şekilde öğretti. Yani doğa ihmal ettiğimiz bir konuyu, bizi kendine mecbur bırakarak öğretti. Umarım bu sorun, ülkemizde bundan sonrası için, aklın ve bilimin öne çıkarılması-

Ulusal Kanal’da yayımlanan Günün İçinden programına katılan USİAD Genel Başkanı Fevzi DURGUN ve Genel Başkan Danışmanı USİAD Su Raporu Editörü Dursun YILDIZ, raporumuzdan hareketle su üzerine önemli saptamalarda bulundular. Programda ifade edilen görüşleri özet olarak sayfalarımıza taşıyoruz.

nı sağlar. Akıl ve bilim öne çıkınca su konusunda strateji oluşturulur. Biz bunun boşluğunu gördük. Bu öylesine bir boşluk ki bunun önemi son seçimlerde çok net bir şekilde ortaya çıktı. Hiçbir partinin seçim bildirgesinde su ile ilgili tek bir madde bile yoktu. Ama bu konunun ne kadar önemli olduğu ülkeyi yönetmekte olan veya yönetmeye aday olan kişilerce kısa sürede görüldü. Su ile ilgili her konu ayrı ayrı değerlendirilmeli ve bu konulara ayrı ayrı politikalar üretilmelidir.

Bu rapor nasıl hazırlandı?

YILDIZ: Bu raporun hazırlanmasında ülkemizin ulusal bir su politikasının olmayışından yola çıkıldı. USİAD, bu eksikliğin ilerde ulusal çıkarlarımızı zedeleyeceğini düşündü ve raporu hazırlamaya karar verdi. Su konusu yanlış algılamalara uygun bir konu. Toplumumuzda, su kaynakları sonsuz kaynaklar ve sanki hiç tükenmeyecekmiş gibi bir düşünce var. Su kaynakları, dünyanın oluşumundan bu yana çok fazla artmamış ve hatta kirlenme dolayısıyla da azalmıştır. Bu raporun hazırlanması ihtiyacının nereden çıktığının en temel yanıtı da suyun sosyo – ekonomik kalkınmanın temel faktörlerinden biri olmasıdır. Bu anlamda biz ülkemizi geliştirmeye ve kalkındırmaya çalışıyorsak, suyumuzu öncelikle verimli yatırımlarla iyi bir planlama anlayışı içerisinde ulusal çıkarları koruyarak geliştirmek zorundayız. Bu nedenle bu konuyu ulusal bir su kaynakları yönetimi anlayışı içinde ele almalıyız. Sebebi yine açık, ulusal ve planlı bir su kaynakları yönetimi enerji, tarım, sağlık, çevre sektörleri arasında merkezi bir rol oynuyor ve kalkınmanın başlıca itici gücü oluyor. Yani suyun, ülkemizin kalkınma ve gelişme sürecinde çok önemli bir rol oynayacağı görülüyor. Suyun sadece yaşamsal ihtiyaçların karşılanması anlamında de-

Fevzi DURGUN:

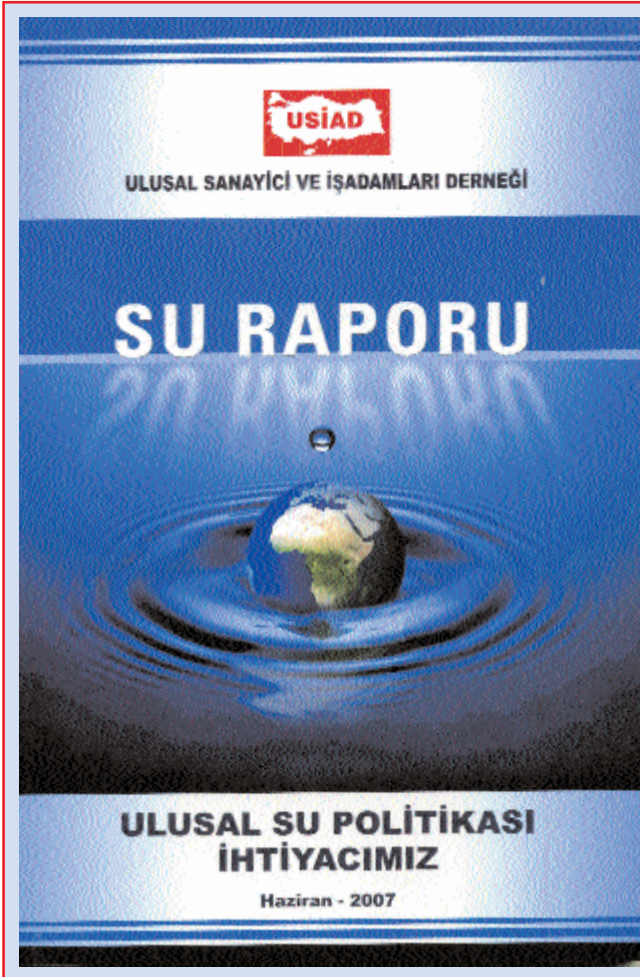
Biz suyu diğer önemli doğal kaynaklar gibi stratejik bir madde olarak, ulusal güvenliğin bir parçası olarak görüyoruz. Bu nedenle Türkiye’de stratejik ve siyasi açıdan eksikliğini gördüğümüz bu konuyu, rapor halinde sunduğumuz bir araştırmayla tartışmaya açmak istedik.

Ülkeler, ulusal çıkarlarını düşünerek politikalar üretmeli derken, suyun stratejik bir konumu olduğunu da söylüyoruz. Hazırlamış olduğumuz Su Raporu da özellikle bu boşluğu ortaya koydu. Biz, Ülkemizin bir ulusal su politikası olmadığını gördük. Bu raporun hazırlanmasını geçen sene tasarladık. Bu senenin başından itibaren da basıma hazırladık ve konuyla ilgili kişilere dağıttık. Biz bu raporda su sorununu tartışırken bugün yaşanan susuzluğu değil, bir bütün olarak suyu ele alıyoruz. Bugün yaşanan su sıkıntısı, sorunun küçük bir boyutudur. Dolayısıyla raporumuzu büyük kentlerdeki su sıkıntısıyla ilişkilendirmek yanlıştır. Konunun bütünü çok daha önemli, çok daha stratejik ve çok daha hayati bir meseledir.

ğil; sanayi, tarım alanlarında da belirli bir planlama anlayışı içerisinde kesintisiz bir şekilde sunulması gerekli. Ancak aynı zamanda da verimli bir şekilde kullanılması gerekli. Su Raporu’nun hazırlanması ihtiyacı suyun bu stratejik ve yaşamsal öneminden kaynaklandı.

Suyun dünyadaki durumundan yola çıkılarak ülkemizdeki su kay-

nakları ve suyun sektörel kullanımı ele alındı. Su kaynaklarının geliştirilmesinde yeni finans modelleri incelendi. Su üzerine geliştirilen küresel politikalar üzerinde duruldu. Sınır aşan su kaynaklarımız ve olası gelişmeler analiz edildi. DPT raporlarındaki çözüm önerilerini de dikkate alarak raporumuzu tamamlamaya çalıştık. Yenilenebilir su kaynaklarımızın, artan nüfus hızlı ve çarpık bir şekilde kentleşme ve kirlenme baskısı altında olmasına dönmeye kuraklık da eklenince büyük kentlerimizde su sıkıntıları yaşandı. Bu da su kaynaklarımızı daha planlı ve verimli yönetilmesi için bir deneyim olur. Çokuluslu şirketlerin son 20 yılda su sektörüne artan ilgisi bu konudaki küresel politika çabalarını arttırmış ve çok fazla sayıda ülkede özel su şirketlerinin işletmeye girmesine neden olmuştur. Bu da bu sürecin dikkatli bir şekilde izlenmesi gereğini ortaya koymaktadır. 21. yüzyıl dünya genelinde su kaynaklarının nasıl yönetileceği üzerine strateji belirleme çabaları ile açılmıştır. Raporun hazırlanmasında tüm bu gelişmelerin yanısıra suyun ülkemiz için taşıdığı stratejik önem de büyük oranda etkili olmuştur. ■

Orhan'ı Sevgiyle Anarken...

BİROL BAŞARAN

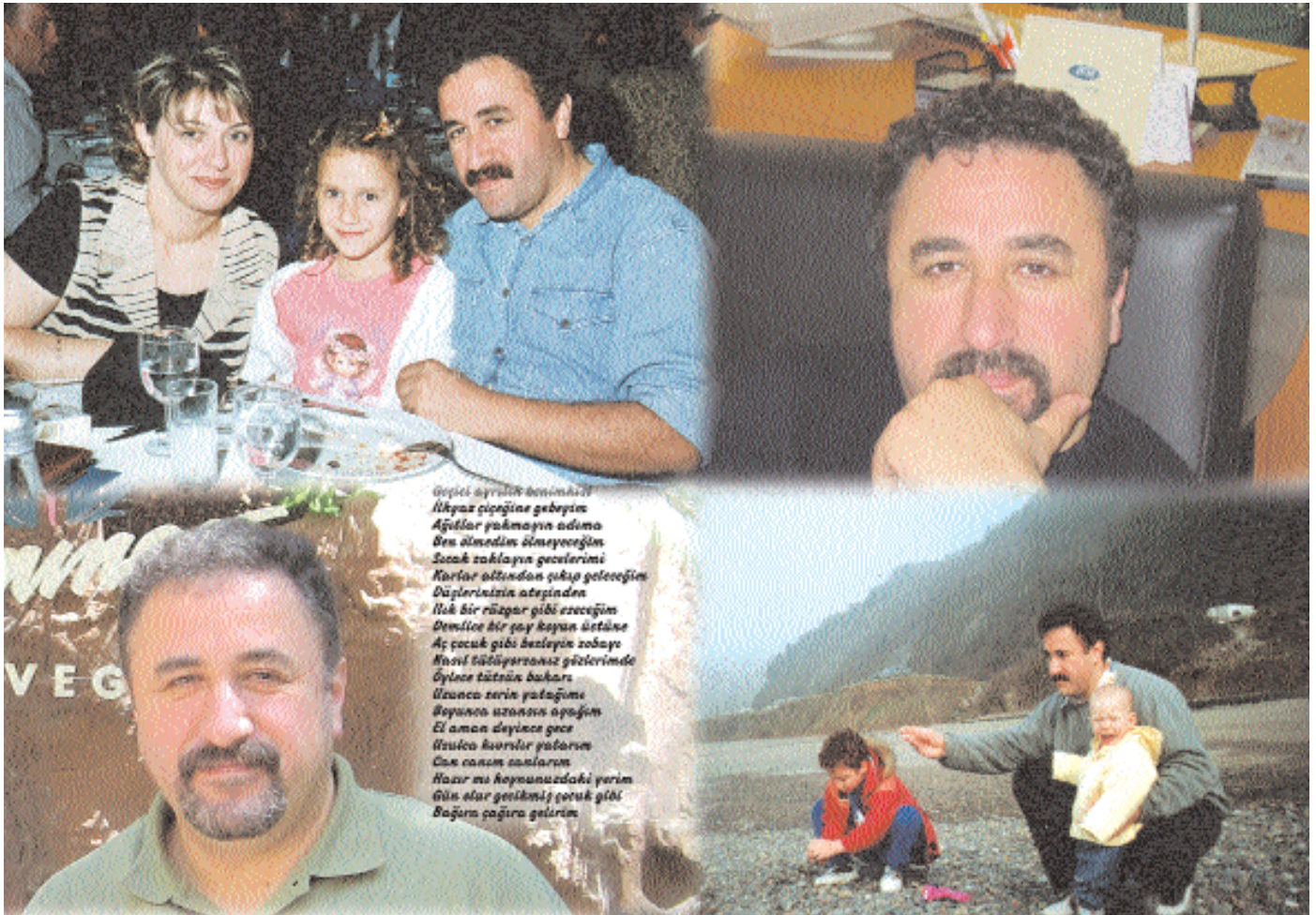
Bazı insanlar vardır gittikleri zaman yerleri dolmaz. O boşluk insanın içinde kalır. Çünkü onlar özel insanlardır. Sevgili arkadaşımız Orhan Ergün de bu özel insanlardan biriydi. 25 Mayıs Cuma günü geçirdiği kalp krizi sonucu henüz

48 yaşında aramızdan ayrıldı. Ama bu kısa sayılacak yaşamı sırasında o kadar çok dostluk biriktirdi ki... Arkasından dostları bir araya gelip onunla ilgili küçük hikayeleri anlatıp hepsini birleştirince ortaya görkemli bir yaşam çıkıyordu.

Ailesine çok düşküdü. Eşi Şenay, oğlu Güneş (18 yaşında) ve kızı Nisan (13 yaşında) hayatta birinci öncelikli insanlardı. Hep onlara daha iyi bir ha-

yat sağlamak için çalışıp didinirdi. Köpeği Gofret için sık sık "beni karşılıksız seven tek canlı" diye espri yapardı. Bu arada annesi, ablası, ağabeyleri ve yeğenleri ile de ilişkileri mükemmeldi. O ailenin örnek alınan ve herkesin problemi olduğunda gelip danıştığı, destek aldığı bir mensubuydu.

Sadece ailesi değil, çalışanları da onu çok severdi. Bir şeye canı sıkılan hemen onun kapısına gelirdi. O da

*Geceyi ayırdık benimsedik
Nikaz çiçeğine gedeyim
Ağullar yolumun adama
Ben olmadım olmayacağım
Soak saklayın gecelerimi
Kartlar altından çıkıp geleceğim
Düplerinizin ateşinden
Nek bir rüzgar gibi ezceğim
Demlice bir çay kayan üstüne
Aç çocuk gibi bezleyin zodya
Kuvvet tüpünüzün gözlerimde
Öylece tütün bükür
Uzunca zemin yatağımı
Boyunun uzamasın ayağım
El aman deyince gece
Uzunca kuşu dur yatarım
Can canım canlarım
Hazır mı hoyununuzdaki yerim
Gün olur geçimci çocuk gibi
Bağın çağırın getirin*

bıkmadan usanmadan herkesi dinler, onlara akıl verir, sorunlarını çözer ve rahatlatmış olarak geri gönderirdi. Tabii bu arada hem maddi hem manevi olarak omuzlarına biraz daha yük almış olurdu.

Bilirsiniz patronlar yalnız adamlardır. Herkes derdini onlara anlatır ama onların derdini anlatacakları bir yer ya da kimse yoktur. Bir sene kadar Ataşehir’de sabah erken kalkıp beraber yürüdük ve bol bol kimseyle konuşamadığımız dertlerimizi birbirimize anlattık. Sonra da rahatlamış olarak işlerimize başladık.

İş Bankası Bilgi İşlem’de 4 yıl kadar beraber çalıştık. Orada da hem çalışkanlığı ve zekiliği hem de esprili yaklaşımları ile yıldız kişilerden biriydi. Daha sonra o Erdemir’de çalışmaya başladı; ben de Sabancı Grubu’na geçtim. Şirket kurup özel iş yapmaya başlayınca ilk kapısına gittiğim kişilerden biri, yine Orhan oldu. 1 - 2 sene uğraştıktan sonra onu ikna edip İstanbul’a getirdim ve ortak iş yapmaya başladık.

Daha sonra onun akılcı yaklaşımları ve iyi insan ilişkileri sayesinde iş-

ler iyice büyüdü. Kendi şirketlerini ve grubunu kurdu. Çok kısa zamanda 4 - 5 şirkete, 70 - 80 çalışana çıkardı işlerini. 4 sene önce kurduğu Biotekno şirketi 500 IT şirketi sıralamasında bu sene en hızlı büyüyen (% 2800) şirket olup yıllık 60 milyon dolar ciroya ulaştı.

ESC, Serena ve Vasimetre şirketleri şu anda Türkiye’nin en büyük kuruluşlarına hizmet veriyor. Aynı zamanda şirketlerinde gerçekleştirdiği kurumsallaşma sonucunda arkadaşları işleri başarıyla devam ettiriyorlar. Bütün şirketleri, kendi karakutusu olan kayınbiraderi Aziz’le birlikte büyümeye devam ediyor. Bütün çalışanları ona olan sevgilerinden dolayı, işlerine daha da sarılmış durumdadır.

Orhan’ın yaşamı, sevginin ne kadar önemli olduğunu anlatan bir başarı öyküsüdür. Orhan, her işe insanca bakardı çünkü. Zevk aldığı ve mutlu olduğu işleri yapardı. İnsanların mutsuzluğu üzerinden hiç para kazanmak istemezdi. Çalışma arkadaşları çok önemliydi. Onlar mutlu olunca o da keyiflenir ve kahkahalar atardı.

Zaten espri yönü inanılmazdı. En

ciddi uluslararası bir toplantıda bile, işin sıkıştığı ve gerilimin arttığı bir noktada yaptığı bir espri ile ortamı derhal değiştirir ve olmaz denilen işleri olur hale getirirdi.

Sevgili arkadaşımı şimdiden özlüyorum. Onun yaptığı şakaları, esprileri özlüyorum. Eminim o yine bir yerde birilerinin dertlerini dinleyip onlara espriler yapıyor. Bu hüznü ve yarım kalan hikayeden belki çıkacak tek olumlu ders işimize hep sevgiyi katarak yapmamız gerektiğidir. Çalıştığımız arkadaşlarla iş yapmanın ötesinde hayatı paylaştığımız gerçeğini anlamamızdır. Çünkü her şey gidince geriye tek “sevgi” kalıyor. Diğer tüm şeyler önemsizleşiyor.

Seni özleyeceğiz sevgili arkadaşım. Seni seven tüm dostların, USİAD Yönetim Kurulu Üyesi arkadaşların olarak seni ve esprilerini çok özleyeceğiz. Ama bize gösterdiğin yolda, örnek olduğun davranışlarıyla ışığını takip edeceğiz..

Not: esc.com.tr adresinden kendisi hakkında yazılan anı defterini ziyaret edebilir, tanıyorsanız birkaç şey yazabilirsiniz.. ■

İnsan yaşarken nasıl büyük güzelliklere sahip olduğunu durup da düşünemiyormuş Sen gittin gideli, nasıl da güzel bir insanla hayatımı paylaşmışım, nasıl da güzel bir aile yaratmışız, nasıl da güzel insanları çevremizde bir araya getirmişiz durmaksızın bunu düşünüyorum. Acın ağır geliyor, yutkunamıyorum.

Ancak sonra hemen aklıma en zor durumlarda bile gülen gözlerin geliyor, yaşadığımız her an için şükrediyorum. Bugün artık içi pek çok insan için boş olan kelimeleri - dostluğu, sevgiyi, aşkı, iyi niyeti - bana, ailene, çocuklarına dolu dolu, gerçek anlamıyla yaşattığın için sana minnettarım.

Seni tanıyan herkes, yapıcı tavırlarından, alçakgönüllü mütevazı yaklaşımlarından, iyi kalbinden söz ediyor. Biliyorum ki hepsi teselli olsun diye değil, içlerinden geldiği için böyle konuşuyor. Çünkü sen bu hayatta insan biriktirdin. Bir mıknaş gibi onları çevrende birleştirdin ve o yüce gönülle adalet duygunu hiçbir

koşulda ve zamanda kaybetmedin. Küçük hesaplardan nefret ederdin, hayatının merkezinin asla para olmasına izin vermedin. Senin için insanlık her şeyin önünde gelirdi... Hakkındaki bu cümleleri ardından o kadar büyük bir iç rahatlığıyla kuruyorum ki... Seni yüceltmeye, farklılaştırmaya çalışmıyorum bundan eminim, çünkü sen zaten -seni tanıyan herkesin çok iyi bildiği gibi- yüce gönüllü, farklı ve çok özel bir insandın. Sen benim en iyi dostum, sohbet arkadaşım, babam, kardeşim, can yoldaşım, hayat arkadaşım, biricik aşkımdın. Beni benden daha çok tanır, beni benden daha çok severdin.

Biliyorum ki aklımdan geçen her şeyi benimle paylaşırdın, biz beraber güçlüyüz der, olur olmaz ilgili ilgisiz her şeyi bana anlatır, fikrimi alırdın. İşinde hep çok başarılı oldun, seninle hep gurur duydum. Eğlenmeyi gezmeyi sever, bulunduğu her ortamın sonuna kadar tadını çıkartır, kahkahaların, ince esprilerinle her yeri şenlendirirdin.

Durup düşünüyorum da, aslında ben seni sevmeyi öğrenirken, hayatı sevmeyi de öğrenmişim. Bir kuşa, bir ağaca, geçen bir buluta, dostlarıyla çevrelenmiş güzel bir sofraya bakarken yüreğinin içini dolduran aşk gözlerine yansır, bana hayatın anlamını hatırlatırdı. Acım büyük yutkunamıyorum... Ancak sonra hemen aklıma en zor durumlarda bile gülen gözlerin geliyor, her şeyi ne kadar yoğun yaşamışız ne kadar özlemişiz diyorum, yaşadığımız her an için şükrediyorum...

Oğlumuz Güneş doğduğunda bize uğur getirsin, güneş gibi doğsun demiştin. Uğurum Güneşim senin gözlerinle artık bakıyor bana... Kızımız Nisan, sürpriz yapıp bize Nisan şakası gibi geldi! İpeğimiz adı gibi narin ve duygusal, akıllı kızımız da senin kalbinle bakıyor hayata...

İkisinde seni görüyorum ve içim gururla doluyor... Sen rahat uyu aşkımda...

Şenay ERGÜN

Izmir Büyükşehir Belediye Başkanı Aziz KOCAOĞLU:

"EXPO 2015 Çok Büyük Fırsat"

Zeynep FAZLILAR

EXPO 2015'in İzmir'e alınabilmesi halinde en önemli avantajın "dünyanın farklı ülkelerinden gelecek yaklaşık 50 milyon kişiye Türkiye'nin ve İzmir'in tanıtımını yapma olanağı sağlaması" olacağını ifade eden KOCAOĞLU, "EXPO ile 2030'ların, 2050'lerin İzmir'ini 2015'te yaşayacağız. EXPO sayesinde daha kısa sürede önemli yatırımlar bu kentte hayata geçecek. Bu bizim için çok önemli bir fırsattır" şeklinde konuştu.

Türkiye'de belediyeciliğin önündeki engeller nelerdir?

Büyükşehir Belediye Başkanı olarak göreve başladıktan sonra 5216 sayılı Belediyeler Yasası'nda değişiklik oldu ve sınırlarımız 50 km. yarı çapa yükseldi. Şu anda 10 ilçe ve 38 belde belediyesinin eklenmesi ile bize bağlı belediye sayısı 57'ye yükselmiş durumda. Bu sürpriz değişiklik, ilk yıllarımızda bizim için büyük sıkıntı oldu. Çünkü bu yeni ilçelerde çok önemli eksikler vardı ve ilk çalışmalarımızı, planlarımızı bu yeni bağlanan belediyelere verdik. Ama bu sıkıntıyı aştığımızı söyleyebilirim. Artık öncelikli hedefimiz, "Alsancağ'ta, Mavişehir'de, Bornova'da yani merkezde ne varsa, buralarda

yaşayan yurttaşlarımız hangi hizmeti alıyorlarsa, ilçe ve beldelerimizde de aynısının olmasıdır". Belediye başkanları halka hizmet için vardır. Biz bunu bilerek göreve talip olduk. Dolayısıyla zorlukların üstesinden geleceğiz.

İktidar partisinden olmayan bir belediye başkanı olarak bu nedenle herhangi bir zorlukla karşılaşılıyor musunuz?

Biz işimizi yaparken 'bu adam şu partiden, diğeri bu partiden' şeklinde yaklaşmıyoruz. Önemli olan insandır, insana hizmettir. Hepimiz bulunduğumuz mevkilerde insana hizmet etmek için bulunuyoruz. Bunun için hangi partiden olursa

olsun önemli değil. İnsan odaklı çalışma yapan, vatandaşımıza, kentimize hizmet eden herkesle uyum içinde çalışmalarımızı yürütüyoruz. Bizim gayemiz, "bu kente ve kente en iyi şekilde hizmet etmek ve bir hoş seda bırakabilmektir". Zaten pek çok önemli projede hükümet üyeleriyle uyumlu çalışmalar yaptık. Örneğin Aliğa - Menderes Raylı Sistem Projesi, bu iş birliği ve uyumla ortaya çıkan çok önemli bir çalışmadır.

Expo 2015'ten ne gibi beklentileriniz var? Bu organizasyonda Univeriade başarısını yakalayabiliyor muyuz?

EXPO 2015 sadece İzmir için değil, Türkiye için de çok büyük bir fırsat. En önemli avantajı ise dünyanın farklı ülkelerinden gelecek yaklaşık 50 milyon katılımcı ve ziyaretçiye Türkiye'nin ve kentimizin tanıtımını yapma olanağı sağlaması... Bunun dışında EXPO ile 2030'ların, 2050'lerin İzmir'ini 2015'te yaşayacağız. EXPO sayesinde daha kısa sürede önemli yatırımlar bu kentte hayata geçecek. Bu bizim için çok önemli bir fırsattır.

UNIVERSIADE'de çok büyük bir başarı yakalamıştık. UNIVERSIADE'yi organize eden FISU, İzmir'deki organizasyonu, oyunlar tarihindeki en başarılı organizasyon olarak belirledi. Bu bizim için çok önemli bir referanstır. Bu başarıyı hep birlikte yakaladık. Devlet erkânı, yerel yönetim, gönüllü gençlerimiz, bu kentin sivil toplum örgütleri ve tabii ki bu kentte yaşayan tüm vatandaşlarımızla birlikte el ele bu başarıyı gerçekleştirdik.

UNIVERSIADE'den önce de yine dünyanın önemli organizasyonlarından olan Akdeniz Olimpiyatları da 1971'de İzmir'de yapılmıştı. Ayrıca İzmir'de yılın her dönemi çeşitli fuarlar açılıyor. Bu sene İzmir Enternasyonal Fuarı'nın 76. sını düzenleyeceğiz. Bunun dışında uluslararası spor turnuvalarını, kongreleri de sayarsak organizasyonlar konusunda ciddi bir deneyimimiz var ve EXPO'yu da en başarılı şekilde gerçekleştireceğimize hiç kimsenin şüphesi olmasın.

Büyükşehirler çok ciddi su sorunuyla karşı karşıyalar. Bu konuda ne gibi önlemler alıyorsunuz?

İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak biz, Nisan ayında su kaynaklarımızı korumak ve yeni su kaynakları kazanmak amacıyla bir kampanya başlattık. Ancak bunun öncesinde yaklaşık 6 ay süren bir mutfak çalışması var. "Su hayattır, boşa harcamayın" ana başlıklı bu kampanyamıza tüm İzmirli çok yoğun ilgi gösterdi ve tasarruf ettiğimiz su oranı önceki yıllara göre çok arttı.

Ayrıca, damla sulama sistemine geçilmesi, atık suların arıtılarak tarım alanlarının sulanması için kullanımını, toplu taşıma araçlarının geri dönüşümlü suyla yıkanması, su saygılarının düzenli kontrol edilmesi ile su kaçaklarının giderilmesi konularında etkin çalışmalarımız var. Yeni su kaynakları konusunda da projelerimiz sürüyor. ÇED raporu ve arazi tahsisleri gelince gelince Çamlı, Bostanlı, Değirmendere barajlarının inşaatlarına hemen başlayacağız. Ayrıca DSİ tarafından yapılacak Yiğitler Barajı, İzmir için yine önemli bir su kaynağı olacak. Gördes Barajı'nın yapımına destek vermek için de DSİ ile görüşmelerimiz sürüyor. Tahtalı Barajı'nda halen 210 gün yeterli olacak 119 milyon metreküp, Balçova Barajı'nda ise 3,5 milyon metreküp su bulunuyor.

Yapacağımız yeni yatırımlar ile yıllık 95 milyon metreküplük artış hedefliyoruz. Suyun önemini anlatan bilgilendirici çalışmalarla başta çocuklar olmak üzere toplumun her kesiminde

bilinç oluşturmak zorundayız. Kampanyamız sayesinde, alacağımız basit önlemlerle suyun nasıl doğru ve etkin kullanılacağını toplumun her kesimine anlatmayı hedefliyoruz. Tüm dünyanın sıkıntı yaşadığı bir dönemde hepimiz su kullanımında tasarruf yapmak zorundayız. İzmirli, bu konuda üzerlerine düşeni yaptıklarını gösterdiler. Bundan sonra da bu duyarlılığın artarak süreceğine inanıyorum ve sularına sahip çıktıkları İzmirli için teşekkür ediyorum.

İzmir, sporda, özellikle de futbolda potansiyelinin olanak verdiği yerde değil. İstanbul ve Ankara'nın belediye takımları bile süper ligde oynuyor. Bu konuda ne düşünüyorsunuz?

İzmir Büyükşehir Belediyesi olarak spora ciddi anlamda destek oluyoruz. Özellikle amatör spor kulüplerinin pek çok ihtiyacının karşılanmasında ön ayak oluyoruz ve üzerimize düşeni yapıyoruz. Profesyonel kulüplerimize de ciddi desteklerimiz oluyor. İzmir'in Süper Lig'de bir takımının bulunmasını tabii ki herkes gibi Büyükşehir Belediye Başkanı olarak ben de istiyorum ve inanıyorum ki, kulüplerimiz bu konuda el ele vererek önümüzdeki yıl için çok daha başarılı karşılaşmalara imza atacaklardır. Biz de onların başarıları için destek olmaya, bugün olduğu gibi yarın da devam edeceğiz.

İzmir'i 2023'te nerede görüyorsunuz? Kentin gelişimiyle ilgili olarak ne gibi plan ve projeleriniz var?

Göreve geldiğimiz 3 yıldan bu yana bu kentte 20 yılda yapılmayanları gerçekleştirdik. Hedefimiz, yerelde kalkınmayı sağlayarak, bu kentte yaşayan herkesin mutlu ve huzurlu olması ve herkesin aynı imkanlardan eşit şartlarda faydalanması. Mesela ilk kez Nazım İmar Planı'nı ve Stratejik Planı hazırladık. Hangi tarihte, nereye ne yapılacak, neresi nasıl planlanmış bunların hepsi belirlendi. Bir yol haritamız var. Bu çok önemli bir çalışmadır. Bir belediye başkanının en önemli mirasının proje olduğunu düşünüyorum. Proje eksikliği yaşanırken bizim 2010'a kadar İzmir'i planlamış olmamız önemlidir. ■

Sadettin TANTAN:

"Kimliksiz, Kişiliksiz ve Gayri Milli Sermaye, Siyaseti ve Ekonomiyi Yönlendiriyor"

Barış DOSTER

- Türkiye, siyasetin hiç konuşulmadığı, siyasi havanın hiç solunmadığı, magazin yönü öne çıkan bir seçim süreci yaşadı ve sonuçlar toplumun yarısının gidişattan mutlu olduğu şeklinde yorumlandı. Sizin gözlemlerinizi ne yönde?

■ Türkiye’de değerler üzerinden siyaset yapılmamalı. Bu yapılnca halk, bu değerleri günlük yaşamına çok yansıtmasa, hatta zaman zaman onlarla çelişse bile, sıkı sıkıya değerlerine sahip çıkıyor. Partilerin, halkın sorunlarına çözüm üretmeleri gerekir. Bunun için de kirlenmiş kadrolarla değil, halkın saf, temiz, iyi niyetli, dürüst, emeğiyle geçinen, hakkını arayan ama ayrıcalık istemeyen geniş kesimleriyle yakın temasta olması, bağlarını güçlendirmesi şarttır. Bu insanları kazanmak, kazanır-

ken de aydınlatmak, bilinçlendirmek, uyarmak lazım.

- Türkiye ulusal, toplumsal, ahlaki, ailevi değerlerinde aşınma yaşarken, seçim sonuçlarının böyle olması şaşırtıcı değil mi?

■ Politikacıların, ülkemizin ekonomik gücünü, beyin gücünü, inanç gücünü, kültürel gücünü, eğitim gücünü, toplumsal gücünü nasıl yükseltecekleri üzerinde kafa yorması gerekiyor. Ama bu yapılmıyor. Küresel güçler ve onların hâkimiyetindeki kuvvetler insanlarımızın tüm değerleriyle oynuyor, onları zayıflatıyor, yönlendiriyor ve hatta denetliyorlar. Bu yolla insanlarımızı teslim alıyorlar. Üretmeyen, üretemeyen toplum da çok daha kolay teslim oluyor. İç ve dış politikada teslimiyet

İçişleri Eski Bakanı ve Yurt Partisi Genel Başkanı Sadettin TANTAN, Türkiye’nin teslim alınmak ve kimliksizleştirilmek istendiğini belirterek, ülkemizin dış politikadaki çizgisinin ve etkinliğinin de hızla silindiğini söyledi. Tantan’la seçim sonuçlarını ve güncel gelişmeleri değerlendirdik.

yaygınlaşıyor. Hatta bu durum kanıksanıyor, insanlar buna alışmaya, itiraz etmemeye, benimsemeye başlıyorlar. Çaresizlik yaygınlaşıyor. Türkiye siyasi ve iktisadi konularda büyük tavizler veriyor.

- Bunlar ciddi bir güvenlik zafiyeti yaratıyor. Hem siyasi ve ulusal alanda hem de günlük yaşamda.

■ Kesinlikle öyle. Fuhuş, kumar, kara para, uyuşturucu üzerinden sağlanan gelir katlanarak büyüyor. Bu işi yapanların siyasi, iktisadi ve idari güçler üzerindeki etkinliği, yaptırımı, gücü, denetimi artıyor. Kayıt dışı ekonomi, kayıt dışı siyaseti ve kayıt dışı yönetimi besliyor. İç güvenlik konusunda ülkemizin yasal güçleri yasal dayanaktan yoksun bırakılıyor. Toplum risk ve korkuya, tehlike ve tehditlere teslim oluyor. Asıl büyük tehlike ve karanlık, güvensizliğin ve umutsuzluğun egemen olduğu bir toplumda yaşamaktır.

- Bu süreçte terörün de giderek taktik değiştirdiğini gözlemliyoruz.

■ Bu çok doğru bir saptama. Terör taktik değiştirirken hem siyaset, yönetim ve ekonomik hayatta daha çok etkin olmanın yollarını buluyor, hem de bu yolla daha güçlü tehditler savuruyor. İktidara baktığımızda, geçtiğimiz beş yıl boyunca terör örgütü PKK ile mücadelede etkin bir tavır alamadığını görüyoruz. Terörün arttığını, şehit cenazelerinin arttığını görüyoruz. ABD'nin önerdiği ve tamamen zaman kazanmaya, Türkiye'yi oyalamaya dönük olan terörle mücadele temsilciliğini niye kabul ettiğini bilmiyoruz.

- Dış politikada da kırmızı çizgiler ortadan kalkmadı mı?

■ Hiçbir çizgi kalmadı. Kıbrıs'taki Türk varlığı, Türkiye'nin gücünü uluslararası anlaşmalardan alan garantörlüğü tehdit ediliyor. Kıbrıs'ta neredeyse bir savaş noktasına gelindi. Türkiye siyasi ve iktisadi olarak Balkanlardan da tasfiye ediliyor. Bu coğrafyada Almanya, Avusturya, Yunanistan güçlenirken, Türkiye geriliyor. Kafkasya, Orta Asya ve Hazar Havzası'nda da benzer bir süreç

yaşıyoruz. Dış politikada yoğun ve yarıcı bir yalnızlık yaşıyoruz.

- Ekonomik yapıda da ciddi bir duraklama ve gerileme yaşanıyor mu?

■ Bu yönetim boşluğu kaçınılmaz olarak ekonomiyi de vuruyor. Para hareketleri takip edilemiyor. Kayıtlı ekonomi adeta cezalandırılırken, kayıt dışı ekonomi ödüllendiriliyor. Sermayenin kaynağı denetlenemiyor. Ekonomi üreten değil, üreteni cezalandıran, finans ise üreteni kollamayan, tersine tembelliğe yönelten bir yapıda. Borsa, döviz, faiz konuşuluyor ama üretim, yatırım, istihdam, vergi, ihracat, ekonominin dışsalılığı hiç gündeme gelmiyor.

- Kamu yönetimi ve yerel yönetimler reformuyla da federasyonun altyapısı hazırlanmadı mı?

■ Bu konuda hayli yol alındı. Merkezi yönetimi zayıflatıp, yerel yönetimleri güçlendirme söylemi adı altında yapıldı bunlar. Adalet Komisyonu zina ile aylarca meşgul olurken, 20 yılda hazırlanan çok önemli yasalar, bir çırpıda değiştirildi. Terörle Mücadele Yasası etkin, caydırıcı olmaktan çok uzakta. Terör örgütü PKK hızla siyasallaşmakta ve örgüt lideri ile çevresine yönelik bir

affın altyapısı hazırlanmakta. Cumhuriyetin temel değerlerinden ve kazanımlarından büyük ödünler verildi. Kürtçenin serbest bırakılmasıyla, ikinci bir eğitim dili olmasının önündeki engeller önemli ölçüde kaldırıldı. Bu yöndeki baskılar önümüzdeki süreçte daha da artacaktır. Tüm bunlar bir etnik azınlığın ulus olması, millet olması için atılan adımlar ve Batı'dan da büyük destek görüyorlar. Uyum yasaları TBMM'den çok sorunsuz, hiç tartışılmadan, üzerinde düşünülmeden geçti. Bunun sonuçlarını yakında göreceğiz. İktidarın tercihi belli. Kendisini oraya getiren güçlerin tercihleri yönünde. Diğer partilerin ise hiçbir tercihi yok. Türkiye'nin tercihi ne yönde olacak? Bizlerin bunu halka anlatması lazım. Çünkü küresel güç bizim gibi ülkelere kimliksizleştirmek, kişiliksizleştirmek istiyor. Türkiye'nin ulusal sınırları konusunda çok duyarlı olmasını, Cumhuriyet değerlerinden ödün vermemesini, kendi kaynaklarına dayanarak, onlardan güç alarak kalkınmasını, atılım yapmasını istemiyor. Ülkemizin ekonomisi, siyaseti, diplomasisi, güvenliği, yeraltı ve üstü kaynakları, eğitimi, maliyesi üzerinde etkili olmak istiyor. Önümüzdeki temel soru şu? Küresel güce taşeronluk mu yapacağız yoksa kendi aklımızı kullanıp, kendi gücümüze güvenip, kendimizin denetleyeceği taşeronları da çevremizde toplayarak kendi ülkemizi mi güçlendireceğiz? Bu amaçla eğitimden sağlığa, ekonomiden kamu yönetimine dek ulusal duruşlu bir yasal altyapı şart. Bu altyapı olmadığı için Türkiye sermayesini koruyamıyor.

- Kirli sermaye siyaseti de yönlendirince, ortaya bu tablo çıkıyor.

■ Kimliksiz ve kirli sermayenin egemen olması, sadece iktisadi değil, siyasi, toplumsal, kültürel, diplomatik, ahlaki sonuçlar da veriyor. Bu sermaye kendi güdümündeki ve denetimindeki iktidarları destekliyor. Bu iktidarlar da bu sermayeye kol kanat geriyor, onu kolluyor, ona kaynak aktarıyorlar. Kumar, fuhuş, uyuşturucu baronlarının terör örgütleriyle ilişkileri biliniyor. Bunları engelleyecek yasalar neden çıkmıyor, çıkanlar neden uygulanmıyor, bunu düşünmek lazım. Kimlikli, kişilikli, ulusal karakterli yasaların çıkarılması ve uygulanması, ulusal sanayici ve işadaminin da yararına dır, toplumun da, dolayısıyla bütün ülkenin de.

- Seçim sonuçlarına herkes şaşırıldı. İnsanlar birbirlerine dönüp bu iktidara bu kadar oyu kimler verdi diye soruyor. Sizin yorumunuz nedir?

■ İktidar olan partinin seçmeni, oyunu kime verdiğini söylemiyor, söyleyemiyor, saklıyor. Adeta utanıyor. Toplumda genel bir yılgınlık var. 40 yıldır terörle iç içe yaşayan toplumumuz artık iyice umutsuzluğa kapılmış durumda. Sağ, sol, din, liberalizm eksenli silahlı ya da silahsız örgütler halkı bezdirmiş du-

rumdalar. Yazılı, görsel, işitsel ve sanal basında yoğun olarak ulusal ve toplumsal değerlerimize, Cumhuriyetimize, inanç değerlerimize saldırılıyor. Ama hiçbir hükümet buna karşı gelmiyor, bunları durduracak bir eylem planını yaşama geçirmiyor. Adeta bu saldırılara teslim oluyor. Bunlara karşı mücadele etmek için hem hukuksal hem de kurumsal altyapı gerekir. Bunun finans gücünü, siyasi gücünü, güvenlik boyutunu, eğitim ve kültür alt-

yapısını sağlamak gerekir. Araştırma enstitüleri kurmak, üretim gücümüzü geliştirmek, toplumu bilinçlendirmek şarttır.

- Medyada ikinci cumhuriyetçilerle, bölücülerle ve şariatçılarla ittifak içinde bir de Yeni Osmanlılık, ılımlı İslamcılık, federasyonculuk gibi tezleri savunanlar öne çıkıyor. Barzani'nin etkisi artıyor. Buna karşı ne yapılabilir?

■ Terör ekonomik güce koşut olarak bir de siyasi ve idari gücü denetlemeye başlarsa, yakın ve uzak çok sayıda diplomatik destek, dış yardım da alacaktır kaçınılmaz olarak.

Bir yanda terör örgütü PKK diğer yanda ise Barzanicilik etkili olmaya çalışıyorlar ve ikisi birbiriyle hiç karşı karşıya gelmiyorlar. Bu yapı kendi zenginini, kendi burjuvazisini, kendi entelektüellerini, kendi medyasını de yaratıyor, destekliyor. Aynı anda ülkenin büyük bölümünde de umutsuz ve tembel bir halk için altyapı yaratılıyor. İşsiz, eğitimsiz, bilinçsiz, umutsuz, duyarsız insanlar, sadaka ekonomisiyle, "biz iktidar olmazsak, bunları da bulamazsınız" tehdidiyle kandırılıyor. Klasik, halktan kopuk, dar kadrocu anlayışlarla, örgütlerle, siyasi yapılarla buna karşı mücadele verilemez. Yurt içindeki ve dışındaki önemli siyasi hareketleri incelemek, devletlerin ülkemize karşı açık ve gizli politikalarını çok iyi bilmek, para, sermaye, insan, bilgi, mal ve hizmet hareketliliğini yakından takip etmek gerekiyor. Siyasetçiler, işadamları,

öğretim üyeleri, bilim insanları bir araya gelmeli, güç birliği yapmalı. Herkesin bilgisini, birikimini, emeğini bu işte seferber etmesi şart. Zihinsel ve ahlaki değerler kirlenirken, insanların tek tek mücadele etmesini ve başarılı olmasını beklemek hayaldir. Böyle bir kirlilik ortamında insanlar tek başlarına kendi gelecekle ilgili kararları bile sağlıklı olarak veremezken, siyasi mücadelenin dağınık olarak verilmesi başarısızlıktan başka bir şey getirmez. ■

Kız Genç Odası

Erkek Genç Odası

Evde, ofiste, her yerde yanınızdayız...

Akça Ağaç Ofis

BÜRO DONANIMLARI SAN. VE TİC. A.Ş.

Asfaltboyu Mah. Fatih Sultan Cad. No. 4 Habibler-Eyüp-İST.
Tel: (0 212) 595 19 45 - Faks: (0 212) 595 21 37
E-Posta: bilgi@ecemmobilya.com

22 Temmuz Genel Seçim Sonuçlarının Altındaki Gerçekler

Ümit ÜLGEN
USİAD Kurucu Üyesi

AKP'nin 22 Temmuz seçimlerinde yüzde 46.6 gibi yüksek bir oy oranı ile seçimlerden birinci parti çıkmasının altında yatan Türkiye gerçeği, kültürel bölünmedir. Türkiye'de seçmen siyasi olarak karar vermemiştir. Seçmenin kültürel yapısı ve yaşam biçimi seçimlere damgasını vurmuştur. Türk halkının yüzde 92'si ABD'ye, yüzde 65'i AB'ye karşıdır. Türk halkı Kıbrıs davasına sahip çıkıyor. Sözde Ermeni soykırımı dayatmasına karşı çıkıyor. Hükümetin güneydoğu ve Irak'ın kuzeyi ile ilgili politikasını eleştiriyor. Hatta şehit cenazelerinde hükümet yuhalanıyor. Türk halkının en güvendiği kurum yüzde 90'la Türk ordusu gözüküyor.

Hükümet orduyla kavgalı, ordunun Irak'ın kuzeyine girmesine izin vermiyor. ABD, AB, Yunanistan, Ermenistan, Barzani, Talabani, Türkiye'deki soykırım yanlısı Ermeniler AKP'yi desteklediğini açıkça ilan ediyor. Bu durumda siyasi olarak düşünenlerin AKP'ye oy vermemesi lazım. Tam tersi oluyor. AKP bu politikasıyla orta ve doğu Anadolu, Karadeniz, Ege ve Akdeniz'de yüzde 50'lere varan bir oranla oy alıyor. Oyaların siyasi düşüncelerle verilmediği

apaçık ortadadır. Güneydoğudan yer yer yüzde 70'lere varan bir oy oranıyla destek buluyor. 2002 seçimlerine göre oylarını ikiye katlıyor. Halk hangi gerekçelerle AKP'ye oy verdi? Le Monde ve Stern gazetesi bu tahlili gayet açık olarak yapmış: Kültürel bölünme. Bir tarafta hiç tiyatroya gitmemiş arabesk müzik dinleyen, okumayan, tv'lerde haber ve tartışma programları yerine paparazzileri izleyen, gazetelerin magazin ve spor sayfalarına bakan, kitap okumamış, iyi eğitim almamış, feodal köklerinden uzaklaşmamış, kentte gettolaşmış, hemşeri kahvelerine giden, muhafazakar bir kalabalık var.

Diğer tarafta ise iyi eğitim almış, sinemaya, tiyatroya giden, okuyan, müzik dinleyen, tanrıya inanan fakat kadınların başını örtmediği, laikliği ve cumhuriyet devrimlerini yaşam tarzı olarak kabul etmiş bir kesim var. Bu iki grup birbirinden kültürel olarak kopuk. Birinci grup siyasi olarak örgütlendi, güçlendi ve iktidarı aldı. İkinci grup seçimi kaybetti ve azınlığa düştü. Bu noktada tarihi bir paradoks yaşanıyor. Daha çağdaş olan ikinci grup Batı'ya düşman. Yaşam tarzı olarak batıya düşman olan birinci grup ise Batı'nın kriterlerini kabul ederek iktidarı alabileceğini bildiği için Batı'yla ilişkileri iyi tutuyor. Başka bir çelişki ise halk ABD ve AB'ye karşı ama onların desteklediği AKP'ye oy verebiliyor.

Birinci grup ekonomik olarak da güçlendi. Büyük burjuvazi ve son beş yılda palazlanan yeni zenginler, ABD, Batı, IMF birinci grubu destekliyor. İkinci grup ekonomik olarak da zayıfladı. Medyanın yüzde 90'ı birinci grubu destekliyor. İkinci grup ise ordu ve bir kısım bürokrasinin desteğini alabiliyor.

Türkiye'de yaşanan bu kültürel bölünmenin sorumluları 1980'den bu yana iktidarda olan hükümetler ve 12 Mart ile 12 Eylül darbecileridir. Bu kültürel bölünme sonucu birinci grup kendilerinin içinden çıkan, kendilerine benzeyen RTE'nin kendilerini temsil ettiklerine inanıyorlar ve ikinci gruba kafa tutan, onları alt eden biri olarak gördükleri için oy veriyorlar. Oy verirken ne siyasi ne de ekonomik davranmışlardır. Kültürel olarak hareket etmişlerdir. Siyasi ya da ekonomik olarak davransalardı bu sonuç çıkmazdı. Birilerinin dediği gibi laptop, cep telefonu, un, kömür, alışveriş çeki dağıtılarak bu sonuç alınmaz. Ülkede bu kadar küçük imkanlara oy satanlar varsa, o ülkede açlık ileri boyutlardadır. Ya da küçük imkanlar için oy verenlerin ülke ile ilgili hiçbir inancı yoktur. İnançsız bir toplum da ayakta kalamaz.

Yukarıda açıklanan kültürel bölünme bu seçimin kaderini belirleyen en önemli etkidir. Ancak bazı istisnalar da vardır. Alevi yurttaşlarımız çoğunlukla AKP'ye oy verme-

miştir. Büyük burjuvazi ve sermaye, holding medyası, AB'yi ve ABD'yi savunanlar. Kültürel olarak ikinci gruptan olsalar da AKP'ye oy vermişlerdir.

22 Temmuz'da Kürt kökenli yurttaşlarımız kültürel bölünmenin dışında kalarak, ister birinci gruptan ister ikinci gruptan olsun, siyasi davranarak oy kullanmışlardır. AKP'yi öncelikle tercih etmişlerdir. İkinci grup iktidar mücadelesinde sokağa dökülerek cumhuriyet mitinglerini organize etmesi, 27 Nisan bildirisi ve cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Abdullah Gül'ü seçtirmemesi, birinci grubu ikinci gruba karşı daha da öfkelenmiştir. Birinci grup olağanüstü bir destek ve güçle seçimlere girmiştir. AB ve ABD'nin, iş dünyasının, medyanın, tarikatların, azınlıkların desteklerini almış, seçimi de iyi bir strateji ve taktikle yönetmiştir. Seçime önceden hazırlık yapılarak adayların bölgele göre iyi belirlenmesi, 22 Temmuz seçimlerinde birinci grubun oy oranını artıran etkenlerdendir. 22 Temmuz seçimlerinde birinci gruba giren bazı kesimler ise siyasi davranarak AKP yerine MHP'ye yönelmiştir. Ancak MHP'ye giden birinci grup oylar yine de bu seçimin sonucunu belirleyen kültürel bölünmeyi çok fazla etkilememiştir.

Ülkemizin geleceği, birliği ve bütünlüğü için kültürel ayrılığı ortadan kaldıracak eğitim ve öğretim birliğini sağlayacak, gelir dağılımındaki adaletsizliği azaltacak bir Türkiye yaratılmalıdır. Böylelikle hoş görünün ağırlıkta olduğu, kimse'nin kimseyi dışlamadığı, Atatürk devrimlerine ve cumhuriyete sahip çıkıldığı bir kültürel kucaklaşmayla ülkemizde sorunların ortadan kalkacağına inanıyorum. ■

Kendi malını kullan

Kendi ülkeni zengin et

Biz ithal mallar kullandıkça, bize mal satan ülkenin üretimi, kalitesi, verimi ve kârı artıyor; kendi üretimimiz ise düşüyor. Onlar, bizim paralarımızla kendi insanlarına daha iyi sağlık ve eğitim hizmeti, daha bakımlı kentler, daha konforlu bir yaşam sağlıyor. Bizim ülkemizde üretimin ve kazancın azalması ise, yaşam koşullarımızın her gün daha da kötüye gitmesi demektir.

USİAD

ULUSAL SANAYİCİ VE İŞADAMLARI DERNEĞİ

"Kaliteli hizmetin ETKİN gücü"

- İş Merkezleri,
- Alışveriş Merkezleri,
- Oteller,
- Hastaneler,
- Mağazalar,
- Endüstriyel Tesisler,
- Banka Şubeleri'nin mekanik, elektrik ve otomasyon sistemlerinin;

• Sistem İşletmeciliği ve

• Periyodik Bakımı

konularındaki hizmetlerimizi yüksek standart ve kaliteli hizmet anlayışında, deneyimli personelimiz ile sunuyoruz.

ETKİN
SERVIS HİZMETLERİ LTD.ŞTİ.

Merkez Haberler Sk. No:4 34394 Esentepe / İSTANBUL
Tel: (0212) 212 36 36 Faks: (0212) 212 36 37

İzmir Şube Kazımdirik Mahallesi 364/1 Sokak No:25/1D Bornova / İZMİR
Telefon: (0232) 462 20 62 Faks: (0232) 462 20 03

Adana Şube Yeşiloba Mahallesi Adana İş Merkezi B Blok No:20 Seyhan / ADANA
Telefon: (0322) 428 66 30 Faks: (0322) 428 66 31

"ETKİN ŞİRKETLER TOPLULUĞU"

www.etkin.biz.tr

Istanbul Barosu Genel Sekreteri Hüseyin ÖZBEK:

"Emperyalizmin Türkiye'ye Tahammülü Yok"

Oktay GÜNEY

Türkiye'de Demokratik Kitle Örgütü yapılanması yerini Sivil Toplum Örgütüne nasıl bıraktı?

Gençlik örgütleri, üretici kooperatifleri, memur örgütleri ve meslek örgütleri için eskiden genel bir tanım olarak Demokratik Kitle Örgütü sözü kullanılırdı. Bu örgütler geniş tabana yayılır, organları seçimlerle belirlenir, taban her zaman yönetimi denetleyebilirdi. Demokratik Kitle Örgütleri başta hükümetler olmak üzere iç ve dış tüm siyasal unsurlara karşı hem yönetsel hem de parasal bir bağımsızlığa sahipti. Bu, tam anlamıyla bağımsız yapılanmalar demektir. Ancak özellikle 12 Eylül sonrası dönemde sivil toplumculuk diye bir şey ortaya çıktı. "Sivil Toplum" sözü büyüdü bir söz gibi insanları kendisine çekti. Resmi, militer, totaliter toplumun karşıtıymış gibi algılandığı için Türkiye'de Sivil Toplum tanımı çabuk yerleşti. Böylece toplumda olumlu bir çağrışım yaparak peşin kredi açılan bir tanım oldu ve herkes biz de sivil toplumcuyuz demeye başladı. Oysa "sivil toplum" tanımının kökenine inildiğinde demokratik merkezîyetçilikten, demokratiklikten, demokratik tercihler doğrultusunda oluşan bir yönetimden söz etmenin mümkün olmadığı görüldü.

Sivil Toplum Örgütlerinde nasıl bir yönetim anlayışı var?

AB veya ABD Türkiye'de herhangi bir konuda bir çalışma yaptırmak istediğinde o konuda bir örgütlü gü-

cün, bir lobinin oluşması için bazen doğrudan devlet desteğiyle, bazense sivil görünümlü bir kuruluş aracılığıyla Türkiye'de oluşturduğu ve finansal olarak destekleyip yönlendirdiği oluşumlar ortaya çıktı. Bu oluşumların genel kurulları ve dönemsel seçimleri yoktur. Bunlar tayin edilen insanlardan oluşan yönetimlerdir. Her nasılsa sivil toplum adıyla tanımlanan ve demokratikleşmenin önünü açtıklarını iddia eden oluşumlar olarak karşımıza çıkıyorlar. Bu kuruluşlar, yukarıdan tayin edilip mali olarak kontrol edilen, siyasal çerçevesi önceden belirlenmiş, güdülen oluşumlardır. Burada kendini bir moda etkisiyle sivil toplum örgütü olarak adlandıran kuruluşlar da var. Onları bu tanımların dışında bırakıyorum.

Sivil Toplum Örgütlerinin dış destekli etkinliklerine örnek verebilir misiniz?

Sivil Toplum Örgütü etiketli bir takım kuruluşların devletin kuruluş felsefesini nötralize etme, ona karşı bir tavır geliştirme, ulus devlete karşı dışarının kontrolünde bir tavır geliştirme ve taban yaratması söz konusu. Bunun pratik bir örneği Kıbrıs'ta Mehmet Ali Talat'ın cumhurbaşkanlığı seçilmesi öncesinde, Annan Planı referandumunda ve Türkiye'nin bazı ulusal konulardaki tavrını etkisizleştirme, çekingen bir psikoloji içine sokma konusunda görüldü. TSK'ye karşı açılan kampanyalarda ve etnik temelli bir takım organizasyonlarda

ÖZBEK, "Türkiye'deki bir kısım sivil toplum örgütlerinin arkasında ABD varken, bir kısmının arkasında ise AB'nin" olduğunu ifade ederken "Bu ülkede toplum yararına etkinlikler yapılması gerekiyorsa, burada örgütlerin başvurmaları gereken kaynak, kendi devleti veya doğrudan doğruya kendi halkıdır" şeklinde konuştu.

da benzer durum görüldü. Bunlar, Karen Fogg'un yazışmalarının deşifre olmasıyla daha net ortaya çıktı. Gerçekte sivil toplumculuğun ne olduğunu algılayabilmek için Türkiye'de yeterince örnekler oluştu.

Biliyoruz ki sivil toplumculuk yalnızca Türkiye'de var olan bir oluşum değil. Onlarca ülkede birbirine paralel bir süreçte birbirine çok benzer yapılanmalarla sivil toplum örgütleri oluşturuluyor. Bu örgütlenmelerin belli bir merkezi ve stratejisi mi var?

Sovyet sistemi çöktükten sonra iki önemli güç merkezi kaldı. Bunlardan biri ABD, diğeri ise AB'dir. ABD saldırganlığı ve dünyanın her yerindeki askeri varlığıyla, içinde bulunduğu sıcak çatışmalarla oldukça kötü bir görünüme sahip. AB ise, özellikle ülkemizde daha demokratik, daha insancıl ve sanki ekonomik mücadelesini bir tarafa iterek ekonomik ve emperyalist bir tercihi yokmuş, demokrasi mücadelesi veriyormuş gibi algılanıyor. Bu iki emperyalist merkez arasında ekonomik ve siyasal bir rekabet var. Tüm dünyada yaşanan bu rekabet, Türkiye'ye de yansıyor. Türkiye'deki bir kısım sivil toplum örgütlerinin arkasında ABD varken, bir kısım sivil toplum örgütlerinin arkasında ise AB var. Bu örgütlerin beyanlarından ve Türkiye'de sergiledikleri pratikten de bu ayrım anlaşılır.

Siyasal çalışmaların dışında okul tadilatından, okuma yazma eğitimlerine, ormanların korunmasından sağlıklı gıda tüketimine kadar pek çok alana odaklanmış sivil toplum örgütleri var. İnsanlar bu etkinliklere bakınca bu örgütlerin etkinliklerinin ne gibi bir sakıncası olduğunu sorabiliyor. Bu konuya siz nasıl açıklık getiriyorsunuz?

Bu ülkede toplumun yararına etkinlikler yapılması gerekiyorsa, burada örgütlerin başvurmaları gereken kaynak, kendi ulus devletleri veya doğrudan doğruya kendi halkıdır. Bir başka merkezden ilk anda çok olumlu bir toplumsal etkinlik için sağlanan kaynak başka bir zamanda karşınıza başka bir faturayla çıkabi-

rir. Örneğin ilkin size çevre duyarlılıkları konusunda katkıda bulunurlar, bu konuda bir örgütlenme ve etkinlik pratiği oluştururlar, her türlü finansal desteği sağlarlar, ardından "havayı kirletiyor, doğaya zarar veriyor" gibi gerekçelerle madenlerinizi işletmenize engel olurlar. Kendi kömürünüzü size kullandırmazlar. Hidroelektrik santrali kurmak istersiniz, "burada çiçeklere böceklerle zarar veriyorsunuz" derler. Akarsuyunuza baraj yapmanızı engellerler. Tarımsal politikalarınızı kontrol etmiş olurlar. Kendinize yetecek enerjinize engel olmaya kalkarlar. Dolayısıyla bazen çok iyi niyetlerle başlayan, doğa tutkunluğu gibi algılanan yabancı destekli sivil toplum örgütlerinin arkasındaki emperyalist amaçları iyi algılamak gerekiyor. Örneğin Dicle nehri üzerine inşa edilmesi planlanan Ilısu barajına karşı çevre soslu uluslararası kampanyaların ardındaki gerçeği anlamak için İngiliz parlamentosunda bu konuda yapılmış konuşma metinlerine göz atmak yeterlidir. Hasankeyf'in yok olmaması içinmiş gibi gösterilen kampanyaların ardında yatan gerçeğin İngiltere'nin petrol bölgelerini sahiplenme planı olduğu anlaşılacaktır.

Küresel emperyalizm, geliştirdiği yeni alt örgütlenme türleriyle insanların aidiyetlerini bireysel tercihlerine göre ayrıştıran ve onları tüm dünyada birbirine bağlayan bir yapılanmaya gidiyor. Bu yeni tür cemaatleşmeyi neye bağlıyorsunuz?

Emperyalizm bu yeni cemaatleşme anlayışıyla insanları ulusal aidiyetlerinden kopararak hepsini devletiyle kavgalı topluluklara çeviriyor. Bu kavga ve bu alerji ABD'ye veya AB'ye olsun denmiyor; ama ulus devletinizle kavga edin deniyor. Bunun nedeni şudur; Türkiye 800 bin metrekareye yakın bir yüzölçümü sahip ve 70 milyon dolayında nüfusu olan bir ulus devlet. Bu devlet mazlum milletlere örnek olan ulusal kurtuluş savaşıyla kuruldu ve devrimlerle gelişti. Bu devlete veya Türkiye Cumhuriyeti benzeri ulus devletlere günümüz emperyalizminin tahammülü yok. Emperyalizmin geldiği küresel boyutta ulus devletler ve ulusal mevzuatlar en büyük engeller durumundadır. Küresel sermaye "benim metam ulusal sınırlar tanımadan, gümrük mevzuatı tanımadan, kambiyo rejimi tanımadan, milli mevzuat tanımadan dünyayı dolaşabilmeli. Tüm borsalarda faaliyet gösterebilmeliyim, nerede kar varsa oraya yönelebilmeliyim ve orada anında vurgun vurup çıkabiliyim, bunu yaparken de hiçbir şekilde kayıt altına alınmamalıyım." diyor. Bu nedenle küresel emperyalizm, geldiği aşamada ulus devlet, ulusal ordu ve hiçbir ulusal bürokrasi istemiyor. Ulusal bürokrasiyi tasfiye edip orada bürokratik işleri yapan ama ABD'ye ve AB'ye karşı muhabbet ve tapınma duyguları içinde olan bir anlayışın yerleşmesini istiyor. Devletin

değişik noktalarında bulunan insanların da ulusal duygulardan ulusal aidiyetten mümkün olduğunca arınmış ve dünya kapitalizmine bütünleşmiş insanlardan oluşmasını istiyor. Bunu birçok ülkede de gerçekleştirdiler. Gürcistan buna çok iyi bir örnektir. Soros diyor ki: "Saakaşvili'nin maaşını ben veriyorum, bu oğlan bizim oğlandır. Amerika'dayken ona ben burs vermiştim." diyor. Dolayısıyla, günümüzde artık insanların zihninde bir değişim yaşanmaya başlandı. Ulusun bir bireyi olma duygusu, ulusal çıkarları koruma duygusu törpüleniyor.

Bizde bu duygunun yerleştirilmesinin yansımaları neler?

Türkiye'de 1930'larda cumhuriyet devriminin sıcaklığının ve heyecanının yaşandığı yıllar küçümseniyor, aşağılanıyor. Birçok tanınmış yazar, akademisyen ve medya mensubu tarafından dönüp dolaşılıp Atatürk dönemine saldırılmasının anlamı budur. O dönemde ulusal kurtuluş savaşı vermiş bir ulusun heyecanını görürsünüz. O dönemde emperyalizme meydan okuma vardır, kalkınma ve gelişme heyecanı vardır. Modern bir devlet yaratma iddiası vardır. İşte gerçekte bu iddialara, bu anlayışa saldırılmaktadır. Bu nedenle bu dönem totaliter bir dönem olarak adeta faşizan bir dönem olarak tanımlanmaktadır. Tüm bunlar bir ulusun kuruluş temellerine, felsefesine ve ortak hafızasına, gurur duyacağı bir döneme saldırıdır. Bu saldırıların son dönemlerde yoğunlaşmasının anlamı da cumhuriyetle ve Atatürk Türkiye'siyle hesaplaşacak bir güce eriştiklerini düşünenlerin bir kampanyasına dönüşmüş olmasıdır.

Bir de son olarak istinaf mahkemeleri sorunu gündeme geldi. İstanbul Barosu genel sekreteri olarak bu konuda sizin değerlendirmeniz nedir?

En yüksek noktası Ankara olan ve Yargıtayla sınırlanan ulusal yargı yerine, uluslararası denetime açık bir yargısal sistem istenmektedir. Bizde ilk derece mahkemeleri vardır. Bu mahkemeler yargısal bir sonuca varırlar, bu kararı tatmin edici olmaktan uzak bulanlar Yargıtaya giderler. AİHM'nin yetkisini Türkiye tanıdıktan sonra yaygın bir şekilde Türkiye'den AİHM'ye başvurular oldu. Dolayısıyla ulusal yargı bir çeşit 'by-pass'a uğradı. Bunun dışında şimdi istinaf mahkemeleri yoluyla yargı teklifi, yargı birliği -Yargıtay'ın iş yükünü hafifletmek adı altında- bozulmaya çalışılıyor. Kalkınma ajanslarıyla Türkiye bölgelere ayrılacaktı. Özel İdarelerin özerkleşmesi, yerel idarelere daha büyük ağırlık verilmesi, ulus devlet yetkilerinin -yerinden yönetim adı altında- paylaşılmasıyla birlikte istinaf mahkemeleri paralellik arz eder. Türkiye'de ulus devlet normal fonksiyonlarından olan ve ulus devlet doğasına uygun olan merkezi yönetim yerine mümkün olduğu kadar yerelleşme çabası var. Bu

durum modern derebeylik denebilecek, yerelliğin ulusallığın önüne geçirildiği, yerel kimliğin giderek kemikleşeceği bir sürece yol açacaktır. Her şey Türkiye için anlayışından, her şey Denizli için, her şey Diyarbakır için, her şey Ağrı için, her şey Edirne için anlayışı egemenleşecektir. Ama bu Prens Sabahattin'in yüzyıl önce gömülmüş düşüncesi demokratikleşmenin zirvesi ve çağımızın kaçınılmaz bir sonucu olarak sunulmaya çalışılıyor. Oysa bunun yerine Yargıtay'daki daire sayısı artırılabilir, kurum takviye edilebilir, kadrolar değiştirilerek bugünkü tıkanıklık aşılabılır.

Türkiye'yi yerelleştirme çabası sanırım her alanda söz konusu...

Türkiye Gazeteciler Cemiyeti'nin "24 Temmuz Sansürün Kaldırılışı" için düzenlenen yıl dönümü töreninin sonucusuna katıldım. Tören Dolmabahçe Sarayı'nda yapıldı. Tören kürsüsünün sol tarafında "Philip-Morris Sabancı" afişi asılıydı. Bu yılki ödül ise TCK 301maddeden yargılananlara verildi. Çıkışta bir takım kitapçıklar dağıtıldı. Bu kitaplar "Yerel Medya Eğitim Seminerleri", "Yerel Basın Üzerine Konuşmalar" ve "Yerel Gazetecilere Meslek İçi Eğitim"... Bu kitapların finansal desteği Konrad Adenauer Vakfı olmalı ki kitapların kapağına vakfın logosu basılmış. Konrad Adenauer Vakfı'nın Alman Hıristiyan Demokrat Partisi'nin uzantısı olduğu biliniyor. Bu çok ironik, acı ve düşündürücüdür. 24 Temmuz gibi basın için çok önemli olan sansürün kaldırılışının yıldönümünde, dolayısıyla basının özgürlüğe kavuştuğu bir günde bir başka gölge basının üzerindeydi. Siz basın özgürlüğü gününü Philip-Morris şirketinin, Konrad Adenauer Vakfı'nın finansal desteği altında kutlamaya kalkarsanız bu hem inandırıcı olmaz, hem de son derece üzücü, bir o kadar da düşündürücü olur. ■

www.kemalistpolitika.com

Bir grup genç tarafından 2006 yılının mayıs ayında kurulan www.kemalistpolitika.com Türkiye çapında yüzlerce üyesi bulunan, kemalist gençlerin sesi olmak amacıyla faaliyet gösteren bir site. Kemalist Politika'nın hedefi, hatırı sayılır, sözü geçer bir Kemalist düşünce kuruluşu olabilmek.

Karşı Devrime Karşı

www.kemalistpolitika.com sitesi, Demir Büyüközkan, Önder Yılmaz ve Hatay Devrim'in makaleleriyle dikkat çekiyor. Yazarlar özellikle Türkiye'deki karşı devrim sürecini irdeleyen yazılarında kullandıkları tavizsiz ve sert üslup ile kimi zaman eleştiri alsalar da, makalelerinin ilgi görmesinden memnundur. Yazılar dışında, önemli bir bilgi aktarım yöntemi olarak gördükleri slaytlara da ayrı bir önem veriyorlar. Özellikle site yazarlarından Hatay Devrim'in kaleme aldığı "Cumhuriyet'in Düşmanları" adlı makale sitede yayımlanmasının ardından, bir slayt olarak elektronik ağda okurların bilgisine sunulmuş ve çok büyük bir okunma oranına ulaşmış. Forum ve e-posta gönderim trafiği de hesaba katılınca bu sayı yüz binlerin üzerinde olarak tahmin ediliyor.

Sitede neler var?

Araştırma, inceleme, deneme ve makale formatlarında kaleme alınmış yazılar iç politika, dış politika, AB, Ortadoğu, toplum, kültür sanat, ekonomi, Kemalist devrim, karşı devrim gibi birçok kategori altında yayımlanıyor.

Site kendi yazarlarına yer vermenin yanı sıra, Selim Somçağ, Barış Doster, Ali Külebi gi-

bi usta kalemlerin yazılarını da okuyucularıyla paylaşıyor. Her ne kadar içerik olarak iç politika üzerine yoğunlaşmış olsa da, dünyadaki siyasi gelişmeler, değişen stratejik konumlanmalar ve uluslararası siyasetin Türkiye'ye etkileri de "Kemalist Politika"nın inceleme alanı içinde.

Kemalist Politikalar Dünyaya Duyurulacak

Bir gençlik hareketi olarak yola çıkmasına rağmen kısa sürede önemli mesafe kat eden site, yazar kadrosunu da aynı hızda geliştiriyor. Sitenin editörü Demir Büyüközkan, bütün bu büyümenin sadece niceliksel bir büyüme olmadığını ifade ediyor ve ekliyor: "Önü-

müzdeki dönemde, sitenin İngilizce, Fransızca ve İspanyolca versiyonlarının da yayına gireceğinin müjdesini okurlarımıza, üyelerimize vermek isteriz. Artık misyonumuz sadece Kemalizm'i geliştirmek, yurt içinde yaygınlaşmasını sağlamak değil, bunların yanı sıra yurt dışında da yanlış veya eksik bilinenlere savaştır."

Anket ve Forum alanlarıyla üyelerinin bilgi ve düşünce paylaşımını da destekleyen site, sade tasarımı, işlevselliği ve kullanım kolaylığıyla ziyaretçilerinden olumlu puan alıyor.

Bütün bu özelliklerine ek olarak sitede, politik videoların izlenebildiği PolitikaKanal adlı bir video klip arşivini de bulabilirsiniz. ■

The screenshot shows the website's interface. At the top, there's a search bar and a navigation menu. The main content area features a large article titled "Kemalist Devrim: Kemalistler ne yapmalı?". The article includes a photo of Mustafa Kemal Atatürk and text discussing the political situation in Turkey. Below the article, there are logos for CHP and USİAD. The page also shows a sidebar with a list of categories and a forum section.

BÜYÜK ŞEHİRLERİMİZDE YAŞANAN İÇME VE KULLANMA SUYU SIKINTISI VE ÜRETİLEN ÇÖZÜMLER ÜZERİNE

Dursun YILDIZ

İnş. Müh.
Su Politikaları Uzmanı

İstanbul'a 165 km.den Ankara'ya ise 125 km den içme ve kullanma suyu getirilmeye çalışılıyor. Kurak geçen son iki yıllık dönem hem su kaynakları planlamacılarını hem de hem de su hizmetleri yöneticilerini ikaz etti. Kurak geçen bir periyodun büyük kentlerimizde yarattığı su sıkıntısı, Su Kaynakları Planlama ve Yönetiminin önemini anlaşılması ve su tüketimindeki toplumsal bilincin ve verimliliğin arttırılması açılarından sıkıntılı ancak önemli bir deneyim oldu.

Giriş

2006 yılında başlayan yağışlarda azalma ve sıcaklıklardaki artış eğiliminin 2007 yılında da devam etmesi Ankara ve İstanbul'a içme ve kullanma suyu sağlayan barajlarımızdaki su miktarlarının azalması sonucunu doğurmuştur. Yaşanan bu kurak periyot özellikle büyük kentlerimizde yarattığı su sıkıntısı ile hem suyun önemini hem de su kaynakları yönetimi sorunlarımızı hatırlamamıza neden olmuştur.

Su, yaşamımızın ve sosyo-ekonomik gelişmemizin birincil halkasını teşkil eden çok önemli bir doğal kaynaktır. Yaşamımızın ve sosyo-

ekonomik gelişimimizin sürdürülebilirliğinin su miktarımıza ve kalitesine bağlı olduğu gerçeği yadsınmaz. Bu durum da bizi öncelikle su kaynaklarımızın korunması, planlı bir şekilde geliştirilmesi ve akıllıca işletilmesi zorunluluğu ile karşı karşıya getirmektedir.

Bu çerçevede su kaynaklarımızı geliştiren ve yönetenlerin yanı sıra tüketenlerin de bu sonlu doğal kaynağı verimli kullanım konusunda daha sorumlu ve bilinçli davranması önem taşımaktadır.

Su kaynakları planlamasında önceliği de içme ve kullanma suyu temini almaktadır. Bu önceliğin planla-

mada kalmayıp yetkili ve sorumlu kuruluşlar tarafından uygulamaya da geçirilmesi gerekmektedir. Son dönemde yaşanan su sıkıntısı, içme ve kullanma suyu kaynaklarımızı rantablitesi yüksek verimli ve planlı yatırımlarla geliştirmek için doğanın bizi ikaz etmesini beklemek zorunda olmadığımızı ortaya koymuştur.

İçme ve Kullanma Suyu Temini

Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü, 1968 tarihinde kabul edilen 1053 sayılı yasa kapsamında Bakanlar Kurulu Kararları ile yetkilendirilmesi sonucu nüfusu 100 000'i aşan şehirlere içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması yönünde çalışmalarını sürdürmektedir.

2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçlarına göre merkez nüfusları yüzbinini aşan 55 yerleşim biriminden Bakanlar Kurulu Kararları ile 45 şehre içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması konusunda Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü yetkilendirilmiştir. Bu şehirlere 17'sinin (Ankara, Aydın, Bodrum, Bursa, Çorum, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Karabük, Kars, Kilis, Mardin-Kızıltepe, Mersin, Sivas, Trabzon) içme, kullanma ve endüstri suyu temin projeleri ile "Türkiye'den Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ne Su Taşınması Projesi" DSİ tarafından sürdürülmektedir. Adı geçen şehirlere içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanması yönünde master plan, fizibilite, planlama, proje ve inşaat çalışmaları çeşitli aşamalarda sürdürülmekte, inşaatı tamamlanıp hizmete alınan tesisler/sistemler ilgili belediyesine devredilmektedir.

1053 sayılı Yasa kapsamında DSİ Genel Müdürlüğü tarafından tamamlanan tesislerden, 2004 yılı sonu itibarıyla içme suyu standartlarına uygun kalitede, yaklaşık yılda toplam 2 502 hm³ (2,5 milyar m³) içme, kullanma ve endüstri suyu sağlanmıştır. İnşaatları devam etmekte olan içme suyu projeleri ile kesin projesi tamamlanan ve planlama ya da kesin proje aşaması tamamlanarak hizmete alınacak projelerden elde edilecek su miktarı ile birlikte bu miktarın toplam 5,3 milyar m³ e

ulaşması planlanmaktadır. Halen ülkemizin içme, kullanma ve endüstri suyu ihtiyacının üçte biri DSİ tarafından yapılan içme suyu tesislerinden karşılanmaktadır

Ancak DSİ Genel Müdürlüğü'nün bu yetkiyi kullanabilmesi bu Belediyelerin Belediye Meclislerinden DSİ projesini kabul ve bu suyu talep ettiklerine dair bir karar çıkartmaları ve 30 yıl içinde geri ödemeyi kabul ettiklerini belirten bir protokolü de imzalamaları gerekmektedir.

İçme ve Kullanma Suyu Temininde Yasal Durum

Ülkemizde kentlerin içme ve kullanma suyu ile görevli iki tane kamu kuruluşu vardır.

■ Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü (DSİ) :

3 Temmuz 1968 tarih ve 1053 sayılı kanun çerçevesinde Ankara – İstanbul ve nüfusu yüz binden yukarı olan şehirlere içme kullanma ve endüstri suyu temin etmek ve bu amaçla su kaynağı olarak isimlendirilen tesisleri (Barajlar – Ana İsale Hatları – Arıtma Tesisleri) yapmakla sorumludur (Madde 2).

■ Büyükşehir Belediye Başkanlıkları

Yukarıda sözü edilen 1053 sayılı kanunun(2).inci maddesine göre

Depoları – Dağıtım şebekelerini yapmak ve işletmekle sorumlu olduğu gibi, 10.07.2004 tarih ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun (7)inci maddesinin (r) bendi çerçevesinde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gerekli olacak baraj ve diğer tesisleri kurmak, kurdurmak ve işletmekle sorumludur.

Büyükşehir Belediyesi bu hizmetleri kendisine bağlı Su ve Kanalizasyon İdareleri (ASKİ-İSKİ vb.) Genel Müdürlükleri eliyle yürütmektedir. Örneğin ASKİ Genel Müdürlüğü'nün kuruluş yasası olan 2560 sayılı yasanın (2).inci maddesi "İçme – Kullanma ve endüstri suyu ihtiyaçlarının her türlü yer altı ve yer üstü kaynaklarından sağlanması ve ihtiyaç sahiplerine dağıtılması için kaynaklarından abonelere ulaşıncaya kadar her türlü tesisin etüt ve projesini, bu projelere göre tesisleri yapma yaptırmaya ve işletme" sorumluluğunu ASKİ'ye vermektedir.

İlk bakışta Büyükşehir Belediyesi'nin su kaynaklarıyla ilgili sorumluluğu 5216 sayılı yasa ile 2004 yılı temmuzunda başlamış gibi gözükmele beraber 2560 yılı yasaya göre bu sorumluluğu 11.03.1987 tarihi itibarıyla başlamış bulunmaktadır (Ankara'nın2560 sayılı yasa kapsa-

mına alınması 11.03.1987 tarih ve 3305 sayılı kanunla gerçekleşmiştir).

Büyük Şehirlerimizde Aslında Ne Oldu!

Nüfusu hızla artan büyük kentlerimizde doğal olarak içme ve kullanma suyu ihtiyacı da artmaktadır. Bu artış su temini ile ilgili kurumlar tarafından su temini konusunda yapılan master planları ve planlama raporlarında göz önüne alınarak en ucuz ve verimli yatırımlarla karşılanmaya çalışılır.

Nüfustaki hızlı artış ve tüketim kalıplarının değişmesi ile artan su talebi , içme ve kullanma suyu temini yatırımlarını bir anlamda sürekli kılmaktadır. Bu yatırımlar dinamik bir şekilde sürekli artan bu talebin baskısı altında gerçekleştirilmeye çalışılmaktadır.

Bu durumda yaşamasal bir öneme sahip içme ve kullanma suyu temininde planlamanın ve yapılan planların zamanında uygulamaya konulmasının önemi gündeme gelir .Bu önemin anlaşılmamış olması ve iklimin değişen ve değişken karakterlerini dikkate almayarak dönemin geçirilmesi çabası doğanın ikazı ile karşılaşmıştır.

Yerel yöneticiler kurak bir periyodun içerisine düştüklerinin farkına vardıklarında (!) iş işten geçmişti. Planlama raporlarında önerilen projelere zamanında başlanmamış olması ,ilk yatırım ve işletme masraflarının yüksekliğine ve suyun kalitesine bakmaksızın hızlı imalat ve inşaatla acil içme suyu projelerinin bir an önce tamamlan-

ması gibi bir sürecin başlamasına neden oldu .

Havzalararası ve Kıtalararası Su Transferleri Başladı Ankara'ya Kızılırmak Havzasından Su (Acil Su Temini Projesi!)

DSİ Genel Müdürlüğü'nün Ankara İçme Suyu için öncelikli olarak önerdiği Gerede Projesinin yerine Kızılırmak havzasından 125km'lik bir isale hattı ile su getirilmesi çalışmaları hızla devam etmektedir. Bu karar bugüne değin çok çeşitli boyutlarıyla tartışıldığı için burada bu proje sadece Kızılırmak Havzasından su transferi yapma özelliği ile ele alınacaktır. Ankara'nın artan su ihtiyacının karşılanmasında ikincil alternatif olarak düşünülen ancak bugün öncelikli duruma getirilip inşa edilen bu proje ile su 125 km lik mesafeden getirilmektedir. Bu proje suyun oldukça uzak bir havzadan transferi açısından önemli bir örnek teşkil edecektir.

İstanbul'a Kıtalararası Transfer ile Su

İstanbul'un Anadolu ve Avrupa yakasında su tüketim talebi açısından dengesizlik bulunmaktadır. İstanbul'un nüfusunun yüzde 40'ı Anadolu, yüzde 60'ı Avrupa yakasında yaşamaktadır. Su kaynakları açısından değerlendirildiğinde ise kent su temin eden kaynakların yüzde 40'ı Avrupa, yüzde 60'ı Anadolu Yakası'nda bulunmaktadır.

Bu dengesizliğin ortadan kaldırılması için kıtalararası su transferi yapılması gerekmektedir.

Suyun Kıtalararası Transferi I (Büyük Melen Projesi)

İstanbul'un hızla artan içme suyu ihtiyacını karşılamak için Adapazarı'ndaki Melen Irmağı'ndan 165 km.lik bir isale hattı ile getirilecek suyun Boğaziçi geçişinin girişi ve çıkışlarında kazı çalışmalarına başlanmıştır.

Beykoz'dan Tarabya'ya deniz seviyesinden 135 metre altta açılacak 4 metre çapında bir tünelle ilk kademede yılda 212 milyon metreküp içme suyu İstanbul Avrupa yakasına ulaştırılacaktır. Böylece suyun yaklaşık 150km'lik bir yolculuktan sonra kıtalararasında transferi sağlanacak olacaktır. Üç kademede tamamlanacak projenin toplam tutarı 1,18 milyar doları bulacağı açıklanmıştır. İlk kademede verilecek olan 268 milyon metreküp su İstanbul'un mevcut tüketime yüzde 26 oranında ilave katkı sağlayacak olup ikinci ve üçüncü kademe tamamlandığında da İstanbul'a toplam 1,18 milyar metreküp su temin edilecektir. Bu su ile kentin 2040 yılına kadar olan su ihtiyacı önemli ölçüde karşılanmış olacaktır.

2001 yılında inşaatına başlanan Melen sisteminde Ağustos 2007 itibarıyla 7 iş paketindeki inşaatlarda sadece ortalama %60 seviyelerine gelinebilmiştir. Boğaziçi geçişine yeni başlandığı, 3ve 4 nolu İsale ve Boru hattı iş paketlerinde ise tasfiye ve yeniden seçim süreçleri yaşandığı dikkate alındığında projenin 2010 yılında tamamlanabilmesi çok güç görünmektedir.

Suyun Kıtalararası Transferi II (Acil Su Temini Projesi!)

DSİ, İstanbul'a su sağlayan barajlardaki doluluk oranının düşmesi ve şehrin su sıkıntısıyla karşı karşıya kalması üzerine, bu sorunu aşmak için Melen projesinin 1. aşamasının bitmesini beklemeden Ağva ile Yeşilçay arasındaki 105 kilometrelik boru hattından Ağva ile Yeşilçay arasında kalan 30 kilometrelik boru hattını tamamlayarak Melen Çayı'nı Yeşilçay isale hattına bağlıyor. Daha sonra bu hattan Ömerli Barajı'na akıtılacak su, İSKİ tarafından İstanbul Boğazı'na yapılacak yeni bir isale hattı ile

Avrupa Yakasına aktarılacak. DSİ, bu çalışmayı 80 günde tamamlayarak 20 Ekim'de İstanbul'a Melen suyunu vereceğini

Çalışma kapsamında İstanbul Büyükşehir Belediyesi İSKİ, İstanbul Boğazı'nda Salacak-Sarayburnu arasında yapacağı isale hattının temeli atıldı. Bu ikinci Boğaz geçişi, 1200 milimetre çapında 1830 metre uzunluğunda 2 isale hattından oluşacak. Proje ile Anadolu yakasından Avrupa yakasına günde 300 bin metre küp suyun ulaştırılması hedefleniyor.

Batırılarak çektirme yöntemiyle inşa edilecek olan isale hattı, 2007 yılı sonuna kadar bitirilecek ve toplam 32 milyon 111 bin YTL'ye mal olacak. Bu isale hattının devreye girmesiyle mevcut günlük 300 bin metreküp kapasiteli Boğaz Geçiş Hattı'nın kapasitesi 600 bin metreküpe çıkacak. Boğaz geçişi ile Avrupa yakasında Bahçelievler ve Münzevi depolarına aktarılacak olan su, 4 milyon nüfusun ihtiyacını karşılayacak.

Genel Değerlendirme

Ankara ve İstanbul Büyükşehir Belediye yetkilileri, yaptıkları açıklamalarda yaşanan su sıkıntısının nedeni olarak da kimi zaman küresel ısınmaya kimi zaman da dönemsel yağış azlığına bağlı kuraklığı gösterdiler. Ancak burada esas olarak değerlendirilmesi gereken şey Her iki belediyenin su kesintisi yapma noktasına gelmiş olmalarıdır. DSİ Genel Müdürlüğü ve İSKİ-ASKİ verilerine bakıldığında bu yıl her iki kentte bir su sıkıntısı olduğunu söyleyebiliriz.

Barajların doluluk oranlarındaki düşmenin gerekçesi, yetkililer tarafından küresel ısınmaya bağlı yağış azlığına bağlanmaktadır. Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü verileri kısmi bir yağış azalmasına işaret etmekle birlikte tek başına bu etken doluluk oranlarındaki düşüşü izah etmemektedir. Burada üç temel etkenden söz edebiliriz. Plansızlık ve su kaynakları kurumsal yapısında çöküntü ; yerleşime; metropol kentlerin nüfuslarında anormal artış.

Plansızlık ve Kurumsal Yapı

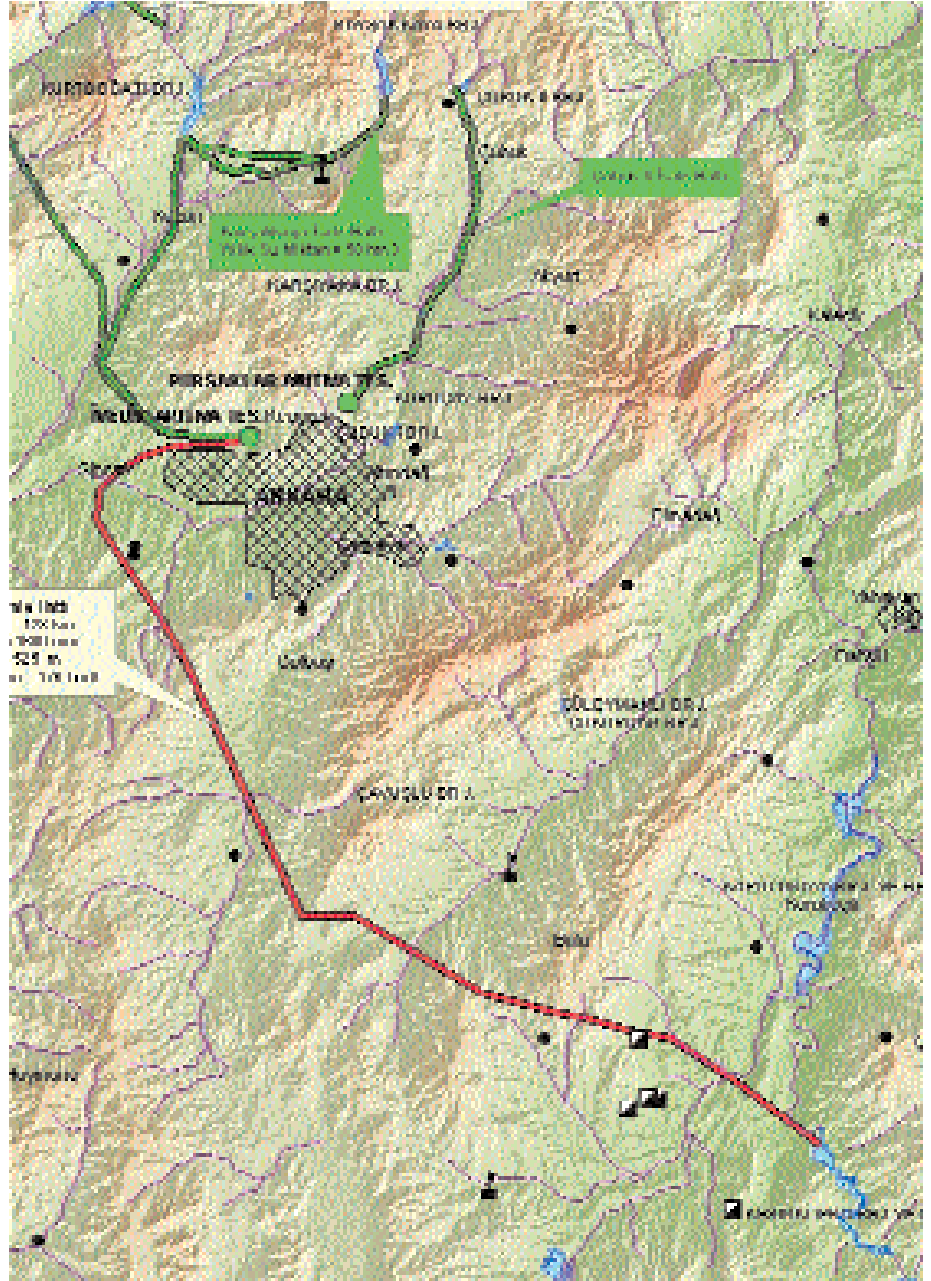
10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile DSİ'nin mali sistemi Katma Bütçeli Kurum Statüsünden Genel Bütçe Kapsamındaki Kamu İdareleri statüsüne taşınmıştır. Daha sonra 5428 sayılı ikinci bir yasa ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 163'üncü maddesinde yer alan "Genel ve Katma Bütçelerle" ibaresi "Merkezi Yönetim Bütçesiyle" şeklinde değiştirilerek yukarıda belirtilen politikalara Anayasal bir çerçeve de kazandırılmıştır. Aslında bu düzenleme ile yapılmak istenen DSİ gibi yatırımcı kuruluşların tüzel kişilikleri zayıflatılarak yatırım olanaklarının sınırlandırılmasıdır.

Son dönemde DSİ'nin nitelikli, deneyimli ve donanımlı personel

birikimi kelimenin tam anlamıyla dağıtılmıştır.İller Bankası ile ilgili hazırlanan kanun taslağı, bu kurumun tasfiyesi sonucunu doğuracak niteliktedir. Bu nedenle sözde bir önlem alınarak 18 04 2007 tarih ve 5625 sayılı yasa ile belediye teşkilatı olan yerleşim birimlerinin tümünde içme, kullanma ve endüstri suyunun temini hizmetleri ile öncelikli atık su arıtma ile ilgili yatırım hizmetleri için DSİ Genel Müdürlüğü yetkili kılınmıştır.

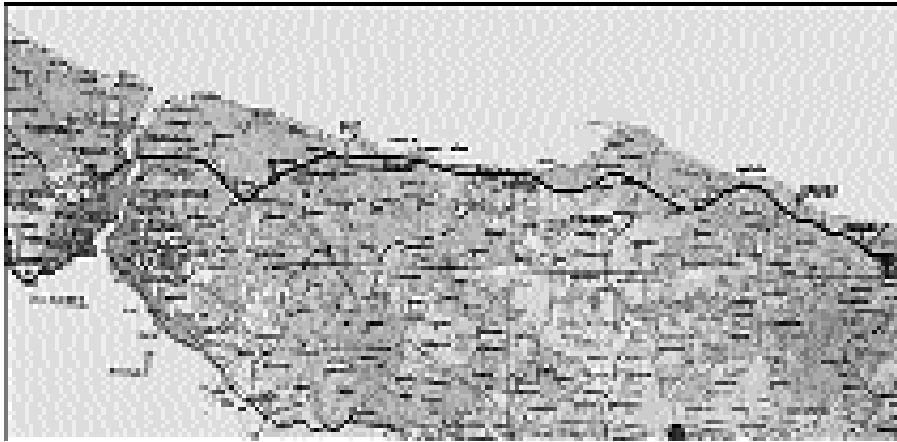
Ancak bu yasa ile DSİ'ye verilen bu görev ve sorumluluklara yönelik kurumsal altyapı oluşturmak için herhangi bir çalışma yapılmamıştır. Bu durum geçmişte olduğu gibi gelecekte de yatırımların planlanması

Kızılırmak Sistemi İsale Hattı

Istanbul Büyük Melen Projesi İnşaatı

Şekil1. Büyük İstanbul İçmesuyu Temini Melen Sistemi Güzergahı

nın ve hızlı bir şekilde uygulanabilmesini etkileyecektir. Bu arada DSİ Genel Müdürlüğü'nün kurumsal yapısında düzenlemeler yapılması da gündemdedir.

İdari ve kurumsal açıdan yaşanan bu karmaşa döneminin hizmetlerin sürekliliğini bozmadan ve merkezi kamusal planlama ve denetim yapısını zafiyete uğratmadan düzenlenmesi çok önemlidir.

Metropollere Hızlı Göç

Bu kentlerimiz sürekli bir göç baskısı altındadır; Ankara Büyükşehir Belediye'sinin 2006 yılı faaliyet raporunda Ankara nüfusu'nun İ.Melih Gökçek'in 13 yıllık iktidar döneminde %110 arttığı belirtilmek-

tedir. Ancak bu dönemde, bu nüfus artışının içme ve kullanma suyu ihtiyacını karşılayacak DSİ planlamaları hazır olmasına rağmen yatırım yapılmamıştır.

Aynı olgu İstanbul için de geçerlidir. İstanbul'un 1993 yılındaki nüfusu yaklaşık 7 milyon iken 2007 yılında nüfus 11,5 milyona yükselmiştir.

Günlük kişi başı su tüketimi ihtiyacından yola çıkılarak yapılacak hesaplar bu kentlerin yeni su kaynaklarına yönelik olarak ek yatırım ihtiyaçlarını ortaya koyar; ancak her iki kentte de artan su ihtiyacının güvenilir bir şekilde sağlanmasına yönelik yeterli yeni yatırımın söz konusu olmadığı ve zamanında tamamlan-

namadığı görülmektedir.

Artan nüfusa göre uzman kuruluşlarca yapılan planlamalara uyulmayışı bir aşamadan sonra iklim koşullarında ortaya çıkacak dönemsel olumsuzluklar sonunda su sıkıntısının yaşanmasına neden olmuştur. Esas olarak ulusal planlama ve yatırım kurumlarının zayıflatılması ve etkisizleştirilmesinin üzerine belediyelerin zaafı ve yanlış yönetimleri de eklendiğinde gelecekte de benzer sorunlarla karşılaşma riski yüksek görülmektedir.

2004 yılında çıkartılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunuyla su havzalarının korunması ve su hizmetlerini yürütmek amacıyla gerekli olacak baraj ve diğer tesisleri kurmak görevi Büyükşehir belediyelerine verildi. Yılların deneyimine sahip ulusal planlama ve yatırım kurumlarının teknik- personel birikimi ve teknik denetim ve uygulama gücünün yerine Büyükşehir belediyelerinin geçirilmeye çalışılması bir yetki kargaşası yaratmaktadır.

Bu durumun gelecekte iller, bölgeler ve havzalara arası su transferi yapılması gereken projelerde çok önemli sorunlar yaratacağı açıktır.

Bu süreç su kaynaklarımızın entegre bir anlayışla, merkezi planlama çerçevesinde ve havza bazında en verimli şekilde kullanılma olanağının ortadan kalkmasını da beraberinde getirecektir.

Yeni Finans Modelleri

Su satışından elde edilen kaynakların başka alanlarda verimsiz bir şekilde kullanılmasından sonra kaynak yaratmak için dışa bağımlı yeni finans modelleri yaratmanın gerekli olduğu iddiası çok gerçekçi görünmemektedir. Bunun yanı sıra halkı susuzlukla korkutarak, temel bir kamu hizmeti olan su temini ve dağıtımının ulusötesi su tekellerine pazarlanmasının gerekçesi hazırlanmaktadır.

Suyun iyi yönetilmesinde "yatırım finansmanı" en önemli nokta haline gelmiştir. Ancak uluslararası finans kuruluşları tarafından geliştirilen yeni modellerin dikkatle incelenmesi gerekmektedir. Sadece Büyükşehir belediyelerinin su hizmet-

leri karşılığında elde ettikleri toplam su geliri DSİ'nin yatırım bütçesinden daha fazla olduğu tespit edilmiştir. Bu modellerin uygulanması su gelirlerinin kamu finansman döngüsü içinden çıkartılarak uluslararası borsa finansman döngüsü içinde hareket etmeye başlaması sonucunu doğuracaktır. Bu durumda kamu hizmet alanı çok önemli bir finansman kaynağından vazgeçmiş olacaktır.

Kalıcı ve etkili bir çözüm için su kaynaklarımızın geliştirilmesi ve yönetilmesinde uluslararası politikaların doğruları ile yanlışlarının ulusal ve toplumsal gerçeklerimiz ışığında değerlendirmeye alınması ve su yönetiminin ulusal çıkarlarımız gözetilerek oluşturulması büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

Sonuç

Barajlardaki doluluk oranlarının düşmesi ve Ankara ve İstanbul'un su sıkıntısı ile karşı karşıya kalması daha önce planlaması yapılmış ancak uygulamasına geçilmemiş veya tamamlanması gecikmiş olan projelerin yerine " acil içme suyu temini" projeleri uygulamaya konmuştur.

İçme ve kullanma suyu gibi toplum sağlığı ile doğrudan ilişkili bir talebin ivedilikle karşılanmasının önemi tartışılmaz. Ancak bunun için planlı ve daha verimli yatırımlar yerine acil içme suyu temini yatırımlarının yapılmasına zorunlu kalmış olmanın nedenleri ve sonuçları tartışılabilir. Çünkü bu durum kamusal bir hizmet alanında hem suyun birim maliyetini arttırmak hem de kaynakların verimsiz kullanılması sonucunu doğuracak uygulamaları beraberinde getirmektedir.

Bir diğer deyişle su sıkıntısının en hızlı şekilde çözümüne yardımcı olacağı için kabul gören bu "acil çözüm yatırımları", kıt mali kaynaklarımızın daha verimli kullanılarak sorunu planlı ve uzun erimli bir şekilde çözecek yatırımların zamanında neden yapılamadığı veya tamamlanamadığı sorusunu ortadan kaldırmamaktadır.

Bu sıkıntı bir yandan bu alandaki aksaklıkları ortaya çıkartırken aynı zamanda iki büyük kentimize

125 ve 165 km uzaktan havzalar arası ve kıtalararası su transferleri ile su getirilmeye çalışıldığının kamuoyu tarafından öğrenilmesini de sağlamıştır. Su temini projelerinin maliyeti artmaktadır. Son dönemde yaşananlar su hizmetleri yönetiminden su kullanımına kadar verimliliğin ön plana çıkartılması konusunda da önemli bir uyarı niteliğinde ele alınmalıdır.

Su kaynaklarımızın geliştirilmesi ve yönetimi konusunda kalıcı ve etkili çözümler için uluslararası politikaların doğruları ile yanlışları ulusal ve toplumsal gerçeklerimiz ışığında mutlaka değerlendirmeye alınmalıdır. Su kaynakları yönetim politikamızın ulusötesi finans çevrelerinin geliştirip desteklediği su üzerine küresel politikaların farkında olarak oluşturulması büyük önem ve öncelik taşımaktadır.

Bu politikanın oluşturulması önem taşımaktadır. Ancak oluşturulacak bu politikaların başarılı bir şekilde uygulanması da en az onun kadar önemlidir. Bu uygulama için üç ana koşulu ise;

- Siyasi iradenin sürekliliği ve kararlılığı
- Devletin tüm birimlerinde belirlenen strateji ve politikalara uygun çalışmalar yürütülmesi ve
- Bu alandaki toplumsal bilinç ve desteğin ortaya konulması olacaktır. ■

Ekonomik Analiz

Selim SOMÇAĞ

Bildiren'in geçen sayısında dünya ekonomisinde beş yıldır "likidite bolluğu" adıyla anılan büyük bir kredi genişlemesinin ve buna bağlı olarak bütün emtia, finans ve gayrimenkul piyasalarında spekülâtif balonların ortaya çıktığını, bunların patlamasının kaçınılmaz olduğunu ve böyle bir çalkantının artık görüş menziline girdiğini yazmıştım. Yazının yayınlanmasından iki hafta sonra başta ABD olmak üzere bütün dünya borsalarında sert düşüşler ortaya çıktı, gelişmiş ülkelerdeki para piyasalarında sıkışmalar başladı, ABD, Avrupa ve Japonya merkez bankaları 11 Eylül 2001'den bu yana ilk defa para piyasalarına çok geniş ölçekte müdahale ederek yüz milyarlarca dolar pompaladılar. Dünya borsalarındaki çöküş Türkiye'de de yabancıların bono piyasası ve borsadan

çıkmasına yol açtı, borsa düşerken faizler ve döviz yükseldi, Merkez Bankası piyasaya döviz satmak zorunda kaldı. Böylece beklediğimiz küresel krizin dört dörtlük bir provasını görmüş olduk.

Basında bu çalkantının kaynağı olarak Amerika'daki "subprime mortgage" piyasası gösteriliyor, hatta bazıları çalkantıyı bir mortgage krizi olarak tanımlıyorlardı. Bu tanımlama doğru değilse de, çalkantının patlak vermesinde küresel balonun en zayıf halkası olan Amerikan mortgage piyasasının önemli rol oynadığı kesin. Önceki yazımda Amerikan ekonomisinin 2001 yılında durgunluğa girmeye başlaması üzerine Amerikan merkez bankası Fed'in büyük bir para-kredi genişlemesi harekâtına başladığını belirtmiştim. İşte bu kredi genişlemesinin en önemli kanallarından biri de mortgage piyasası oldu. Daha önce oldukça katı kurullarla verilen otuz yıl vadeli mortgage kredilerinin şartları Fed'in göz yummasıyla olağanüstü derecede gevşetildi. Bu gevşeme sonucunda mortgage müşterileri arasında "subprime" denen yeni bir kategori ortaya çıktı. Bunlar aylık geliri çok düşük olan, ipoteklenecek eve peşinat ödemek için yeterli birikimi olmayan kişiler. Bu kategoriyle ilgili aşağıdaki veriler Amerika'nın 2001'de durgunluğa girmek için akılsızlık boyutunda risk almaya yöneldiğini ortaya koyuyor:

■ 2003 yılında verilen toplam mortgage kredilerinde subprime grubun payı % 13 olmuşken, 2006'da bu oran % 35'e yükselmiş. Şu anda Amerika'daki toplam mortgage kredilerinin % 25'i bu grupta.

■ 2000 yılında subprime gruba verilen krediler ortalama olarak ipoteklenen gayrimenkulün % 48'ine eşitmiş. 2006'da bu ortalama % 82'ye ulaşmış. Yazım yanlış yok. Yüzde sekseniki. Yani 18 liram var diyene sekseniki lira kredi verilmiş. Bu ortalaması. % 100, yani sıfır teminatla kredi verilen de var.

■ Subprime kategorisinin en riskli altgrubunda krediyi alanlardan gelirlerini kanıtlamaları istenmiyor, borçlu olup olmadıkları araştırılmıyormuş. Bir araştırmaya göre geçen yıl veriole subprime krediler içinde bunların oranı % 40. Bunlara "liar loans", yani yalancı kredileri deniyor. Çünkü geliri araştırılmayanların % 90'ı gelirini olduğundan çok fazla göstermiş.

■ Bu grubun riski daha yüksek olduğundan bu tür kredilere daha yüksek faiz uygulanıyor. Gelgelelim 2004'te faizler yükselmeye başlayınca bu gruba kredi verebilmek için şu formül geliştirilmiş: Kredi faizi ilk birkaç yıl için piyasa faizinden daha düşük, sonra birden % 12 gibi çok yüksek oranlara yükseliyor. Buradaki beklenti, gayrimenkul fiyatlarının hep yükselmeye devam edeceği. "Faiz yükselene kadar nasıl olsa ipoteklenen evin fiyatı yükselir, krediyi alan da refinansmanla ek kaynak sağlayarak mortgage'ı öder" diye düşünülmüş. Tam bir iskam-bilden kule.

İşte Amerikan ekonomisi son beş yıldır finans sektörünün her türlü risk algısını, bankacılığın gerektirdiği ihtiyatı bir yana bırakması sayesinde büyüyebildi. Amerikan borsalarındaki büyük yükseliş de bir yandan Amerikan ekonomisindeki bu

hormonlu büyümeye, bir yandan da Amerika'daki büyük para-kredi genişlemesine bağlıydı. Burada tam bir saadet zinciri modeli söz konusu. Her saadet zincirinde olduğu gibi, bunun da er geç çökmesi kaçınılmaz, çünkü saadet zinciri sistemi daimî olarak sisteme yeni katılımların olmasını gerektirir. Mortgage'a dayalı büyüme modelinde de konut fiyatlarının sürekli artması, en azından hiç düşmemesi gerekiyor ki, bu da mümkün değil. Son tahlilde bir ülkedeki gayrimenkul piyasası o ülkedeki nüfusla ve onların gelir ve servetleriyle sınırlı olmak durumunda; sonsuza kadar artamaz. Dolayısıyla ABD gayrimenkul/konut piyasasında son beş yıldır jet hızıyla yükselmiş olan fiyatlarda ortaya çıkan gerileme sürecinin daha epey zaman devam etmesi kaçınılmaz.

Bu sistemin bir özelliği de müşteri riskinin mortgage'ı veren şirkette veya onu fonlayan bankada kalması. Bu krediler ipotekli evler teminat gösterilerek tahvile dönüştürülmüş ve gelişmiş dünyadaki hemen hemen bütün yatırım fonlarına satılmış. Tabii bu tahvillerin zarar etmemesi için de Amerika'daki konut fiyatlarının asla düşmemesi gerekiyor. Görüldüğü gibi sorunun Amerika'daki mortgage sektörüyle sınırlı kalması söz konusu değil. Nitekim Ağustos çalkantısı ilk olarak Amerika'da değil, Avrupa'da patlak verdi. Fransa'nın en büyük bankası olan BNP kendisine ait üç yatırım fonundan para çekilişlerini durdurmak zorunda kalmıştı, çünkü bu fonlar ABD mortgage tahvilleriyle doluydu ve Amerika'da konut satışlarının düştüğünü gören yatırımcılar paralarını çekmek için hücum etmişlerdi. Fransa'nın en büyük, Avrupa'nın dördüncü en büyük bankasının üç tane fona gelen çekiliş taleplerini karşılayamaması Ağustos çalkantısını başlattı.

Dünya ekonomisinin önünde çok sıkıntılı bir dönem olduğu ortada. 32 milyar dolarlık cari açığıyla Türkiye'nin bu çalkantıdan yara almadan kurtulması mümkün görünmüyor. ■

ÜÇ BOYUTLU ATATÜRK MASKİ

Ürünün ismi: Üç boyutlu, iç bükey Atatürk maskı

Ebatları :

Boy 526 mm.
En 371 mm.
Yükseklik 160 mm.

Kullanılan malzemeler

Ana gövde Karbon katkılı 1. kalite polistren
Arka plaka 1,2 mm MDF

Boya

Çift kat astarlama işleminden sonra efektli yıldız boya

Ambalaj

Hava balonlu naylon malzeme ve kraft dopel oluklu mukavva kutu

Notlar

- Ürünün üzerindeki 49 mm.x258 mm lik çerçeve içine pirinç plaket yerleştirebilmektedir.
- Farklı ışık ortamlarında Atatürk'ün yüzü farklı ifadeler kazanmaktadır.

**Atatürk Maskı edinmek isteyenler
(0-212) 217 36 48 – 50
numaralı telefonlardan
USİAD Genel Merkezi ile
iletişime geçebilirler.**

Japonya Ankara Büyükelçisi Tomoyuki ABE:

"Türkiye'nin Avantajı Nitelikli İş Gücü"

Oktan ERDİKMEN

Türk- Japon ilişkileri yeterli düzeyde midir?

Japonya ve Türkiye ilişkilerinde bugün itibariyle herhangi bir sorun bulunmuyor. İlişkilerimiz normal düzeyde devam ediyor. Ancak bu tatminkâr mı diye düşünecek olursak, kişisel kanaatim ilişkilerimizin özellikle ekonomik alanda geliştirilebilir olduğu yönündedir. İki ülke arasında daha yapılacak çok şey var.

İlişkilerin çok çaplı, geniş anlamda boyutları var. Örneğin ekonomik anlamda daha fazla Japon firması Türkiye'ye gelerek iş yapabilir. Ancak bu şirketlerin buradaki imkânların çok da farkında olmadıklarını düşünüyorum. Ben Türkiye'de görev almaya başladıktan sonra Japonya'nın ekonomi yetkililerine bu fırsatları her defasında anlatmaya çalıştım. Çağımız bilgi çağıdır. Bu imkânları, Türk şirketlerinin ve devlet yetkililerinin Japonya'daki firmalara duyurabileceklerini düşünüyorum. Ancak, küresel ekonomide pazarlar arasında çok ciddi rekabet var. Bu aşamada Türkiye'nin kendini ifade etmesinin kimi zorlukları da olabilir.

Türkiye, Japon yatırımcıların Avrupa'ya yatırım bağlantısı olarak lanse edilebiliyor. Ancak, diğer taraftan Romanya gibi, Bulgaristan gibi AB üyesi ülkelerin Japon firmalarına bu bağlantıyı hâlihazırda AB üyesi olmaları nedeniyle daha kolay sağlayabilmeleri de söz konusu. Burada Türkiye'nin en fazla önem vermesi gereken hususun kaliteli iş gücü olduğu-

nu düşünüyorum. TOYOTA örneğinde olduğu gibi, Türkiye'de yüksek kalitede ürünlerin imal edilebileceğini hissettirmek gerekiyor. Burada TOYOTA fabrikası kurulacağı zaman, çok sayıda Türk işçi ve mühendis Japonya'nın Toyota şehrine götürülerek yanılmıyorsam 10 aylık bir eğitimden geçirildiler. Burada TOYOTA'nın felsefesini kavrayan bu işçiler, ustalar ve mühendisler oldukça nitelikli ürünlere imza atıyorlar. Bu olumlu yönün çok iyi vurgulanmasının, bu tür yatırımları Türkiye'ye çekmek bakımından büyük fayda sağlayacağını düşünüyorum.

Türkiye ve Japonya arasındaki siyasi ilişkileri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Siyasi ilişkilerde farklı şekillerde gelişmelerin sürdürülmesinin gerektiğini düşünüyorum. Benim dönemimde Türk Başbakanı ve Dışişleri Bakanı Japonya'yı, Japon Başbakanı ise Türkiye'yi ziyaret ettiler. Bu ziyaretler benim dönemime denk geldi ancak baktığımızda Japon Başbakanının bir önceki ziyaretinin 15 sene önce gerçekleştiğini görüyoruz. Bu

Türk şirketlerinin kendilerini Japonya'daki firmalara daha iyi ifade edebildikleri takdirde iş birliği imkanlarının artacağını ifade eden Büyükelçi ABE, "Türkiye'nin dünya pazarında etkili olma mücadelesinde en büyük kozu nitelikli bir iş gücüne sahip olmasıdır. Türkiye bu yönünü çok iyi değerlendirmeli" şeklinde konuştu.

ziyaretlerin daha sık gerçekleşmesi gerekiyor.

Son dönemde gazetelerde, Japon ev kadınlarının yüksek faizi nedeniyle paralarını Yeni Türk Lirasına yatırdıklarına dair haberler var. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bu konuda kesin bir ifade kullanmak zor. Dünya ekonomisindeki kimi dalgalanmaları tahmin etmek çok da kolay değil. Finans kuruluşları, bankalar kendi içlerindeki kayıtları bile izlemekte zorlanıyorlar. Ancak ben bu oranın dünya ekonomisini etkileyecek kadar yüksek olduğunu sanmıyorum. Bu oran belki yüzde bir, belki de binde bir olabilir. Türk ekonomisini etkileyecek düzeyde olduğunu söylemek mümkün değil. Bu durum gazete haberi olarak enteresan bir durum olduğu için gazeteler bu habere yer vermişlerdir diye düşünüyorum. Yoksa Japon kadınlarının aldıkları YTL'nin Türk ekonomisini çok etkileyeceğini sanmıyorum.

Japonya'nın döviz rezervinin derhal ABD'nin ekonomik krizine yol açacağı söz konusu değildir. Son dönemde ABD ev kredilerinden kaynaklanan bir kriz ortaya çıktı. Bu krizde bir takım döviz karşısında para değerinin değişmesi meydana gelmiştir, fakat devlet organları da bunu normal hale getirmek için elinden ge-

leni yapmaktadır. Bu yüzden bu krizin zamanla sakinleşeceğine inanıyorum. Japonya'da da durum aynıdır, onun için Japonya rezervindeki ABD dolarlarının bu tarz bir krize neden oluşturacağını tahmin etmiyorum.

Bir Japon diplomat olarak Türkiye'de dört yıl geçirmek nasıl bir duygu?

Türkiye'de dört yıl geçirmek bana oldukça enteresan geldi. Ben kişisel olarak eski tarihe ilgi duyarım, bu ko-

nulardan çok hoşlanırım. Türkiye'de tarihle ilgili olarak çokça gezilecek yerlerin, görülecek eserlerin bulunması beni oldukça memnun etmiştir.

Bir süre önce Türkiye'nin doğu bölgesine gittiğimde Büyük İskender'le Darius'un savaştığı bölgeleri görmek, o büyük savaşın yapıldığı yerleri gezmek benim açımdan çok ilginçti, çok memnuniyet verici idi. Türkiye gerçekten muhteşem bir ülke. ■

Japonya'da Ekonomi ve Endüstri

Japonya ekonomik yönden dünyanın en gelişmiş ülkelerinden biridir. Gayrisafi Yurt İçi Hasılası ile dünya sıralamasında ikinci olan Japonya'nın Toyota, Sony, Fuji Film ve Panasonic gibi markaları dünya çapında tanınmaktadır.

İhracat ve İthalat

Japonya, üretimde güçlü olmasına karşın doğal kaynakları az bir ülkedir. Japon şirketlerinin ithal ettikleri ham maddeyi işleyerek hem yurt içinde satmaları hem de ihraç etmeleri alışılmış bir uygulamadır. Japonya'nın teknolojiyle dünya lideri olduğu robot yapımı, ekonomik büyümenin gelecek vaat eden alanlarının başında gelir.

Tarım

Japonya'nın temel tarım ürünü pirinçtir ve ülkede tüketilen pirinçin büyük

kısmı yerli üretilmektedir. Japonya nüfusuna oranla tarıma elverişli alanlarının az olması dolayısıyla tüm halkı doyuracak yeterli buğday, soya fasülyesi vb. ürünler yetiştirilememektedir.

Ulaşım

Geniş çaplı hava ve deniz ulaşım ağının yanı sıra ülkenin tüm bölümlerini kapsayan yaygın kara yolu ve demir yolu ağı ile Japonya'nın ulaşım sistemi oldukça gelişmiştir. Kurşun tren olarak da adlandırılan shinkansen'ler saatte 250-300 km hız yapabilen hızlı trenlerdir. Tokyo ve Osaka çıkışlı toplam altı shinkansen hattı mevcuttur. Shinkansen dünyada en hızlı ve güvenli demir yolu sistemlerinden biri olarak kabul edilmektedir.

(Bilgiler, Japonya Büyükelçiliği Japonya Tanıtım Kitabından alınmıştır).

Yeni Ürün Geliştirme Projelerinin Yönetimi

Mehmet ZAIM

Teknoloji Komisyonu Başkanı

Giriş

Bir işletmede gerçekleştirilen faaliyetleri iki grup altında toplamak mümkündür. Bunlardan ilki dönemsel (genelde yıllık) olan ve bütçe-bilanço ilişkisi içinde ifade edilen işletme faaliyetleridir. Üretim, pazarlama ve satış, v.b. faaliyetler bu kapsamdadır. Diğer grup faaliyet ise tanımlı, belirli ve benzersiz bir sonuca (örneğin yeni bir ürüne) ulaşmak için gerçekleştirilecek çabalar bütünü olarak ifade edilen, başlangıcı ve sonu belirli (dönemsel olmayan) proje faaliyetleridir. Her iki grup faaliyet de işletme kaynaklarının yönetimi ile ilgili olmakla beraber, yönetim yaklaşımı açısından farklı bilgi ve beceriler gerektirmektedir. Örneğin, birinci grup faaliyette belirli bir zaman ve kaynak bütçesi içinde gerçekleştirilebilecek çıktılarını planlama; diğerinde ise belirli bir çıktı için zaman ve kaynak bütçesini planlama becerisi ön plandadır. Bu nedenle, özellikle yeni ürün geliştirme faaliyetleri yürüten firmalar, işletme yönetim becerileri ne düzeyde gelişmiş olursa olsun, proje yönetim süreci ile ilgili bilgi ve becerilerini de geliştirmek zorundadırlar.

Yeni Ürün Geliştirme Projeleri

Bir işletme açısından yeni ürün geliştirme ihtiyacının kaynakları çok çe-

şitlidir. İşletme yeni pazarlara açılmak, mevcut pazardaki payını yeni ürünlerle genişletmek, ya da mevcut bir ürün ailesini ikame etmek ya da yeniden konumlandırmak için yeni ürün geliştirme projeleri gerçekleştirir. İşletmeler uzun vadeli stratejik pazar hedeflerine uzanan bir yol haritası üzerindeki çeşitli ürün hedeflerini gerçekleştirmek için de düzenli bir biçimde yeni ürün geliştirme projeleri gerçekleştiriyor olabilirler.

Diğer yandan yeni ürün geliştirme projelerinin kapsamı çok farklı olabilir. Örneğin tanımlı bir pazar ihtiyacını karşılamaya yönelik bir yeni ürün geliştirme projesinin kapsamı, ihtiyaç analizi, ürün tasarımı, ürün geliştirme ve test çalışmalarından oluşabilir. Buna karşılık teknolojinin gelişmesi paralelinde oluşan bir fikrin ürüne dönüştürülmesi ile ilgili projeler ise, kavramsal tasarım, araştırma ve teknoloji geliştirme, ürün tasarımı, ürün geliştirme, test ve pilot üretim gibi çok daha geniş bir kapsama sahip olabilirler. Birinci tip projelere örnek olarak, pazar-çekimli projeler, örneğin, yakıt harcaması düşük ve B sınıfı otomobillerin geliştirilmesi projeleri verilebilir. İkinci tip projelere de örnek olarak teknoloji-itişli projeler, örneğin, multimedia mesaj özellikli, sayısal kameralı cep telefonlarının geliştirilmesi projeleri verilebilir.

Yönetim tekniği olarak baktığımızda, proje yönetiminin planlama, yürütme, izleme, denetleme, düzeltme

ve değiştirme döngüsü, temelde diğer işletme yönetim faaliyetlerinde olduğundan farklı değildir. Konuyla ilgilenenler proje yönetimi konusunda genel bilgi ve desteğe İnternet üzerinden yapacakları basit bir arama ile kolayca ulaşabilirler. Yeni ürün geliştirme projelerinde kapsamın belirlenmesi çok daha kritik ve karmaşık bir konudur. Yeni ürün geliştirme süreci, doğası gereği, zaten teknik riskleri fazlasıyla barındıran bir süreçtir. Bunlara ilave olarak gelecek kapsam ve yönetim risklerinin an alt düzeyde tutulması gereklidir. Bu nedenle yeni ürün geliştirme projelerinin kapsamı ve proje yönetim süreci üzerinde durmak faydalı olacaktır. Sınırlı bir alanda bu konuları geniş bir biçimde açıklamak mümkün değildir. Bu nedenle verilen bilginin amacı yalnızca konuya ilgi duyan bir okuyucunun dikkatini çekmektir.

Yeni Ürün Geliştirme Projelerinin Kapsamı

Bir yeni ürün geliştirme projesinin kapsamı en geniş haliyle aşağıdaki gibi olabilir:

1) Proje yönetimi: Projenin tüm idari faaliyetleri, maliyet, program, performans, veri, sözleşme, garanti, lojistik, v.b. unsurlarının yönetimi faaliyetleri bu kapsamdadır. Sonraki bölümde bu konu ile ilgili daha fazla bilgi verilmiştir.

2) Sistem mühendisliği: Ürün fikrinin kavramsal tasarımından başlayarak, ürün gereksinimlerinin belir-

lenmesi ve ürünün yazılım, donanım, insan ve bilgiden oluşan bir sistem olarak tarifine kadar olan tüm sistem mühendisliği sürecinin gerçekleştirilmesi; gereken mühendislik özel uzmanlık alanlarının (güvenilirlik, emniyet, insan mühendisliği, elektromanyetik uyumluluk, v.b.) ürün geliştirme faaliyetlerine entegrasyonu; mühendislik çalışmalarının teknik planlama ve kontrolü bu kapsamdadır.

3) Ürün geliştirme: Sistem mühendisliği çalışmaları ile tariflenen ürünün tasarımı, geliştirilmesi, prototip üretimi, entegrasyonu ve testi bu kapsamdadır. Varsa projenin araştırma ve teknoloji edinme (geliştirme, transfer, v.b.) çalışmaları da bu kapsam içinde ele alınmalıdır.

4) Test ve değerlendirme: Ürün geliştirme sürecinde ortaya çıkan prototiplerle, mühendislik verilerinin doğrulanması amacıyla gerçekleştirilecek test ve değerlendirme çalışmalarıdır. Yeni ürünü geliştiren birimin ve ürünün müşterisi olacak taraflarla yapılacak test ve değerlendirme çalışmalarını kapsar. Ürün modellerinin hazırlanması, modelleme ve simülasyon, test tesisleri ve test hizmetleri gibi destek ihtiyaçları da bu kapsamda düşünülmelidir.

5) Eğitim: Proje kapsamında gereken eğitim hizmetleri, cihazları ve tesisleri bu kapsamda planlanmalıdır.

6) Veri: Ürün ile ilgili hazırlanacak teknik yayınlar, mühendislik, yönetim verileri ve ürün desteği verileri ile bu verilerin saklanması için gereken alt yapı bu kapsamdadır.

7) Destek teçhizatı: Ürün desteği için gerekli tüm genel ve özel destek donanımları ve yazılımları bu kapsamdadır.

8) İşletmeye alma: Ürün eğer özel bir araçta ya da tesiste kurulacak ve işletmeye alınacaksa (örneğin bir veri merkezinde işletmeye alınacak bir yönetim bilgi sistemi) bu amaçla yapılacak tüm kurulum, yapım, tesis dönüşüm, v.b. faaliyetler bu kapsamdadır.

9) Sanayi tesisleri: Ürünün üretimi, depolanması ve bakımı için gereken ürüne özel tesislere ilişkin yapım, dönüşüm, makine tedarik ve modernizasyon ile bakım faaliyetleri bu kapsamdadır.

10) İlk yedek parça ve bakım/onarım: Ürünün ilk kullanıma alma ve pilot kullanım sürecinde gerekecek yedek parça, bakım/onarım v.b. malzemeleri de bu kapsamda ele alınmalıdır.

Görüleceği üzere bir yeni ürün geliştirme projesinin kapsamı, ürünün geliştirilmesi ile doğrudan ilgili olan tasarım ve geliştirme faaliyetlerinin yanı sıra, dolaylı birçok faaliyeti de içermektedir. Bu faaliyetlere ilişkin planlamanın yeterli düzeyde olması projede zaman ve maliyet risklerinin en aza inmesini sağlayacaktır. Planlama kalitesini belirleyecek olan unsur ise, işletmenin proje yönetim sürecine ilişkin yetkinlik düzeyidir. Aşağıdaki bölümde kısaca bu süreç hakkında bilgi verilmiştir:

Yeni Ürün Geliştirme

Projelerinin Yönetim Süreci

Yeni ürün geliştirme projelerinin yönetimi için, Proje Yönetim Enstitüsü (PMI – www.pmi.org) tarafından hazırlanan ve dünyada genel kabul gören bir standart haline gelen “A Guide to The Project Management Body of Knowledge” rehberi referans alınabilir. Bu rehberde göre proje yönetim süreci 9 temel alanda bilgi ve becerilerin tümleşik olarak uygulanmasını gerektirir. Bunlar; tümleşik yönetim, kapsam yönetimi, zaman yönetimi, maliyet yönetimi, kalite yönetimi, insan kaynakları yönetimi, iletişim yönetimi, risk yönetimi ve tedarik yönetimidir. Bu alanlar altındaki alt süreçler ise bir proje iş akışı içinde aşağıdaki gibi dağılmışlardır:

1) Proje başlatma süreçleri: İşletme içi ya da dışından olan proje sahibi ile yapılan sözleşme ve üzerinde mutabakat sağlanan bir iş tanımına bağlı olarak, proje amacı, teşkilatı ve bütçesine ilişkin proje yetkilendirme belgesinin (proje beratı) ve taslak proje kapsam bildiriminin oluşturulması çalışmaları bu kapsamdadır.

2) Proje planlama süreçleri: Proje yönetim planının hazırlanması, kapsam tanımlama ve planlama, iş dağılım ağacı geliştirme, iş tanımlama ve sıralama, kaynak gereksinimi ve süre tahmini yapma, program yapma, maliyet tahmini ve bütçeleme, insan kay-

nakları planlama, kalite planlama, iletişim planlama, risk yönetimi planlama, risk tanımlama, risk analizi, karşı tedbir planlama, satınalma, tedarik ve sözleşme planlama çalışmaları bu kapsamdadır.

3) Proje yürütme süreçleri: Proje yürütme çalışmalarının yönlendirilmesi ve yönetimi, kalite güvencesi faaliyetleri, proje ekibi oluşturma ve geliştirme, satış planlama ve yönetimi ile bilgi yönetimi çalışmaları bu kapsamdadır.

4) Proje izleme ve denetleme süreçleri: Tüm proje çalışmalarının izlenmesi ve denetimi, değişikliklerin izlenmesi ve denetimi, kapsam denetleme ve doğrulama, maliyet/program durum denetimi, kalite denetimi, ekip yönetimi, performans raporlama, paydaş ilişkileri ve iletişim yönetimi, risk izleme ve denetimi ile sözleşme yönetimi çalışmaları bu kapsamdadır.

5) Proje kapanış süreçleri: Projenin, proje planında belirtilen koşulların oluşmasıyla gerçekleştirilecek kapanış çalışmaları ile varsa sözleşmenin gerektirdiği yasal kapanış işlemlerinin gerçekleştirilmesi çalışmaları bu kapsamdadır.

Sonuç

Çeşitli ihtiyaçlara bağlı olarak yeni ürün geliştirme projeleri gerçekleştiren işletmelerin, yalnız teknik risk alanını oluşturan araştırma, teknoloji ve ürün geliştirme alanlarına bilgi ve beceri sahibi olmaları yeterli değildir. İşletmelerin yeni ürün geliştirme sürecini tüm boyutlarıyla çok iyi bilmeleri; yönetsel risk alanlarını oluşturan kapsam belirleme ve proje yönetimi konusunda da bilgi ve beceri sahibi olmaları gerekmektedir. Çünkü geliştirilen bir ürünü yalnız başarılı bir teknoloji gösterimi prototipi olmaktan çıkarıp, başarılı bir ticari ürüne dönüştüren etmenler işte bu bilgi ve becerilerdir. Ayrıca, sürece ilişkin bilgi ve becerileri gelişmiş işletmelerin, yönetim risklerini en aza indirmekle sağlayacakları iş gücü, zaman ve para tasarruflarını, yeni teknoloji ve ürün geliştirme çalışmaları için kaynak olarak kullanabilecekleri de unutulmamalıdır. ■

Kültürel Mirasımıza Sahip Çıkmak

Yrd. Doç. Dr. Sema SANDALCI
Trakya Üniversitesi
Arkeoloji Bölümü Öğr. Üye.

M.Ö. X. binden itibaren insanoğlu yaşadığı dünyada, fırtına, güneş, karanlık, yağmur, sıcak, soğuk, deprem gibi kendi kontrolü altında olmayan doğa olaylarını tanrılaştırarak, bunlarla uyum içinde olmaya çalışmışlardır.

Periyodik göksel olayları izleyerek “zaman” kavramını yakalamış, bitkileri büyüten gökteki ayın, her gece aldığı şekillerden takvimi oluşturmuş, böylece ay kültürünün önderliğinde, “kaos” yani karmaşa, belirsiz sayılan yaşamın aslında bir “kosmos”u yani “düzen”i olduğunu anlamış, böylece tarımı geliştirmişti. Bu düzeni tek bir varlıkla açıklayamamış, sonunda toprak, güneş, hava, su ve ateş arasında bir birlik olduğunu kavrayarak, her birine tapınmış, şükranlarını sunmuştu. Fakat, en fazla saygı toprağa ve göğe gösterilmekteydi. Çünkü toprak, tüm canlıları doğuran, üreten ve besleyen bir anaydı. Bu yüzden Neolitik çağdan itibaren kadın toprakla özdeşleştirilmiş, Kybele, yani Ana kültü yaratılmıştı. Toprak, doğurgan olduğu için bir kadındı, ama yağmur olmazsa, toprak verimli olamıyordu. Eskiçağ insanı, yağmurun yaşama katkısını da anlamıştı. Buna göre, Gökyüzü de yağmurla toprağı döleyen bir erkekti. Neolitikten başlayan bu inancın getirdiği gelenekler, evli-

lik dahil günümüze değin doğu dünyasında binlerce yıl etkisini sürdürmektedir. İşte bu yüzden eskiçağdan bu yana Doğu kültürlerinde -bugün ulusal bayraklarında temsil edilen- “ay kültü” de önemlidir. Yüzyıllar boyu Anadolu’da “Topraktan geldik, toprağa gideceğiz; topraktan beslendik, toprak olacağız.” anlayışı egemense, kökeni böyle bir geçmişe dayanmaktadır.

Bugün Çanakkale ilimiz içinde bulunan, önemli ve eski bir kent olan Troia’da da “besleyici” olarak nitelendirilen toprak ve nimetlerine,

eskiçağ Asya ve Akdeniz dünyasıyla iç içe olan Girit, Trakya, Yunanistan ve eskiçağın son batı sınırını temsil eden İtalya’da da derin saygı vardı. Bahar şenlikleri, kralların taç giyme zamanı olan yeni yıl, ayrıca hasat bayramları bunlara örnektir.

Yunan medeniyeti ise Anadolu’da M.Ö. II. binlerin ortalarına uzanmakta ve özellikle Batı Anadolu kıyılarından başlayarak, zamanla hemen tüm kıyı bölgelerine yayılarak günümüze değin etkisini sürdürmüştür. Ortalama 3500 yıllık süreç ve tarihi kentleri, görkemli yapıları, sanat eserleri ve edebiyatıyla Anadolu’nun hemen her yerine dağılmış bir dönemdir. Nitekim Mısır, Mezopotamya, Ege adaları, Trakya gibi önemli halkların izleriyle dolu Yunan mitolojisi, yaşanan ortak değerlerin bir ürünüdür. Bugün Avrupa (Fransa, İngiltere ve Almanya) Eski Yunan ve Roma medeniyetini, kendi kökleri ve ataları saymakla, olmayan tarihlerine “yapay” bir dayanak aramaktalar. Elbette Avrupa’nın kendine özgü yaşam biçimi olmalıdır. Fakat geçmişte yaşadıkları ve yaptıklarının, bugünkü medeniyetin temellerini oluşturan Mezopotamya-Akdeniz olayların hiçbirinde rolleri bulunmamaktadır. Eğer olsaydı, geçmişin kültür ve ticaret anlayışını bugün siyasi sömürgelerine kaynak yapmazlardı.

Zaman ve tarih, bu topraklarda pek çok olaya sahne olmuştur. MÖ. III. yüzyıldan itibaren Roma’nun siyasi yayılımı, ardından M.S. 396’da Roma’nın ikiye ayrılması, bunun so-

nucu olarak, Doğu Roma ve Hıristiyanlıkla birlikte Anadolu'da, başlayan yeni bir inanç, siyasi ve sosyal düzen, eskiçağın siyasi dönemini kapamıştır. Batı Roma adına Avrupa'dan gelen Haçlı darbeleri sonucu Asya kökenli Türklerle Bizans'ın ilişkileri ve Bizans'ın 1453'te Türklerin eline geçmesine yol açmıştır. Bizans'ın mirası, Doğu adetleriyle dolu Osmanlı medeniyetine geçmişti. Osmanlı'nın geliştirdiği kendine özgü yeni bir yaşam tarzı, mimari, sanat eserleri ve üç kıtaya hükmeden padişahlık sistemi ise 19. yüzyıl itibariyle verilen tavizler sonucu Avrupa'nın etkisiyle tümünden dağıtılması noktasına gelmişti. Bununla birlikte, eski ve yeni her bir dönemin paha biçilmez eşsiz sanat eserleri, mimari yapıları ve yaşam tarzları, belge olmanın dışında Anadolu zenginliğini de üst üste katlamıştır.

Türkiye, Atatürk ve Cumhuriyet itibariyle nefes alan bir toplum olmuştur, fakat II. Dünya Savaşıyla beraber ülkemizde başta demokrasi sorunu ve eğitim olmak üzere belirsiz çizgiler hâlâ yaşanmaktadır. Zira bizim gibi köklü bir ülkenin demokrasi anlayışı, Avrupa'nın "siyasi ve kültür emperyalizmine" hizmet edecek şekilde olmamalıdır. Nitekim aynı ülkeler II. Dünya Savaşı ve sonrasında dost oldukları Yunanistan'ı istila etmeye kalkıştığında gördük ki, Yunan halkı da, siyasi olarak onlara teslim olmaksızın, savaşmayı tercih etmiştir. Tarihini ve coğrafyasını korumak elbette her halkın hakkıdır; bu hakkı, evrenin ve doğanın yasaları belirlemiştir. Aiskhylos'un "Persler" adlı eserinde bunu açıklayan güzel cümleler vardır.

Bununla birlikte, arkeoloji bir disiplin olarak 19. yüzyılın ortasında Avrupa'da başladı, fakat temelinde yatan eser kaçakçılığı anlayışını görmemek olmaz. 1960'lara dek, üniversitelerde eskiçağ dil derslerini veren hocalar ya İngiliz ya da Almanlardı. Oysa, pek konuda ileri görüşünü gösteren Atatürk, geçmişini doğru bilmek için Ankara'da Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'ni kurdu. Burada, önce Sümer, Hitit gibi eskiçağ dillerinin öğrenilmesini, tarihsel gelişimin ortaya çıkarılması-

nı, bölgenin tanınmasını ve bu ölçüde kazıların ve bilimsel çalışmaların Türkler tarafından yapılmasını istiyordu. Atatürk, elindeki az bilgiye karşın Anadolu'nun tüm çağlarına hayrandı. Arkeolojik kazıları ziyaret etmesi, sorular sorması, bilgiler alması bunun en güzel örneğidir. Onu dışında hiçbir siyasetçimiz bugüne değin kazılarla bu denli yakından ilgilenmemiştir. Atatürk, eğitim için yabancı hocaları bile getirtmekte hiç tereddüt etmemiştir. Çünkü onlardan ders alacak cefakâr, akıllı, dürüst ve bilgili Türklere güveniyordu. Fakat onun ölümünün ardından çizgiler birden değişmiştir. Dersleri veren İngiliz ya da Almanlar, arkeolojik kazılar aracılığıyla pek çok tarihi eseri kaçırdığı gibi, tarihe birinci elden kaynak olan Sümer, Asur, Hitit çivi yazılı yüzlerce tabletlerin asıllarını kopya çıkarmaksızın en az 70 yıldır kendi ülkelerine götürmekte ve geri dönüşü olmayan bu belgelerin içerikleri üzerine Türkiye'ye asla bilgi vermemektedir. Elbette, Türkiye'de dönemin siyasi nedenlerini de göz ardı edemeyiz. Örneğin, 1947'li yıllarda Ankara Dil, Tarih ve Coğrafya Fakültesi'nde, bölümün yetkisi Girit kökenli İngilizce, Fransızca, Yunanca, ayrıca Arapça, Farsça ve Osmanlıca bilen Prof. Fazıl Nazmi Rükün gibi coğrafi ve kültürel donanımlı birine değil de Eski Yunanca'sı çok da iyi olmayan Alman Jorg Rode'in eline verilmişti.

Şunu kabul etmek gerek. Türkiye bugün çoğunlukla sevilen bir ülke değil, ama her zaman çekinilen bir

ülkedir. Coğrafyası, stratejik konumu ve tarihi geleneğiyle köklü bir ülke olduğu düşünülürse, sempatik yerine çekinilen bir ülke olması daha önemlidir. Yoksa, Anadolu aynı Anadolu'dur. Hititler'in çarığı bile hâlâ ayağımızdadır, testileri hâlâ yanı başımızda, adetleri hâlâ süregelmektedir. Çünkü çoğumuz o gelecekte geliyoruz. Aynı şekilde, sınır komşularımız dahil tüm bölgede geçmişin binlerce yılın izleri, adetleri, alışkanlıkları, bugün gündelik yaşamın içinde yerini korumaktadır. Özellikle de Türkçe, bağrında eski çağlara ait pek çok kelime ve deyişleri saklamaktadır. Avrupa'nın görmek istemediği en önemli gerçek de budur. Yazık ki, bizler doğruları görmedikçe, onlar bunu fırsat bilmeyi sürdürecektir, böylece maddi olarak paha biçilmez eserlerin kaçırılması ve arkeolojik tahrip daha devam edecek, hatta tarihe yönelik hileli bilimsel saptamalar da gündeme gelecektir. Örneğin, 100 yıldır Troia'yı kazan Almanların, nasıl şüpheli işler yaptığını bilen var mı? Troia'dan çıkan eserleri sayısız müzeye ve koleksiyonculara satan bu kişiler, yakın geçmişte yapılan bir sergi için bile Türkiye'ye gönderilmesine izin vermemişlerdir. ■

¹ Ay kültüyle ilgili tapım ve ayın şekillerine dayalı takım oluşturma izlerini, yazılı olarak Mezopotamya'da M.Ö. III. binde gelişen Sümerlerden itibaren izlemek mümkündür. Ay tanrısı, Sümerde, Nanna; Babil'de Sin şeklinde geçmektedir, bkz. Muazzez İlimiye ÇİĞ, Ortadoğu Uygurluk Mirası, Kaynak Yayınları, İstanbul, s. 53-54; S.N. KRAMER, Tarih Sumer'de Başlar, (çev. M. İ. Çiğ), TTK, Ankara, 1990, s. 69.

² Homeros, İlyada, III, 89 (çev. Azra Erhat), Can Yy. İstanbul, 1984.

³ Örneğin, tarıma dayalı bir Hitit şenlik kutlamalarına şarap ve kurban için bkz. Trevor BRYCE, Hitit Dünyasında Yaşam ve Toplum, (çev. Müfit Günay), Dost Kitabevi, Ankara 2002, s. 205-208.

⁴ Nitekim, tarihi ve adetleriyle Asya'yı, Mısır'ı, İran'ı ve Yunan'ı ayrıntılı anlatan tarihin babası Herodotos, Trakya'nın ötelere için "...oralarda başka ülkeler, insanlar var mı, varsa nasıl yaşarlar, bilen yoktur," der.

⁵ Eserde, Pers (İran) ordusundan pek kişinin Yunan diyarlarında açtıktan, susuzluktan, soğuktan ölmesini, Darius, "Helen (Yunan) ülkesine bir daha savaş açmayasınız, Med ordusu sayıca üstün bile olsa, üzerinden savaşılan toprak, onlardan yana, onlarla birlikte savaşmakta," şeklinde yorumlar, bkz. Aiskykhos, Persler, dize 489-491, 504-510, 565-568 ve 790-794.

⁶ 1933 yılı itibariyle Türkiye'ye gelen yabancı bilim insanlarını anlatan yayın için bkz. Philipp SCHWARTZ, Kader Birliği, Yurt Dışındaki Alman Bilim Adamları Yardımlaşma Cemiyeti, (çev. Nagehan Alçı), Belge Yayınları, İstanbul, 2003.

Afşar TİMUÇİN:

"Toplumsallık Bilinci Giderek Eriyor"

Oktay GÜNEY

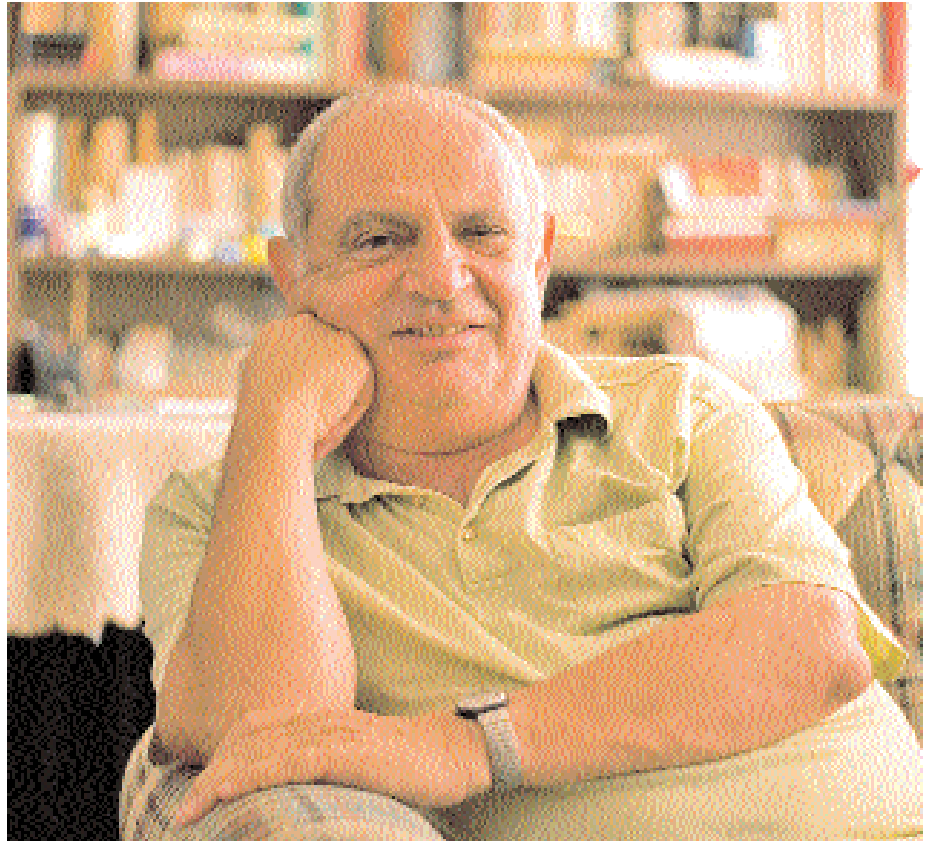
Türk toplumunun bugünkü kültür ve bilinç yapısına baktığınızda ne görüyorsunuz? Toplumun ve kurumlarının yozlaşmasıyla estetik değerlerin yitirilişi arasında bağ kurabilir miyiz?

Bizim toplumumuzun kültür düzeyi çok yüksek olmadığını ve bu kültür düzeyinin de giderek düşmekte olduğunu gözlüyoruz. Bunun pek çok nedeni olabilir; ama temel nedenlerin başında nüfus artışı geliyor. Bir başka neden olarak da hükümetlerin gerçek anlamda bir planla-

ma anlayışıyla devleti yönetmemele-ri de düşünülebilir. Dolayısıyla burada gerçek bir sıkıntı var. Kitlelerin kültür açısından her gün biraz daha geriye itildiğini, buna koşut olarak da bireyci eğilimlerin artmakta olduğunu görüyoruz. Toplumsallık bilinci giderek eriyor. Bizim çocukluğumuzda ülküsel ölçülerde bir toplumsallık fikri yoktu; ama insanlar bir toplum içinde olmanın rahatlığını ya da erincini yaşıyorlardı. Oysa bugün bireylerin birbirinden tamamen kopuk yaşadığı bir toplumdayız. Hatta

Prof. Dr. Afşar Timuçin Felsefe, roman, öykü, şiir, deneme ve inceleme alanlarında onlarca yapıtın sahibi bir filozof. Kısacası o, kendini insanlığa adanmış "gittikçe gidilen mor denizler" gibi bir aydın.

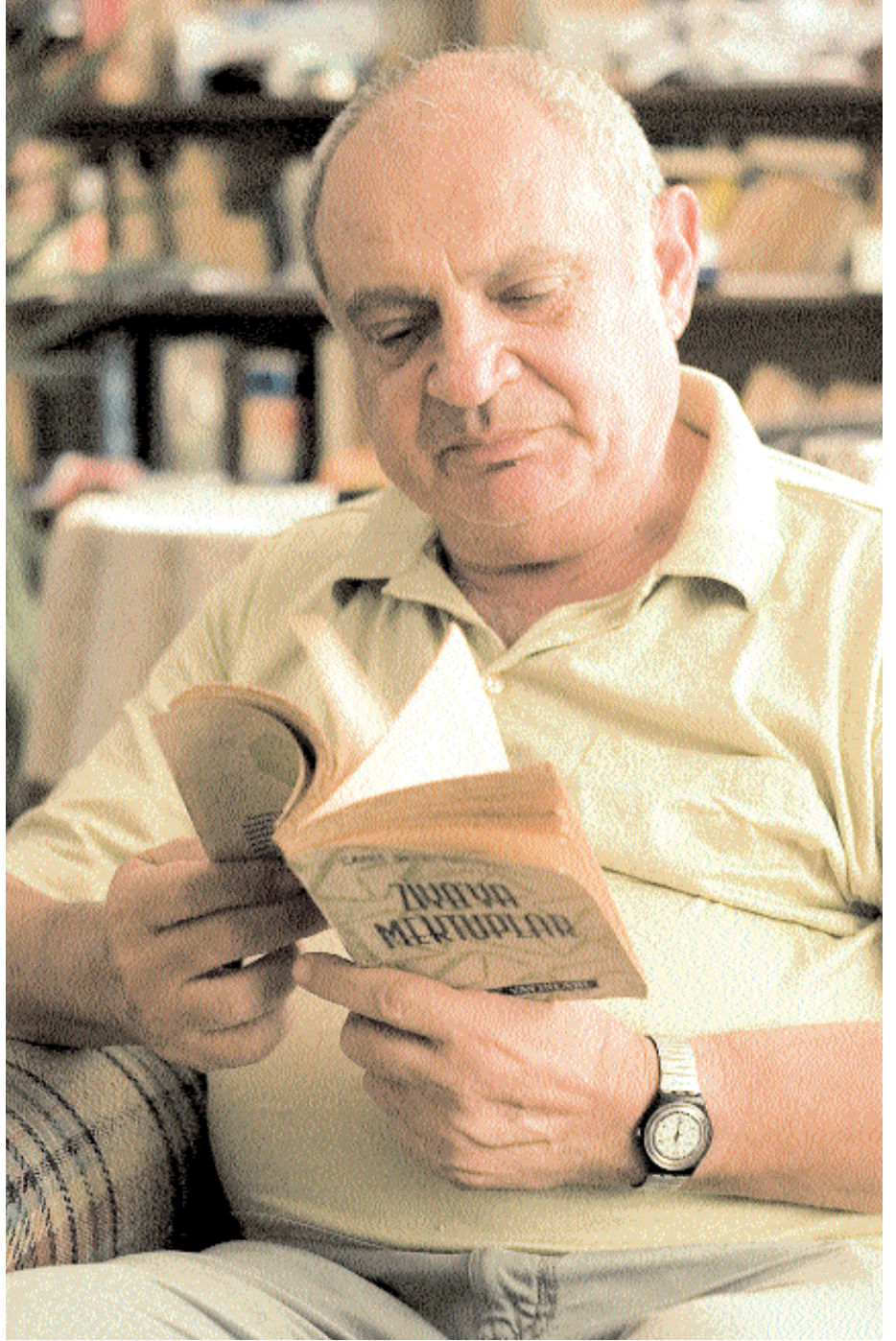
Timuçin'le toplumu, toplumun içinde yaşadığı kentleri ve bu ortamda ahlak ve estetik değer arayışlarını konuştuk.

aileler bile bölünmüş parçalanmıştır. Eski direngen aile biçimi de ortadan kalkmıştır. Evlendikten 3 ay sonra boşanan insanlar giderek arttı. Bütün bunlar gösteriyor ki herkes artık kendi için yaşıyor. Ahlak ve estetik değerleri her gün biraz daha çöküntüye uğruyor. Zaten estetik diye bir şey bu toplumda hemen hemen hiç olmadı. Zaten estetik değerlerin de ahlak değerlerinin de çökmekte oluşu, şöyle bir dışarı göz atmakla kendini gösteriyor. Ahlak değerlerinin çöküşü günlük yaşamda zaten oldukça belirgin, estetik değerlerin yok oluşuna da kentlerin oluşumuna bir bakarsanız hemen tanık olacaksınız. Çarpık binalar, anlaşılabilir bir biçimde geliştirilmiş mahalleler, daracık sokaklar bu toplumun bir anda yaman bir bilinç kaybına uğradığını gösteriyor.

Geçmişte toplumsallık bilincinin bugüne kıyasla daha yüksek olduğunu söylediniz. Bu toplumsallık bilinci o dönemki insanların yarı feodal bağlarını sürdürmesiyle mi ilgiliydi? Hem kentli olup hem de estetik ve ahlak değerlerini yitirmeden toplumcu yaşamak olanaklı mı?

Eskiden kentler daha küçük yapıları ve burada insanlar göreneklerini koruyabiliyorlardı. Bu görenekleri -iyi ya da kötü olabilir- bir toplumun harcı gibidir ve insanları bir arada tutar. Fakat nüfus artışı, kente olan büyük akın bütün bu duyarlılığı silip götürdü. Dolayısıyla özellikle köylerden kentlere veya kasabalardan kentlere gelen insanlar kendi değerlerini kente getiremediler ve kentte değer de üretmediler. Değer üretmeyince de onları çok sıkıntılı bir yaşam bekliyordu. Türkiye'deki bu göçler Avrupa'da ortaçağda gördüğümüz oluşumlara benzer bir oluşum değil aslında. Ortaçağ Avrupa'sında sanayinin oluşmasıyla birlikte, kentler kırsal alanları çekiyordu. Türkiye'de ise köyler insanları kovduğu için insanlar kentlere geldiler ve kentlerde hiçbir şey bulamadılar. Ne yeni bir değer oluşturabilmek ne de ekonomik yaşantılarını sürdürebilmek için olanaklar bulabildiler. Böylece ahlakın çöküşünde bu dönüşümün çok büyük bir payı oldu.

Bugünün kentleri insanlar üzerinde nasıl bir etki yaratıyor? Kentleri yaratan insanı kentler nasıl belirliyor?

Kentlerde homojen bir toplumsal bütünden söz edemeyiz. Kentlerde son derece karmaşık hatta kaotik bir toplumsal yapıyla yüz yüze geliyoruz. Bu yalnız bizde değil, dünyanın her yerinde böyle. Uçakla İngiltere'ye kahvaltı etmeye giden adam da kentli, yiyecek ekmek bulamayan adam da kentli. Ama genel olarak kent, bu yapısıyla insana pek bir şey verdiğini söyleyemeyiz. Varoşlarda yaşayan insanlara baktığımızda o insanların kentte yaşayıp yaşa-

madıkları hiç belli değil. Bugün İstanbul'un varoşlarında yaşayıp denizi görmeyen insanlar var, doğru dürüst şeker yememiş çocuklar var. Kent bu insanlara bir şey verdi diyemeyiz. Kentin insanlara bir şey verebilmesi için orada sağlam bir üretim etkinliğinin olması gerekir. Gerçek anlamda güçlü bir üretim yoksa orada insanların kentten yararlanması olası değil. Kentlerden iktisadi ve kültürel açıdan belli bir düzeyin üzerindeki insanlar yararlanabilir. Öyleyse kentlerde yaşayan insanların kentlerden çok büyük bir şey aldığını söylemek olası değil. Büyük kentlerde kitleler neredeyse köy ha-

yatı yaşıyorlar. Aslında böyle olunca köyü kente getirmiş oluyoruz. Burada köyden gelmiş insan bir anlamda kenti yadsıyarak yaşamış oluyor. Burada yeni değerler oluşturamadığı için kendi değerlerini egemen kılmak istiyor ama onu da beceremiyor. Böylece büyük kentlerde ucube bir kültür oluşuyor. Bu çok vahim bir şey.

İnsan kentlerde neyi, nasıl sekillendirdi de şimdi tekrar ondan kurtulmanın mücadelesini veriyor?

İnsan aslında bir şeyden kurtulacaksa, önce kendinden kurtulmalıdır. Biz tümüyle dış nedenleri varsayıp da insanların bu işte çok masum olduklarını düşünürsek yanlış oluruz. Yaşamı yaratmak diye bir şey vardır. İnsanların içinde bu güç varsa kentleri de iyi kötü kendilerine göre dönüştürecekler ve yaşamlarını daha etkin kılacaklardır. Ama biz görüyoruz ki Türkiye’de kentlere yerleşen insanlar son derece edilgin yaşamaya alışıyorlar. Bu edilgin yaşam içinde de ahlak değerlerini yitirerek çok küçük ve çok çirkin yollardan bir şeyler elde etmeye çalışıyorlar. Bunda kentlerin dokusu kadar insanların da sorumluluğu vardır. 2. Dünya Savaşı’nı anlatan bir filmde kadın “savaş çok şeyi berbat etti. Hırsızlık arttı, fuhuş arttı, insan ilişkileri bozuldu.” diyor. Adam da diyor ki “Peki, bize neden bir şey olmadı!”. Demek ki birilerine bir şey olmayabiliyor. Elbette bu da sonuna kadar öne çıkarılacak bir görüş olamaz. Yoksa toplumsallığı yadsımış oluruz. Toplum koşullarının sağlıklı kılınması her şeyden önce devletin sorumluluğundadır.

İnsanların adeta doğaya kafa tarcasına, onu yenme hırsıyla inşa ettiği devasa yapılar insanlar üzerinde büyük bir baskı yaratmıyor mu? İnsan kentte kendini böylece ezilmiş hissetmiyor mu?

Elbette insan burada çok eziliyor. Bu çok büyük yapılar, örneğin 80 dairesi bir barınak gerçekte bir hapishanedir. Apartmanlarda insanlar bir yere sığıştırılmıştır. Sığıştırılmış insan psikolojisi tam tamına huzursuz insan psikolojisidir. Bu-

nun dışında örneğin Avrupa’da 40-60 metre kare arası büyüklükte işçi evleri yapıyorlar. Burada 7 kişi yaşıyor. Bu da insanlık açısından korunç bir şey. Geçenlerde Fransa’nın 5. kanalını izlerken rastladım. Bir muhabir kentte dolaşırken girdiği oda gibi bir evde 7-8 kişilik bir aileye rastladı. Evin sahibi dedi ki: “Paris’i biz temizliyoruz; fakat görüyorsunuz ki pislik içinde yüzüyoruz.” Karısı ise: “Görüyorsunuz her tarafta hamam böcekleri dolaşiyor. Ben hamam böceklerinden rahatsız olmuyorum; ama çocuklarım bunları yiyorlar.” dedi. Böyle bir modern yaşamı nasıl insani kabul edebiliriz? Sonuç olarak bu sadece Türkiye’nin değil bütün dünyanın sorunudur. İnsan bu sorunlarını çözemediği sürece ne ahlaki ne de estetik sorunlarını çözecektir.

Bu olumsuzluklara rağmen, insanın -sizin de kitaplarınızda değindiğiniz- “iyiye, doğruya ve güzele” yönelmesindeki engeller nasıl aşılabilir?

Toplumsal bir bakış açısına sahip de olsam, burada bireysel çözümleri önemsiyorum. Akli başında insanların, gerçek anlamda kültür adamlarının hiç yılmadan, hiç kırılmadan umutsuzluğa düşmeden, toplumun gelişimi için çaba göstermeleri gerekiyor. Yaşamı değiştiren, toplumun önündeki yetkin bilince ulaşmış insanlardır. Bu engelleri siyasal iktidarın kaldırması beklenemez.

Sizce siyasal iktidar toplumun yansımaları mıdır yoksa toplumu siyasal iktidar mı şekillendirir? Toplumun gelişmesiyle siyasal iktidarlar arasındaki ilişkiyi değerlendir misiniz?

Siyasal yaşam toplumsal kavrayışların yansımalarından başka bir şey değildir. Bu nedenle siyasal adamlarının toplumu dönüştürmekte çok ciddi etkileri olabileceğini sanmıyorum. Siyaset bir etkinlik alanı gibi görünse de aslında o bir sonuçtur. Toplumun bütün hastalıklarının, bütün olumsuzluklarının, bütün açmazlarının siyasete taşındığını görürsünüz. Ancak

bunlar siyasete allanıp pullanarak bir değermişçesine taşınır. Toplumsal dönüşümde toplumun ciddi bir biçimde bilinç dönüşümleri ve bu dönüşümleri hızlandıran öncü insanlar etkili olur. Dünyanın hiçbir yerinde halktan daha üstte bir siyaset gücü oluşmuştur diyemeyiz. Bazı insanlar toplumun çok olumlu özelemlerinin olduğunu ancak bunların siyasete yansımadığını söylüyor. Bence böyle bir şey yok. Olmuş olsaydı siyasete zaten yansır. Bugün kitleler çok kısa ve gündelik hesaplar yapıyorlar. Zaten bilinç yetmezliği içinde olanların ne gerçek anlamda dünürleri vardır ne de gerçek anlamda yarınları vardır. Çünkü gerçek bilinç sahibi insanlar dün de yaşarlar ve yarın için yaşarlar.

Bir kitabınızda “yaşamın nerede tıkanıldığını iyi görebilmek ve bunu aşabilme yolunda elinden geleni yapmak düşünüyor bize” diyorsunuz. Yaşamı yeniden nasıl üretebiliriz?

Bilinçli insanın tarihe yerleşmiş insan olduğunu görüyoruz. Ben insanlığın neresindeyim? Nereden geliyoruz ve nereye gidiyoruz? Bu soruların yanıtını bulamamış, yani insanın dönüşümünü çok iyi kavrayamamış bir insanın gerçek anlamda insani etkinlik içinde olması olası değil. Kısacası bilen insanı yaratmak gerekiyor. Bizde bilen insan dediğimizde çok zaman aklımıza teknisyen gelir. Oysa öncelikle “İnsan nedir?” sorusuna karşılık bulmak gerekir. Bunu bulamayan insan yarı yolda kalmış demektir. Tıkanıklığı aşacak insanlar savaşan aydınlar olacaktır. Çıkarlarının peşine giden değil kendini insanlığa adanmış insanlar olacaktır. Bugün Osmanlı’nın son dönemindeki aydın duyarlılığını bile bulamıyoruz. Bugün Namık Kemal’i, Şair Eşref’i beğenmez bizim aydınlarımız. Onları devletin memurları diye suçlarlar. Ama bu insanlar namuslu kalmayı başarmışlardı. Asıl sorunumuz korkaklık ve tembellikle yaşamak ve küçük çıkarlarını kollamak ama aydın görünümünü kaybetmemeye çalışmaktır. Bu son derece çirkin bir şeydir. ■

Lozan Barış Konferansı (2. Bölüm)

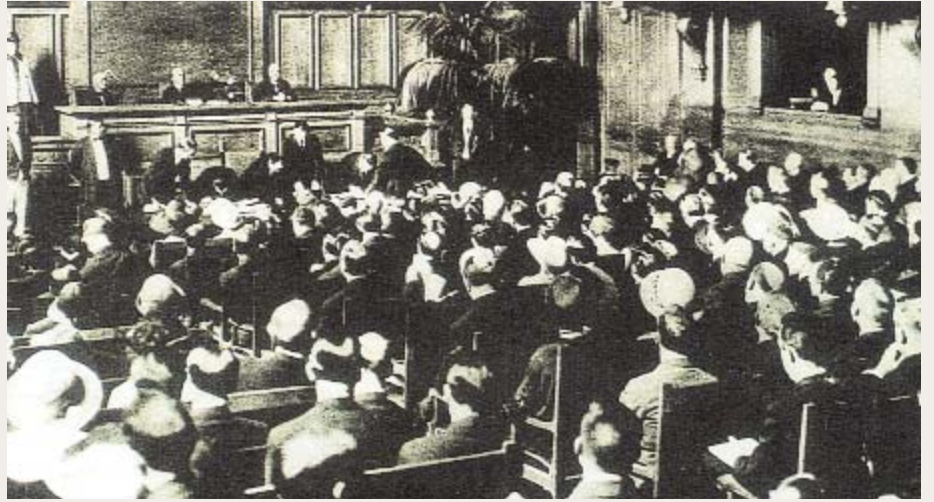
Prof. Dr. Hasan DİLAN
Trakya Üniversitesi İİBF
Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı

Lausanne Konferansının ikinci dönem toplantıları 23 Nisan 1923'te başlamış ve 24 Temmuz 1923'te son bulmuştur. İkinci dönem görüşmeler tam üç ay sürmüştür.

Bu dönemde Müttefikler kapitülasyonlar konusunu gündeme getirmişlerdir. İsmet Paşa, kapitülasyonları Türkiye Cumhuriyeti'nin kabul etmesinin imkansız olduğunu çünkü bu sorunun bağımsızlık ve egemenlik haklarının ortadan kaldırılmasıyla eşanlamlı olduğunu savunmuştur. Sonuç olarak kapitülasyonlar Türkiye'nin istediği gibi tamamen ortadan kaldırılmıştır.

Üzerinde durulan diğer bir konuda Kabotaj hakkının devam ettirilmesi konusudur. Kabotaj, yabancı bandıralı gemilerin Türk limanları arasında ticaret veya nakliyat yapma hakkıdır. Bu konuda Türk bandıralı gemilere de aynı hakkının tanınmasıyla bu sorun da çözümlenmiştir.

Barış Antlaşması'nda en önemli ve tartışmalı konulardan biri, ve bizi burada ilgilendiren konu olan, Trakya sınırının çizilmesi sırasında yaşanmıştır. 2 Mayıs 1923 tarihli ve 2 sayılı Tutanak'ın 48. maddesi, Yunanistan'la Türkiye arasında çizilmesi gereken gerçek sınırı ifade etmektedir. Türk heyeti bu maddeyi savunmuştur. Ama bu sınır şeridi Müttefik Devletlerin zorlamasıyla Türk Heye-

tine Meriç olarak kabul ettirilmiştir. Bu ırmağın sağ şeridinde bulunan sadece Karaağaç toprakları Yunan savaş tazminatı olarak Türkiye'ye verilecektir. Tartışmalar sırasında Türk Heyeti, Mesta-Karasu ile Usturma arasında bulunan toprak parçasının Türkiye'ye verilmesini istemiştir. Çünkü Batı Trakya denilen doğa harikası, en güzel ve verimli topraklar burası olup, Meriç ırmağının batısında bulunmaktadır, Türk Heyeti bu bölgede bir plebisit yapılmasını başından beri istenmiştir.

Meriç ırmağını sınır olarak kabul edilmesiyle, Trakya Doğu ve Batı olarak ikiye bölünmüştür.

Hukuki bakımdan Karaağaç, Yunan toprağı olmadığı halde Türkiye'ye savaş tazminatı olarak, Anadolu'yu yakıp yıkmasına karşılık, bırakılmıştır. 15 Eylül 1923'te sadece yirmi sekiz bin dekar büyüklüğünde olan butopraklar Türkiye'ye iade edilmiştir.

Batı Trakya toprakları, Anado-

lu'yu işgal ederek Megalo Idea hayallerini gerçekleştirmek isteyen Yunanistan'a bırakılırken, hukuki açıdan Türkiye'nin kendi toprakları sayılan Karaağaç, tekrar Türkiye Cumhuriyeti'ne iade edilmiştir. Adı ve coğrafyadaki yeri bile bilinmeyen Karaağaç, Lozan'da çizilmek istenen Trakya sınırının belirlenmesi sırasında ortaya atılmış, konunun, tartışmaların odak noktasını oluşturmuştur.

Bundan böyle Cumhuriyet tarihinde Karaağaç, Lozan'ın ayrılmaz parçası olarak geçecektir.

Lausanne Andlaşması esas metin olmak üzere ek on yedi vesika ve mektuplarla birlikte 24 Temmuz 1923'te imzalanmıştır. ■

¹ Ankara Hükümeti, Sevres Antlaşması'nı Kabul etmemiş, bunun yerini Lausanne Antlaşması almıştır. Devletler hukuku açısından Sevres geçersiz sayılmıştır. Trakya sınırının çizilmesi bu bağlamda değerlendirilmelidir.

² Lausanne Antlaşması'nın 15 numaralı protokolünün birinci kısmına göre Karaağaç Türkiye'ye terk edilmiştir.

Genç Tohumculuk

Biz Bize sayfalarımızın bu sayıdaki konuğu üyemiz İbrahim TORUK. Sayın TORUK'un sahibi olduğu Genç Tohumculuk işletmesi ile, Tekirdağ'da bulunan diğer şirketlerini ziyaret ederek kendisinden çalışmalarıyla ilgili bilgi aldık.

Firmanız Genç Tohumculuk'dan söz eder misiniz?

Genç Tohumculuk firması 2001 yılında kuruldu. Benimle birlikte hâlâ şirketimizde çalışan birkaç arkadaşımızın desteğiyle iş hayatına başladık. Başlangıçta amacımız ayçiçek tohumu üretmekti. Edirne Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nden 2 adet çeşit almıştık. Bu çeşitlerin üretim haklarını alarak, pazarlamalarını yapmak amacıyla yola koyulduk. Elbette başlangıçta büyük paralarımız yoktu. Ekonomik zorluklar içerisindeydik. Zaten tohumculuk sektörü olarak Türk ekonomisinde 250 milyon dolarlık çok küçük bir sektördür. Ancak bu sektör, küçük olmasına karşın katma değeri yüksek bir sektör olarak tarımla ilişkilendiril-

mesi bakımından da önemlidir. Biz bu önemin bilincinde olarak hızlı bir şekilde büyüdük.

Trakya'da Tekirdağ merkez ofisimiz bulunuyor. Adapazarı'nda da depolarımız var. Adapazarı üzerinden bütün Anadolu'ya satışlar yapıyoruz. Şirket bünyemizde 7'si ziraat mühendisi olmak üzere 20 kişi görev yapıyor. Güney Marmara'da, Konya'da, Ankara'da, Şanlıurfa'da ve Ege Bölgesi'nde baş bayiliklerimiz bulunuyor. Bu bayiliklerde de ziraat mühendisi arkadaşlarımız çalışıyorlar. Sistemli şekilde çalışarak, 100-150 bin YTL'lik cirolardan, 5,5-6 milyon YTL'lik cirolara ulaştık. Geçtiğimiz yıl ilk defa Ukrayna'ya ayçiçek tohumu satışı gerçekleştirdik. Bulgaristan'da çeşitlerimiz tescil

edildi. Önümüzdeki dönemde bu ülkeye de ihracat yapacağız. Tohumculuk sektörüne ihracat çok zordur. Çünkü bir ülkeye tohum satılabilmesi için, ürünlerinizin tescil sürecinden geçmesi gerekir. Bu süreç de bazı ülkelerde iki, bazılarında ise üç yılı buluyor. İlgili devletin Tarım Bakanlıkları tohum örneklerini alıyorlar ve ancak başarılı ise tescil ediyorlar. Bu nedenle ihracatta gelişmemiz zor oluyor. Genç Tohumculuk olarak şu anda elimizde bir ABD firmasıyla ortak geliştirdiğimiz dört ayçiçek çeşidimiz var. Bunun yanı sıra AR-GE kuruluşlarıyla birlikte mısır çeşitleri üzerinde çalışıyoruz. Biri Türk, diğeri Sırp menşeli iki adet mısır çeşidimiz var. Türk pazarına yönelik ürettiğimiz ve özel sektörde tescilli tek arpa olan bir arpa tohumumuz var. Son yıllarda özellikle hayvancılığa verilen destekle birlikte yem bitkileri açığı da büyüdü. Fransa'dan yem bitkileri ithal ediyoruz. İki adet yonca çeşidimiz var. Önümüzdeki dönemler içinde bezelye, ıspanak ve fasulye tohumları üretmek istiyoruz. Tabii bu çalışmalar ülkemizdeki araştırma altyapısının eksik olmasından dolayı ağırlıklı olarak yurt dışındaki firmalarla iş birliği yapmak vasıtasıyla mümkün olabiliyor. Öncelikle onların çeşitlerini getirip ülkemiz ekolojisine uygunluklarını deniyoruz. Uygun olan ürünleri envanterimize ekliyoruz. Sonraki dö-

nemlerde de bunları Türkiye’de üre-
tip, diğer ülkelere ihraç ediyoruz.

Tohumculuk sektörünün ne gibi sorunları var?

Tohumculuk sektörü ne yazık ki hükümet politikalarında gereken ilgiyi göremiyor. Bu tarımla da doğrudan ilgili bir eksiklik. Örneğin Türkiye’de çiftçi ne ekeceğini bilmiyor. Bu yıl hangi ürün yüksek fiyatla alıcı bulduysa, önümüzdeki yıl onu ekmek istiyor. Bu noktada herhangi bir planlama, yönlendirme, eğitim söz konusu değil. Çiftçi, gönlünden ne geçerse onu ekliyor. Bunu yaparken toprağın durumuna, kendi üretim kapasitesine ve pazar şartlarına göre hareket etmiyor. Biz elimizden geldiğince çiftçileri ziyaret ederek yönlendirmeye çalışıyoruz. Ancak bu tarz bir çalışma ancak devlet eliyle ülke genelinde sürdürülebilirse başarılı olur. Öte yandan, tarımda son derece ciddi bir bilinçsiz üretim alışkanlığı var. Toprağın verimine ve özelliğine bakılmadan o yıl en yüksek fiyata alıcı bulan ürün ekme çabası söz konusu. Aynı şekilde tohumculuk firmalarının üretim ve ithalatını yaptıkları ürünlerin miktarlarının da eşgüdüm içerisinde belirlenmesi gerekiyor.

Dünyada tohumculuk sektöründe önde gelen ülkeler ABD, Fransa ve Sırbistan’dır. Özellikle ABD menşeli firmalar 3-4 milyar dolarlık cirolara sahipler ve bu gelirlerinin çok küçük bir kısmını dahi AR-GE’ye yatırım olarak aktardıklarında çok ciddi getiriler elde ediyorlar. Bizim bu firmalarla AR-GE bağlamında rekabet etme şansımız yok denecek kadar az. Bu konuda devletten bir destek, bir yönlendirme bekliyoruz. Öte yandan, elbette biz de bölgemizde elimizden geldiğince AR-GE çalışmalarında bulunuyoruz. Tekirdağ’da uzun zamandır faaliyet gösteren Ziraat Fakültesi, bu yıl yeni açılan Namık Kemal Üniversitesi’ne bağlandı. Bu üniversitemizdeki öğretim görevlisi, araştırmacı arkadaşlarımızda sürekli temas halindeyiz. Genç Tohumculuk olarak kendi AR-GE çalışmalarımızı üniversite ve devletle iş birliği halinde gerçekleştirmeye başlayacağız. Benim en bü-

yük hayalim, kendi AR-GE’sini kendi yapan ve böylelikle ihracattaki payını artıran bir firma modelini uygulamaya koymaktır.

AB müzakere süreci Genç Tohumculuk’u ve tohumculuk sektörünü nasıl etkiledi?

Tohumculuk sektörü, Avrupa Birliği kriterlerine belki de en çok yakın koşullarda faaliyet gösteren sektör olduğundan dolayı, bizim herhangi bir uyum sorunu yaşamamız söz konusu olmadı. Genç Tohumculuk olarak bazı ürünlerimizi ihraç ederken, ülkemizde bulunmayan bazı çeşitleri de ithal ediyoruz. Bunu yaparken, nasıl ki biz ülkemizin şartlarına ve ekolojik yapısına uyumunu kontrol ediyorsak, aynı şekilde diğer ülkeler de bizim ihracatını yaptığımız ürünlerin üretim, verimlilik şartlarına ve kendi ekolojik yapılarına uyumlu olup olmadığına bakıyorlar. Dolayısıyla, bu sektörde zaten çok ciddi boyutlarda olan bir kontrol mekanizmasının diğer sektörlerle de getirilmesi süreci söz konusudur. Yani, biz zaten AB şartlarına göre üretim, ithalat ve ihracat yapıyorduk. Bu nedenle müzakere süreci firmamızı etkilemedi. Bundan sonraki süreçte de herhangi bir zorlukla karşılaşacağımızı tahmin etmiyorum.

İthal tohumların toprağın verimliliği ile ilgili bazı olumsuz özellikler taşıdığı söyleniyor. Bu konuyla ilgili görüşünüz nedir?

Bu konu ne yazık ki kamuoyu-

nun genel olarak yanlış bildiği bir konudur. Biraz önce de ifade ettiğim üzere ithal tohumlar ülkemize girmeden çeşitli kontrollerden geçmektedirler. Bu kontrol neticesinde ülkemiz şartlarına uygun olmayan bir tohumun Türkiye’de ekilmesine zaten müsaade edilmemektedir. Buradan hareketle, ithal tohumlar toprağımızı kuraklaştırıyor, bu tohumların ekildiği bölgelerde bir daha tarım yapılamıyor gibi söylemleri anlamak mümkün değildir. Burada şunu da özellikle ifade etmek istiyorum ki, elbette ülkemize en çok katma değer sağlayacak olan üretim yerli tohumlarla olur. Biz de en çok yerli tohumlarla üretim yapmayı, bu tohumları Türkiye şartlarına en uygun, en verimli hale getirmek üzere AR-GE çalışmaları yürütmeyi esas alıyoruz. Ancak, tohumculuk sektöründe bizden çok önce çalışmalara başlamış firmaların ve ülkelerin de ürünlerini dikkate almak zorundayız. Biz, zaman zaman onlarla birlikte hareket ederek, ortak projeler ve ürünler geliştirerek daha iyi yerlere gelmeye çalışıyoruz. Bugün ithal ettiğimiz tohumların üzerinde çalışarak, onları ülkemiz şartlarına en uygun hale getiriyoruz ve kendi ürünlerimizi yetiştirmek üzere imkanlar sağlıyoruz. Daha sonra bu yetiştirdiğimiz ürünlerin ihracatını yapıyoruz.

USİAD üyelerine bir mesajınız var mı?

Bu vesileyle Türkiye’nin dört bir yanındaki USİAD üyelerine selam gönderiyorum. Üye arkadaşlarıma mesajım, aramızdaki ekonomik ilişkilerin daha iyi ve etkili noktalara taşınması için çaba göstermeleridir. Örneğin ben reklam işlerimi bir USİAD üyesi firmaya yaptırırım. Aynı şekilde Türkiye’nin herhangi bir bölgesinde çalışan USİAD üyesi arkadaşım, kendisi veya bir yakını için bahçesine dahi tohum alacaksa benden alsın.

USİAD, ülkemizin içinde bulunduğu zor siyasi koşullarda önemli bir misyon yüklenmektedir. Çalışmalarımızı, hem ekonomik hem de siyasi bakımdan daha üst seviyelere çıkarmak için uğraş vermeliyiz. ■

Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulusal Güvenliği Bakımından Yerel Basının Önemi

Yrd. Doç. Dr. Ferhat ERÇİN
İstanbul Üniversitesi
SBF Öğretim Üyesi

Türkiye Cumhuriyeti'nde yerel basının ulusal güvenlik bakımından önemi giderek artmaktadır. Ancak, Türkiye Cumhuriyeti Devleti karar mekanizmalarında yerel basına karşı büyük bir ilgisizlik görülmektedir.

Bu yazının kaleme alınmasının amacı: Yerel basına Mustafa Kemal ATATÜRK'ün verdiği önem ve destek ortaya konularak; yerel basının gücüne ve rolüne dikkat çekmektir. Zira, günümüzde Türk Ulusuna karşı giderek artan sayıda beyin yıkama ve dezenformasyon operasyonları düzenlenmektedir. Türk Ulusunu doğrudan hedef alan, bu faaliyetlerin engellenmesinde, yerel basına büyük görevler düşmektedir.

Basının özgür yapısına uymayacak biçimde, Türkiye Cumhuriyeti'nde medya sektöründe bir tekelleşme olgusu bulunmaktadır. Son 20 - 25 yıl içinde gazeteci kökenli eski patronların yerini, hızla iş adamı kökenli patronlar almıştır. Bu da basındaki etik çöküşün başlangıcı olmuştur. İş adamı patronların elindeki basın organlarına, özel televizyonlar, radyolar katılmış ve çok büyük bir merkez medya gücü oluşmuştur. Bu

dev medya yapısında da, genel olarak iş takipçisi gazeteciler, köşe yazarları, yöneticiler vs. devri başlamıştır.

Medyada başlatılan bu olumsuz dönem, dünyadaki sermayenin globalleşmesine paralel olarak başlamış ve gelişmiştir. Evrensel egemen olma iddiasındaki odaklar ve bunların Türkiye'deki yerli unsurları, Türk Medyasını nihai olarak kontrol altına almaya çalışmaktalar ve faaliyetlerinde de oldukça başarı sağlamış durumdadır. Yani, Türkiye Cumhuriyeti'nin Ulus Devlet yapısı ve Türk Ulusunun Egemenliği büyük ve ciddi bir tehditle karşı karşıya bulunuyor. Bugün evrensel egemenliğe oynayanlar ve onların Türk mediasındaki unsurları, ülke çapında yapay gündemler oluşturmaktalar. Türkiye'deki ulusal güçler de, çoğu zaman bunlar tarafından

oluşturulan yapay gündemleri tartışma tuzağına düşmektedirler.

Ancak, Türk mediasında meydana gelen bütün bu olumsuz gelişmelere rağmen Türkiye'de yerel basın, hala ulusallığın sigortası ve garantisi olma vasfını devam ettirmektedir. Yerel basın, küçük de olsa, halen büyük oranda ulusal çizgidedir. Basın kartelleri tarafından tam olarak ezilememiş ve sindirilememiştir. Hala inatla yaşama mücadelesi vermektedir.

Globalizm ve yeni dünya düzeni gibi pazarlama taktikleri ile uluslararası güç odakları, Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı açıkça atağa geçmişlerdir. Türk Ulusal Kurtuluş Savaşında yaşanmış olan iş birlikçi İstanbul basını, Dünyunu Umumiye, kapitülasyonlar gibi olayların benzerleri, bugün Türkiye'de aynen tekrarlanarak yaşanmaktadır. Türk Ulusu, kendisine çıkış yolları aramaktadır.

Türk Ulusal Kurtuluş Savaşını, "zor oyunu bozar" kuralına uygun olarak kazanan ve o zaman da dünya egemenliğine oynayanların planlarının aksine; bambaşka bir yeni dünya düzeni kurulmasını sağlayan Mustafa Kemal ATATÜRK'ün yerel basın hakkındaki eylemlerine bakılacak olursa, konunun önemi hızlı ve net bir biçimde anlaşılacaktır: İlk TBMM'de, hükümet kurulduktan sonra 7 Haziran 1920 tarihinde bir resmî

daire kurulmuştur. 6 sayılı yasa ile kurulan "Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi" .

Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi'nin iki temel görevi vardır. Bunlardan ilki, ulusal birliği bozmak gayesiyle yapılan iç ve dış kışkırtmalara karşı önlem almak; ikincisi ise Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı ile ilgili karar ve bilgileri halka duyurmaktır.

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün bilgi ve direktifleri ile kurulmuş olan Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi ile ilgili gözden kaçırılmaması gereken husus; İstanbul ile kağıt bağlantısı kesilen pek çok yerel gazeteye, Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi'nin kağıt desteği sağlamasıdır .

Daha Cumhuriyet kurulmadan, Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı verilirken, yerel basın bu mücadeledeki önem ve değerinin anlaşılması için sadece bu noktaya dikkat edilmesi yeterlidir. Türk Ulusal Kurtuluş Savaşında, yerel basın silah kadar etkili olmuştur. Yerel basın, bu süreçte sadece haber verme aracı gibi hareket etmemiş, propaganda ve karşı propaganda faaliyetlerini gerçekleştirmiştir.

Anadolu'nun değişik yerlerindeki yerel gazeteler, milli birlik ve beraberliği sağlamak ve kamuoyunu moral açısından ayakta tutmak için çalışmışlardır. Mustafa Kemal ATATÜRK yerel gazeteleri halkı uyarma ve aydınlatma vasıtası olarak kullanmış; Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda milli şuur ve bilincin oluşmasında ve korunmasında yerel basından fazlasıyla yararlanmıştı.

Bugün, Türkiye Cumhuriyeti'nde basınla ilgili en üst kural olan anayasanın "Basın Hürriyeti" ile ilgili 28. maddesinin ilk fıkrası, "Basın hürdür, sansür edilemez" biçiminde başlamaktadır. Yine, Anayasanın 28. maddesinin 2. fıkrası ise, "Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır" şeklindedir.

Anayasanın hüküm altına aldığı "hürriyet" ve "önlem alma yani koruma" sadece sansür veya devlet gücünün baskısına karşı korumayı değil, uluslararası güç odaklarının ve yerli unsurlarının basını ele geçirme faaliyetlerinin engellenmesini ve de yine Türk Ulusunun dezenformasyonlarla beyninin yıkanmasına karşı korunmasını da kapsar.

Anayasanın 29. maddesinin 4. fıkrası, "Sürelî yayımlar, Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin veya bunlara bağlı kurumların araç ve imkânlarından EŞİTLİK ESASINA göre yararlanırlar" hükmünü getirmiştir.

Fakat, gerçekte durum hiç de yazıldığı gibi değil. Türkiye Cumhuriyeti'nde ulusal gündem oluşturma çabalarında, yerel basın esaslı bir rol oynayabilir. Bu nedenle, yerel basını gerçekten destekleyecek çalışmalar gecikmeden başlatılmalıdır. Ulusal Güvenlik açısından, önlemler alınarak yerel basın organlarının, medya tröstleri karşısında güçlendirilmeleri gerekmektedir.

Böylece, merkez medyasının kamuoyunu etkilemesi süreci; yerel basın kullanılarak kırılabilir ve Türkiye Cumhuriyeti'nin ulusal menfaatlerini korumaya yönelik tersine bir süreç başlatılabilir. ■

¹ VELİDEDEOĞLU Hıfzı Veldet : Devirden Devire, C.1, Ankara 1974, s.12.

² GİRGIN Atilla : Uluslar arası İletişim Haber Ajansları ve A.A., İstanbul 2002, s.148.

³ AKIN Rıdvan : "TBMM'in İlk Bütçe Yasası: 1336 Muvazene-i Umumiye Kanunu", İ.Ü. ATATÜRK İlke ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi – Yakın Dönem Türkiye Araştırmaları, S.2, Yıl:1/2002, s.36.

Orta Asya Türk Cumhuriyetleri'nin Bağımsızlıklarının 16. Yılı'nı Kutluyoruz

Dost ve kardeş Orta Asya Türk Cumhuriyetleri ile sürdürdüğümüz yakın ilişkilerimizin özellikle ekonomik ve kültürel boyutlarının daha da güçlenerek devam etmesini diliyor, Ulusal Sanayici ve İş Adamları olarak bu süreçte üzerimize düşen her türlü sorumluluğu yerine getireceğimizi içtenlikle ifade ediyoruz.

Fevzi DURGUN
USİAD Genel Başkanı

Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken

Barış DOSTER

Ege bölgesi, hele de İzmir ülkemizde siyasal hareketlerin ilk ateşinin yakıldığı, çağdaş ve aydınlanmacı kimliğiyle bilinir. Ege'nin tarihsel geleneğinde ve kimyasında vardır muhalif olmak, mücadelecilik olmak ve bu uğurda gerekirse bedel ödemekten çekinmemek, kaçınmamak.

Ege'nin çocuğu olan ve yıllarca İzmir ve İstanbul basınında çalışan emektar gazetecilerden Nurdoğan Taçalan da, hem Kuvayı Milliyeci duruşu gereği, hem bölgesine duyduğu sevgiden dolayı, hem de gazetecilik mesleğinden ötürü yıllar önce önemli bir çalışmaya imza atmıştı. "Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken" adlı eseri, 1970 yılında Milliyet gazetesinin Karacan Armağanı'nı kazanmıştı. Bu kitap yıllar sonra, geçtiğimiz Mart ayın-

da Bilgi Yayınevi tarafından yeniden basıldı.

Taçalan kapsamlı bir araştırma sonucu kaleme aldığı kitabında Ege'nin tarihsel, siyasal ve coğrafi önemine, Batı Anadolu'yu Rumlaştırma çabalarına, Hasan Tahsin'in ilk kurşunu atmasına, İzmir'deki Kuvayı Milliyecilerin çalışmalarına, İzmir'in işgaline ve emperyalizmin maşası olan Yunanistan'ın tavrına ayrıntısıyla değinerek, süreci yalın bir dille anlatıyor. Batılı devletlerin Ege bölgesine niçin göz diktiklerini, bölgede ne gibi çıkar hesaplarının yapıldığını, hangi ayak oyunlarının döndüğünü, Yunanistan'ın işgalden en az 50 yıl önce başladığı siyasi ve iktisadi yatırımları inceliyor. Yazılı kaynakların yanında, dönemin tanıklarıyla da görüşerek, yani sözlü tarih çalışması yaparak, hem araştırmasını derinleştiriyor, hem de bilinmeyenleri ya da az bili-

Nurdoğan Taçalan

Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken

Karacan Armağanı

nenleri gün ışığına çıkarıyor. İttihatçıların çalışmaları, bölgenin ekonomik durumu, dönemin siyasi ortamı verilirken, ayrıntılı biçimde verilen olaylar okurun kitaba ilgisi- ni sürekli uyanık tutuyor.

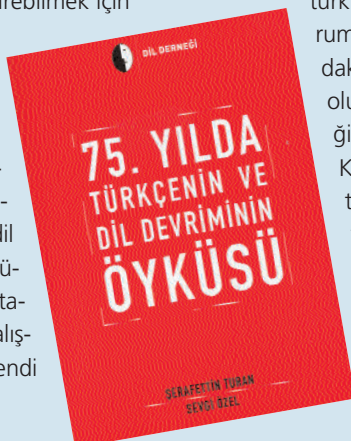
En önemlisi Taçalan kitabını doğru bir siyasi yaklaşım üzerine kuruyor ve şu soruyu sorarak bitiriyor:

"Türk Kurtuluş Savaşı bitti mi? Yoksa devam ediyor mu?"

75. Yılda Türkçe'nin ve Dil Devrimi'nin Öyküsü

Hüseyin İZMİT

"Türk aydınlanmasının öncüsü Atatürk, amaç olarak saptanan çağdaşlaşmayı olabildiğince kısa sürede gerçekleştirebilmek için devrimci bir anlayışla davranmak gerektiğine inandığından dil çalışmalarında da bu yöntem uygulanmıştı. Böylece daha Kurtuluş Savaşı yıllarında ele alınan Türkçeyi geliştirme çabaları, 1932'de Türk Dil Kurumu'nun kurulmasıyla düzenli olarak sürdürülmüştü. Atatürk'ün de içinde yer aldığı çalışmalar sonunda Türk ulusu kendi

öz diline kavuşmanın kıvancını duymaya başlamıştı." Bu kitapta, Türkçe'nin Orta Asya'dan Anadolu'ya uzanan akışı, cumhuriyetin kurulmadan önceki durumu, Atatürk'ün kurduğu Türk Dil Kurumu'nun 1932-1983 arasındaki öyküsü, 1983'ten sonra olup bitenlerle Dil Derneği'nin doğuşu anlatılıyor. Kaynaklara, belgelere ve tanıklara dayanılarak oluşturulan yapıtta olumlu ve olumsuz bakış açıları yansıtılmaya çalışılmış. Harf ve Dil Devrimleri'nin bir bütün olarak anlatılma-

ya çalışıldığı '75. Yılda Türkçenin Ve Dil Devriminin Öyküsü' ulusal eğitimde yeterince ele alınmayan Dil Devrimi'ni en iyi biçimde anlatıyor ve Türkçe için ortak akıl üretilmesini sağlıyor. Sekiz bölümden oluşan kitapta ele alınan konular, Türkçe'nin tarihsel gelişimi, Türkçe'nin yabancı diller boyunduruğundan kurtarılması, Atatürk'ün dil çalışmalarına katkısı, 1950'den sonra devrimlere bakış, 1980'lerden sonra devrimlere bakış, Atatürk'ün kurumunun 51 yılı, Dil Derneği bölümü ve TDK'nin ve Dil Derneği'nin çalışmalarına ilişkin kaynakları gösteren ek bilgilerdir.

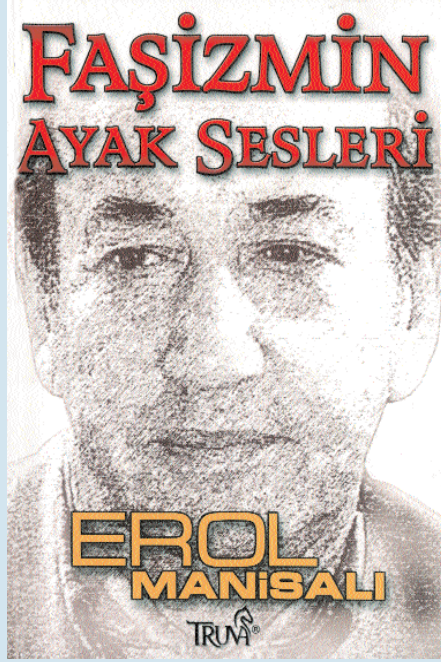
Dil Derneği Yayınları

Faşizmin Ayak Sesleri

Bu kitapta yer alan yazılar değişik alanları kapsamakla birlikte Türkiye'deki oligarşik düzene bir boyutundan mutlaka temas etmektedir. Kimi yazılarda büyük sermayenin Batı emperyalizmiyle olan kader birliği sergileniyor. Kimi zaman iş birliği şeriatçıların ABD ve AB ile kurdukları ortaklıklar ele alınıyor. Bazen de olayın kültürel boyutu üzerinde duruluyor.

Türkiye özellikle AKP iktidarı ile birlikte yeni bir sürece sokuldu. Bu süreçte büyük sermaye ile iş birlikçi dincilerin birlikte örgütlendiğini görüyoruz. Bu örgütlenmeye "doğal iş birlikçi bölücüler" de dâhil oldular. Sacayağının arkasında iki güç odağını görüyoruz: ABD ve Avrupa Birliği.

Batı kapitalizminin ve emperyalizminin soğuk savaş sonrası bölge planları bölgeyi ve Türkiye'yi doğrudan doğruya

hedef almaktadır. Batı'nın yeni sömürgeciliğine evet diyenler ile hayır diyerek göğüs gerenler bugün içerde karşı karşıya geldiler. Evet diyenler azınlıktalar. İş birlikçi köktendinciler, kimi büyük sermaye çevreleri ve bölücüler "evet" diyenleri meydana getiriyor.

Hayır diyenler ise halkımızın büyük çoğunluğudur. Yaşadığımız dev mitingler büyük çoğunluğun sesi olarak yorumlanmalıdır. Türkiye'de yürütülmekte olan sessiz ve sivil darbe bütün yönleri ile değerlendirildi.

- Açık ve örtülü sömürgeciliğin unsurlarına yer veren yazılar var. - AKP döneminde iç piyasanın kimler tarafından nasıl işgal ettirildiğinin kanıtları bulunuyor. - ABD ve AB çevrelerinin TSK'ye yönelik tutumu inceleniyor.

Truva Yayınları

İngilizce Ninnilerle, Uyutayım Seni, Büyüteyim Seni, Eğiteyim Seni

Türkçe-edebiyat öğretmenliğinin ardından İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni bitirerek serbest avukat olarak çalışmaya başlayan ve halen İstanbul Barosu Genel Sekreterliği görevini yürütmekte olan Hüseyin Özbek geçtiğimiz aylarda yayınlanan "İngilizce Ninnilerle" adlı kitabıyla okurlarıyla buluşuyor. Kitap, Ufuk Ötesi gazetesi ve Yeni Hayat dergisinde düzenli olarak yer alan makalelerinin derlemesinden oluşuyor.

"1838 Osmanlı-İngiliz Serbest Ticaret Anlaşmasının gerektirdiği hukuksal yapı 1839 da oluşturuldu: Tanzimat-ı Hayriye! Batı yönlendirilmeli düzenlemeler İslahat hareketleri ile sürdü. Ekonomik ve siyasal teslimiyet, sürüklendiğimiz I.Dünya Savaşı sonucu çöküşle sonlandı.

Bağımsızlık Savaşıyla kırılan pranga Atatürk'ün ölümüyle yeniden boynumuza geçirildi. Sokulduğumuz yeni süreç modası geçmiş islahat kelimesiyle adlandırılmıyor. Küreselleşme çağının geçerli tanımı uyum paketleri! Sömürgeleşmeyi içselleştirip hukuksallaştıran Tanzimat kendi aydınını yaratmıştı. Türkiye Cumhuriyeti'nin ABD-AB kısılcığında sokulduğu süreç te kendi aydınlarını üretmekte gecikmedi. Tanzimat münevverleri sonuçta tanımadıkları batı dünyasının ekonomik, siyasal, kültürel şokunun yarattığı abancılaştırmanın, kişilik ve kimlik

yarılmasının mağdur simgeleriydiler. Bunca acı deneyimden, verilen Kurtuluş Savaşı'ndan sonra aynı teslimiyet psikolojisinin, köksüzlüğün, zehirli mütareke atmosferinin bu kadar kolaylıkla aydınlarımız arasında yayılmasının nedenlerini bulmakta zorlanıyorsunuz. Bir takım yöneticiler, Osmanlıdaki gayrimüslim komprador burjuvazinin mirasçısı oligarşik sermaye, çağdaş mütareke münevveri üçlüsünce oluşturulan ittifakın ekonomik, politik, kültürel yansımaları yazıların ağırlıklı konusudur. Ulusuyla, ülkesiyle ortak paydaları yok derecesine inmiş üçlünün içerden desteğiyle günümüz emperyalizmi, derin bilinçaltındaki ulusal kodları tümüyle silerek man-kurtlaştıracığı ulusumuzu ebedi uykuda tutacak İngilizce ninnilerini fısıldamaktadır kulaklarımıza."

- Kum Saati Yayınları, İstanbul 2007

Gelirimiz Faize Gidiyor

Devlet 1983-2007 yılları arasında topladığı her 100 dolarlık verginin 51 dolarını faiz ödemeleri için kullandı. Faiz ödemeleri için her yıl daha fazla pay ayrılırken yatırım için ayrılan pay aynı kaldı.

Ankara Ticaret Odası (ATO), son 25 yılda devlet bütçesinden 433 milyar dolarlık faiz ödenmesine karşın yatırımlara ayrılan payın bunun 4'te 1'ine bile ulaşamadığını bildirdi. 1983-2007 yılları arasında halktan toplanan her 100 dolarlık verginin 51

doları faiz ödemelerine kullanılırken ATO Başkanı Sinan AYGÜN "Vergiler, düşük kur yüksek faiz yoluyla uluslararası spekülasyon sermayeye aktarılıyor" dedi.

ATO'nun Maliye Bakanlığı ve Hazine Müsteşarlığı verilerinden yararlanarak yaptığı araştırmaya göre, 1983 yılında 942 milyon dolar olan bütçeden yapılan faiz ödemeleri, faiz oranlarının ve borçlanma miktarlarının artmasıyla son yıllarda 40 milyar dolara yakın bir büyüklük oluşturmaya başladı.

Shell'in Yerini TEKFEN ENDÜSTRİ Doldurdu

Shell tüm dünyada haşere öldürücü pazarından çekilince TEKFEN ENDÜSTRİ Sheltox'un isim hakkını satın aldı. Böylece TEKFEN ENDÜSTRİ Fentox ürünleriyle Aerosol Pazarının %22'sine sahip oldu.

Türkiye'de sadece ve sadece FENTOX formüllerinde yer alan ve ETOC adlı etken mad-

de sayesinde, insektisit formüllerinde "knock down" (bayıltıcı, sersemletici, düşürücü) etkisi yapan bileşenler içerisinde en yeni olarak bilinen ve şu anda benzerlerinden birkaç kat daha etkili oluyor. Bu etkin madde daha önce kullanılmadığından haşerelerin bağışıklık kazanmaları söz konusu olmuyor.

Alternatifbank'ın Yüzde 50'sinin Alfabank'a Devrine İzin Çıkmadı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK), Alternatifbank'ın yüzde 50'sinin Yunan Alfabank'a devrine izin vermediğini açıkladı. BDDK Uygulama Dairesi Başkanı İbrahim Aydın'ın İMKB'ye yaptığı açıklamada, yapılan değerlendirmeler neticesinde Kurul'un 07.08.2007 tarih ve 2273 sayılı Kararı ile Alternatifbank A.Ş. ile Alternatif Finansal Kiralama A.Ş. şirketlerindeki hisse devirlerine izin vermediğini bildirdi.

Hisarcık'ta Üç Ayrı Yerde Bor Madeni Aranıyor

Kütahya'nın Hisarcık ilçesinde, üç ayrı yerde bor madeni sondaj çalışması yapıldığı bildirildi. Alınan bilgiye göre, Eti Maden İşletmesi ve MTA arasında yapılan anlaşma gereği, bor rezervlerini artırmak ve kalitelerini belirlemek amacıyla ilçeye bağlı Şeyhler beldesindeki üç ayrı mevkiye başlatılan sondaj çalışmaları sürüyor. Yetkililer, 400-500 metre derinliğe inilen çalışmalar sırasında belirli metrelerden alınan bor madeni numunelerinin, analiz edilmek üzere teknik elemanlarca Eti Maden İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün Ar-Ge laboratuvarlarına gönderildiğini kaydetti.

Gürbüz KILIÇ'ı Kaybettik

Ulusalci iş adamlarımızdan Gürbüz KILIÇ vefat etti. Geçtiğimiz temmuz ayında 66 yaşında aramızdan ayrılan KILIÇ, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi mezunu idi.

Yüksek Mühendis olan Gürbüz KILIÇ, aynı zamanda İMPA A.Ş.'nin kurucusuydu. Merhuma Tanrı'dan rahmet, ailesine ve yakınlarına baş sağlığı dileriz.

TEMA: Nehirlerin Özelleştirilmesi Anayasaya Aykırı

Türkiye Erozyonla Mücadele Ağaçlandırma ve Doğal Varlıkları Koruma Vakfı (TEMA), 'nehirlerin özelleştirilmesinin Anayasaya aykırı olduğu' uyarısında bulunarak hükümetin uygulamalarını eleştirdi, acilen 'su çerçeve yasası' çıkarılmasını istedi.

TEMA Vakfı'ndan yapılan yazılı açıklamada, son günlerde nehirlerin özelleştirileceğine dair yetkililer tarafından yapılan çeşitli açıklamaların medyada geniş şekilde yer aldığı hatırlatıldı. Açıklamada, Türk Dil Kuru-

mu'na göre özelleştirmenin "Devlete ait taşınır, taşınmaz malların teklif alma ya da ihale yoluyla satışını yapma" anlamına geldiği ve Anayasa'nın 168'inci maddesinde "Tabii servetler ve kaynaklar devletin hüküm ve tasarrufu altındadır. Bunların aranması ve işletilmesi hakkı devlete aittir" ifadesinin yer aldığı anımsatılarak, "Açıkça görülmektedir ki nehirlerin özelleştirilmesi Anayasa'ya aykırıdır ve gerçekleştirilmesi mümkün değildir" denildi.

Kars-Tiflis-Bakü Demir Yolu Projesi 20 Eylül'de Başlatılacak

'Demirden İpek Yolu' olarak anılan ve Türkiye'nin Azerbaycan ve Orta Asya ile kesintisiz olarak karadan bağlantısını sağlayacak Kars-Tiflis-Bakü demir yolu hattı projesi, 20 Eylül'de Tiflis'te törenle başlatılacak.

Azerbaycan Ulaştırma Bakanlığında yapılan açıklamada, proje hazırlık çalışmalarının tamamlandığı, taraflar arasında ilgili anlaşmaların imzalandığı ve çalışma programının hazırlandığı ifade edilerek, Tiflis'te yapılacak temel atma töreni için de hazırlıkların devam ettiği bildirildi.

Açıklamaya göre, demir yolunun inşaatı için Azerbaycan'ın Gürcistan'a yıllık yüzde 1 gibi düşük faizle açtığı 220 milyon dolarlık kredinin 40 milyonluk bölümü hattın bu ülkedeki inşaatını üstlenen "Marabda-Kart-sahi" şirketine ulaştırıldı.

Mazıdağı Fosfat Tesisleri Satılıyor

Sümer Holding A.Ş.'ye ait Mazıdağı Fosfat Tesisleri satışa çıkarıldı. Konu ile ilgili ilan Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlandı. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (ÖİB)'nin yayımladığı ihale duyurusuna göre, Mazıdağı Fosfat Tesisleri'nin işletilmesi ve fosfat üretimine yönelik işletme faaliyetlerinin yürütülebilmesi amacıyla işletme ruhsatlarının (4 adet), arama ruhsatlarının (3 adet) ve buluculuk haklarının, Tesis'in işletme ve arama ruhsat alan sınırları içerisinde kalan arazilerin ve bunların üzerindeki alt yapı tesisleri, yerüstü yapıları ve bütünleyici parçaları için 'İşletme Hakkının Verilmesi' ve Holding'e ait Tesis'in envanterinde kayıtlı diğer maddi duran varlıklar için 'Satış' yöntemi olmak üzere iki yöntem birlikte uygulanmak suretiyle özelleştirilmek üzere ihale edilecek. İhale 10 Ekim tarihinde yapılacak. İhale için geçici teminat bedeli 2 milyon dolar olarak belirlendi.

BBDK: Zirrat Özelleştirilmemeli

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu Başkanı Tevfik BİLGİN, sektöre giren bazı yabancıların umduğunu bulamayacağını belirterek "Birkaç yıl sonra tekrardan hisse satış veya devirlerini görebiliriz" dedi. BİLGİN, Ziraat Bankası'nın özelleştirilmemesi gerektiğini savundu. Kamu bankalarının özelleştirilmesini de değerlendiren BİLGİN, üstlendiği özel fonksiyonlar nedeniyle Ziraat Bankası'nın satılmaması gerektiğini savundu. BİLGİN, kredi kartıyla taksitli satışlarda vadenin 12 ayla sınırlanması gerektiğini de sözlerine ekledi.

Atatürk'e Saldırmanın Dayanılmaz Hafifliği

Prof. Ahmet Taner KİŞLALİ

Aziz Nesin, yıllar önceki bir konuşmamız sırasında şöyle demişti:

"Geçmişte, Atatürk'ü eleştirmiş olmaktan dolayı şimdi utanıyorum. Her geçen gün gözümüzde küçüleceğine, tersine daha da büyüyor."

Benzer aşamadan geçmiş bir kişi olarak, bu değerlendirmeyi gönülden paylaşmam zor değil. Zaman bizleri değil, Mustafa Kemal'i haklı çıkarmıştı.

Lenin'in, Mao'nun, Enver Hoca'nın, Dimitrof'un heykelleri yerlerde sürüklendiği, resimlerinin duvarlardan kaldırıldığı, Leningrad isminin St. Petersburg'a dönüştürüldüğü günümüzde, bunu görebilmek kuşkusuz daha kolay.

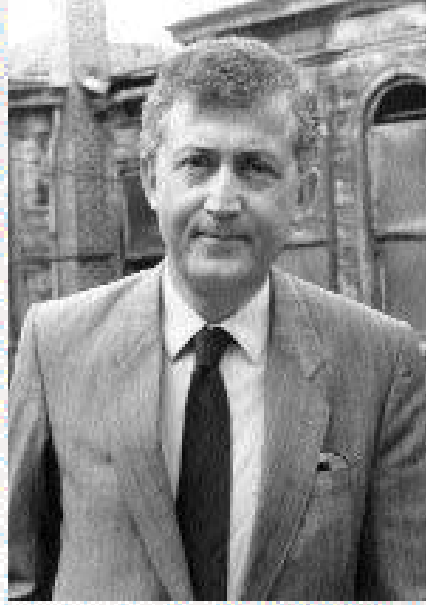
Eğer Türkiye'de bir din devleti kurmak istiyorsanız, Mustafa Kemal'e saldırmanız elbette ki tutarlıdır.

Eğer Türkiye'nin bir bölgesini ayırıp ırkçı bir devlet kurmak peşindeyseniz, Mustafa Kemal'e saldırmanın elbette tutarlı yanı vardır.

Ama **"çağı yakalama"** arayışında görünürken aynı şeyi yapmaya kalkarsanız; belki – her garip şeyi yapanlara olduğu gibi- bazı dikkatleri üzerine çekersiniz, ama inandırıcı olamazsınız.

Bir bakıyorsunuz; Kültür Bakanı'nı temsilen açık oturuma katılan bir sayın konuşmacı Kemalizm'in Batı Avrupa'daki totaliter ideolojilerin etkisi altında kaldığını söylüyorlar. (Çekinseme, faşistlikle suçlayacak.)

Bir bakıyorsunuz; Marksist soldan ciddi bir düşünür; **"Halka sorulsa dil devrimini kabul eder miydi?"** diye soruyor. (Sanki referandumla devrim

yapılabilirmiş gibi...)

Bir bakıyorsunuz; 60'lı yıllarda Atatürk'ün sosyalistliğini kanıtlamak için ter dökken bir köşe yazarı, şimdi onu küçültmek için tüm kalem kıvraklığını kullanma telaşı içinde.

Bir bakıyorsunuz; **"orijinal"** olabilmek uğruna, Atatürk'ü demokrasi karşısı gösterebilmek için, kendi eğilimlerine bilim kılıfı giydirme çabasına girenler var.

Mustafa Kemal'i bilimsel olarak değerlendirmenin yöntemi açık: Hangi koşullardaydık? Ne yapmak istiyorduk? Ne yaptık? Sonuç ne oldu?

Hangi koşullarda yola çıktığını biliyoruz. Ne yapmak istediğini ise- en kıt zekâlıların bile yanlış anlayamaya- çağı kadar açık- söylemiş:

Ne yapmış?

Hiçbir şeyin devletin dışında olmadığı faşizmin yükselme döneminde bile, Türk Dil Kurumları, siyasal iktidarların etkisinden uzak, bağımsız bir yapıda oluşturulmuştur. Totaliter bir kültürden demokratik bir kültüre geçiş için büyük çaba sarf etmiş.

Dışarıda var olmayan çoğulculuğu, tek partinin içinde adeta özendirmiş. **"Devletçilik"** resmi ideoloji iken, özel sektör ve liberalizm savunucuları partinin ve devletin en üst düzeylerine kadar yükselebilmişler; parti içinde ayrı bir kanat oluşturmuşlar.

CHP'ye faşist bir model getirmek isteyenleri terslemişler. Bir muhalefet partisi kurulması deneyini,- çok olumsuz koşullarda bile- kendi eliyle başlatmış.

Peki, açtığı yol – tüm ihanetlere karşın- nereye varmış?

Eksikleri, yanlışları olsa da hiçbir Müslüman ülkede var olmayan bir demokrasiye!

Bir cümle hala kulaklarımda: **"Cesaretim olsa, tıpkı İnce Memed'in destanını yazdığım gibi, Mustafa Kemal'in de destanını yazmak isterdim."**

Ölümünden yarım yüzyıl sonra –ve tüm ideolojik değerlerin altüst olduğu bir dünyada- eğer bir kişi hala Yaşar Kemal'de ve milyonlarca insanda bu duyguları yaratabiliyorsa, hala güncelse, bunun anlamı açıktır.

Bu ülkede Atatürk'ü yıkarak olumlu bir şeyler yapabileceğini sananların, kendi küçük dünyaları içinde büyük bir yanlış yaşadıklarına inanıyorum.

(1992)

Katledilişinin sekizinci yıl dönümünde saygı, sevgi ve özlemlerle anıyoruz...

USİAD